LETO XI. ŠT. 21 (552) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 7. JUNIJA 2007

NOVI GLAS

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Andrej Bratuž

Kam plovemo?

O volilnih rezultatih se je že pisalo in komentiralo v prejšnji številki Novega glasa, ko je naš odgovorni urednik napisal uvodnik "Dosegli smo dno". Danes se k tem vprašanjem vračamo in jim posvečamo še dodatno razmišljanje. Verjetno tudi to ne bo zadnje. Prav gotovo bodo izide še komentirale politične sile, v našem primeru zlasti slovenska stranka in naša krovna organizacija.

Majske volitve so za nami, njih odmev pa je seveda še vedno živ. Desna sredina je osvojila veliko občinskih in pokrajinskih uprav v državi. Leva sredina je izgubila več pomembnih postojank. A ustavimo se pri nas.

Še vedno pretresamo in analiziramo zlasti volilne izide v Gorici in Devinu-Nabrežini. Kaj nas najbolj muči? Ali smo morda slovenski volivci, hote ali nehote, omogočili zmago desnice? In to z morebitno neudeležbo na volitvah, s svojo preveliko razdeljenostjo ali pa (kot menda v Nabrežini) tudi z glasom za desničarskega župana oz. za slovensko kandidatinjo na desničarski listi, kar se v Gorici gotovo ni zgodilo.

Novi goriški župan Ettore Romoli je medtem že poskrbel za nekaj presenetljivih izjav, ki jasno nakazujejo njegovo politično oz. upravno vizijo. Med drugim je rekel, da za Novo Gorico ne bo uporabljal slovenskega imena, ampak da bo sosednje mesto zanj le Nuova Gorizia, češ da Italijani za London uporabljajo le naziv Londra, za Pariz pa Parigi. Takšna raba je sicer normalna praksa za širša mednarodna poimenovanja - je pa nekaj novega v tem ožjem obmejnem prostoru.

Naj mimogrede omenimo, da bodo prihodnje leto v Furlaniji Julijski krajini deželne volitve. Na to se politične sile v naši deželi že pripravljajo. Veliko se govori zlasti o možnih glavnih kandidatih za deželnega predsednika, in to v obeh političnih taborih. V levi sredini je še vprašanje, ali bo dosedanji predsednik Riccardo Illy spet kandidiral ali ne. Sam zaenkrat pravi, da se bo odločil po novem letu. Desna sredina pa že postavlja vrsto kandidatov, med katerimi sta Renzo Tondo in Marzio Strassoldo.

Delo opozicijskih predstavnikov v občinskem svetu bo tako v Gorici kot v Nabrežini zelo zahtevno. V goriškem občinskem svetu bo, kot znano, pet slovenskih svetnikov, od teh so trije iz vrst Slovenske skupnosti in dva iz vrst Foruma oz. levice. V Nabrežini pa je zaradi premajhnega števila preferenc izpadel kandidat slovenske stranke. Občinski svetniki imajo seveda veliko možnih instrumentov, s katerimi lahko posegajo v odločitve občinskega sveta.

Tudi na volitvah v rajonske svete v Gorici so slovenski volivci v krajevnem merilu pokazali dovolj zrelosti. Potrdili so veliko prejšnjih uspešnih svetnikov ter izvolili nekaj novih. Vloga rajonskih svetov je zelo važna, saj se tu najbolj kaže pomen decentralizacije. Ti sveti so nedvomno v veliko pomoč občinski upravi, saj lahko prav preko njih najlaže spoznava potrebe in pričakovanja posameznih krajevnih skupnosti.

V sklopu goriške Oljke so majske volitve pustile tudi nekaj grenkih sledov. Poleg poraza je vredno zabeležiti npr. nezaupnico županskemu kandidatu Giuliu Mosettiju. Privrženci drugega županskega kandidata Andrea Bellaviteja govorijo o nekakšni možni novi politični formaciji ali stranki in o lastnem glasilu. Slovenska skupnost je zadovoljna z izvolitvijo svojih občinskih in rajonskih svetnikov, ki pa bodo imeli res odgovorno in zahtevno delo v soočanju z novo desničarsko upravo.

Slovenska narodnostna skupnost v goriški in v devinsko-nabrežinski občini je torej postavljena pred težke nove izzive. Na nas vseh je, da v danih razmerah nastopamo kar se da stvarno in složno za dosego naših temeljnih pričakovanj in upravičenih zahtev.

Učenci iz Števerjana in z Repentabra v Medani

Ob 40-letnici smrti briškega pesnika Alojza Gradnika

Aktualen komentar

Napoved nove kolonizacije?

"Čeprav živim v Pulju, sem izbral Devin-Nabrežino za svojo domicilno občino v Italiji". Tako je dejal Furio Radin, ki je poslanec italijanske narodnostne skupnosti v državnem zboru ali parlamentu v Zagrebu. Njegove besede smo brali 26. maja 2007 v tržaškem italijanskem dnevniku. Na pristojnem občinskem uradu v Nabrežini so nam potrdili, da je zastopnik italijanske narodnostne skupnosti v najvišjem zakonodajnem telesu Republike Hrvatske oddal svojo glasovnico zares v Devinu, kot je bil napovedal. To je lahko naredil po novem zakonu o podeljevanju oz. priznanju italijanskega državljanstva, ki ga je rimski parlament odobril tudi in predvsem zaradi italijanske narodnostne skupnosti na ozemlju Jugoslavije, kakršna je nastala po drugi svetovni vojni in mirovni pogodbi, sklenjeni v Parizu leta 1947. Po tej pogodbi so prebivalci na ozemlju, ki je bilo priključeno novi Jugoslaviji, lahko v določenem roku optirali za ohranitev italijanskega državljanstva in se tudi izselili v Italijo, če je bila italijanščina njihov pogovorni jezik. Z mnogih strani pa se je kmalu začel izvajati pritisk, naj se splošni italijanski zakon o državljanstvu tako spremeni, da prebivalci prej omenjenih ozemelj, to je nekdanji italijanski državljani ter njihovi potomci, lahko zaprosijo za italijansko državljanstvo.

Znano je, kako se je z izgradnjo Ribiškega naselja pri Štivanu in naselja Sv. Mavra pri Sesljanu pred nekaj desetletji močno spremenila narodnostna sestava devinsko-nabrežinske občine. Starejši občani se gotovo še dobro spominjajo, da so se občinski predstavniki slovenske narodnosti odločno protivili tolikšnemu številu novogradenj, tako da je naposled gradbeno dovoljenje namesto župana podpisal od prefekta imenovani komisar. Narodnostna slika te občine se je nato začela močno spreminjati tudi z gradnjo novih večstanovanjskih hiš zlasti v obalnem pasu. V nova stanovanja pa so se vselile po veliki večini italijanske družine. Slovenci, ki smo bili dotlej v večini, smo tako postopno postajali manjšina. Kot vemo, se je Italija lahko leta 1954 vrnila v Trst, ker je prej njen zakoniti predstavnik podpisal t.i. Londonski sporazum. Njegov sestavni del pa je tudi Posebni statut, ki med drugim vsebuje obvezo, da obe pogodbenici - torej tudi Italija - ne bosta umetno spreminjali narodnostne sestave prizadetih ozemelj, v našem primeru tudi ozemlja devinsko-nabrežinske občine. To obvezo je potrdila Osimska pogodba iz leta 1975, ki je sestavni del italijanske zakonodaje, saj je to pogodbo potrdil tudi rimski parlament.

Zakaj in čemu na to opozarjamo danes? Odgovor nam daje sam poslanec Radin, ko pravi, da utegnejo Istrani in Rečani postati "upoštevanja vredna volilna množica". "Do nedavnega je bilo v Istri, na Reki in Dalmaciji kakih devet tisoč Italijanov," je še izjavil Furio Radin, "a je po novem zakonu bilo vloženih nadaljnjih pet tisoč prošenj. Predvidevam, da bo število Italijanov končno znašalo skupno okrog dvajset tisoč". Ker bodo novi dobitniki italijanskega državljanstva morali izbrati domicilne občine v Italiji, lahko predvidevamo, da bo na njihovo izbiro odločilno vplival nasvet njihove politične organizacije. Teh dvajset tisoč glasov se lahko primerno porazdeli po vseh okoliških občinah na tržaškem Krasu in se z enim samim zamahom povsem spremeni njihova narodnostna sestava. Je na to mislil g. poslanec iz Pulja, ko je svoje sonarodnjake označil za "upoštevanja vredno volilno množico"? So njegove besede morda napoved nove kolonizacije naših krajev? Gotovo bo marsikoga zanimalo, kaj o tem mislijo naši politični veljaki.

Drago Legiša

Uredništvo in uprava sporočata

Dejavnost Zadruge Goriška Mohorjeva okrnjena, če že ne ogrožena

Iz Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu smo prejeli dopis o dodeljenih sredstvih za sofinanciranje dejavnosti Zadruge Goriške Mohorjeve, ki so znatno manjša od lanskih. Ker je večina teh sredstev namenjena našemu tedniku, smo utemeljeno zaskrbljeni, da bo izhajanje našega časopisa ogroženo. Če upoštevamo, da so tudi državna sredstva, ki jih podeljuje deželna uprava, nižja od lanskih in med drugim nekatera zamrznjena, je stanje naše Zadruge zares zaskrbljujoče.

Pogovor

Dosedanji ravnatelj Zadružne kraške banke Klavdij Brajnik o sebi in poslovanju bančnega zavoda 3

Plečnikovo leto

V letu 2007 se spominjamo 135-letnice rojstva in 50-letnice smrti slovenskega genija Jožeta Plečnika 8

Predstavitev v Ljubljani

V slovenščini sta izšli knjigi Jezus iz Nazareta in Evharistija - zakrament ljubezni 9

Goriški pokrajinski svet Slovenske skupnosti

Narodna stranka ni sledila porazu leve sredine

Prejšnji petek je Slovenska skupnost priredila srečanje članov goriškega pokrajinskega sveta in vseh kandidatov, ki so sodelovali na občinskih volitvah, da bi skupno ocenili potek volitev, pa tudi da bi se stranka zahvalila vsem za izkazano zaupanje. Srečanja se je udeležilo res veliko ljudi, kar priča o zavzetosti za samostojen političen nastop na narodni osnovi. S pomočjo prosojnic so bili na začetku prikazani izidi volitev. Mirko Špacapan in Damijan Terpin sta podala iztočnice za razpravo. Oba sta se zahvalila za sodelovanje in podporo, saj je SSk zabeležila lep uspeh kljub hudemu porazu leve sredine.

Volilni izidi so pokazali, da so županski kandidati prejeli več glasov od političnih skupin, ki so jih podpirale. Zmagala je desnica, ki bo sedaj pet let upravljala goriško občino. Leva sredina pa je doživela pekoč poraz; še največji osip glasov so doživele tradicionalne stranke. Slovenska skupnost je pri tem izjema. Slovenski volilci so izkazali zaupanje strategiji stranke, za kar jim gre zahvala. V občinskem svetu ima SSk tri predstavnike, med katerimi je Božidar Tabaj kandidat

Lovrenc Peršolja

z največ preferencami na levi sredini (145); skupaj z njim bosta v občinskem svetu sedela še Silvan Primosig (98 preferenc) in Marilka Koršič (77). Za pičlih 14 preferenc prodor v občinski svet ni uspel Mirjam Bratini, za kar je krivo brezumno razprševanje glasov kandidatom, ki so se predstavili na listah, kjer niso imeli nobene možnosti za izvolitev.

SSk bo morala izdelati politično strategijo nastopanja v goriškem občinskem svetu in opoziciji. Med drugim ni izključena možnost za osnovanje lastne svetniške skupine, če med političnimi zavezniki ne bo prišlo do primernega razčiščenja. Drugi vidik je uveljavljanje - in sedaj tudi obvarovanje - pravic Slovencev, sožitja in čezmejnega sodelovanja. Predvsem glede navedenega SSk pričakuje poteze novega župana Romolija in njegove uprave. Seveda bo pomembno sodelovanje z ostalima dvema slovenskima kandidatoma, čeprav bo potrebno določiti temeljna izhodišča glede na pravkar sklenjeno volilno kampanjo.

Izjemen uspeh je Slovenska skupnost doživela v rajonskih sve-

Marjan Breščak (foto JMP)

tih. Izvolila je 21 rajonskih svetnikov s skupno nekaj manj kot 600 preferencami, kar priča o zasidranosti stranke na teritoriju in o upravičenosti političnega zastopstva na narodni osnovi. Izrazita je moč Slovenske skupnosti v treh tradicionalno slovenskih rajonih, Štandrežu, Podgori in Pevmi-Štmavru-Oslavju, kjer stranka računa tudi na tri predsedniška mesta. Še posebno pomembna je zmaga v rajonu Pevma-Štmaver-Oslavje, kjer je SSk na listi Oljke izvolila sedem svetnikov. Lista se je uveljavila s 49,88%. Lovrenc Peršolja (43 preferenc) v rajonu Pevma-Štmaver-Oslavje, Walter Bandelj (33 preferenc) v Podgori in Mario Brescia (81 preferenc) v Štandrežu so prejeli največ preferenc v lastnih rajonih in so tudi naravni kandidati za predsedstvo treh rajonskih svetov. Pomembna je tudi uveljavitev SSk na Rojcah, kjer sta bila izvoljena dva svetnika (Marko Brajnik in David Marussi), in v rajonu Madonnina del fante, kjer je bil izvoljen Robert Devetak. SSk je potrdila svojo prisotnost v rajonih Sv. Gora-Placuta z Milošem Čotarjem in Nikom Klanjščkom ter Center

Walter Bandelj (foto JMP)

z Bernardom Špacapanom. V Ločniku, Podturnu-Sv. Ani in Stražicah pa kandidati niso dosegli zadostnega števila preferenc. Kljub temu pa je treba glede na preference potrditi, da so Slovenci v Gorici prisotni v vseh mestnih četrtih in je prav, da imajo ob volilnih preizkušnjah možnost izvoliti svojega predstavnika v rajonski svet.

V naslednjih dneh čaka SSk soočenje z zavezniki, v prvi vrsti z Marjetico, ki bo imela v prihodnjih dneh srečanja na deželni, pokrajinski in občinski ravni. Resna analiza dogajanja v levi sredini in še posebno v Marjetici zahteva odločna in odgovorna dejanja, kakršno je že storil občinski tajnik Levih demokratov Corrado Betti, za kar mu SSk izraža spoštovanje.

Julijan Čaudek

Po delnih upravnih volitvah

Politično stanje v Italiji

Minule delne upravne volitve 27. in 28. maja so zadevale 862 manjših in večjih občin in sedem pokrajin v različnih delih države. Zaobjele so deset milijonov in pol volivcev, torej kar dobro petino celotnega volilnega zbora, in so sovpadale z že dokaj napetim političnim ozračjem in zdravljenjem italijanskega gospodarstva ob zelo strogem državnem finančnem proračunu za tekoče leto. Zato je v javnosti vladalo precejšnje zanimanje, kako se bo odrazilo razpoloženje volivcev do političnih sil, ki podpirajo osrednjo vlado, in do onih, ki ji neizprosno nasprotujejo. Res je, da je šlo za odnos volivcev do krajevnih upraviteljev, vendar so volilni izidi posredno razkrili politični utrip v državi, ki mora rešiti številne nakopičene probleme. Prav zaradi večdesetletnega zavlačevanja z reševanjem perečih problemov se je med številnimi državljani porodilo nezaupanje v javne institucije in v samo politiko kot takšno.

Stranke desnosredinske opozicije so razširjeno nerazpoloženje volivcev politično do kraja izkoristile in so temu primerno žele tudi ustrezen uspeh na volitvah, in to predvsem na severnem območju države, kjer je močno zasidran srednji sloj, povezan s pridobitniškimi dejavnostmi in močno občutljiv za davčne posege države. V številčnem razmerju med poloma sicer ni prišlo do kakih usodnih pretresov, vendar se je pokazalo, da je treba stvarno razpoloženje ljudi resno upoštevati in ustrezno ukrepati. V tem smislu se je izrazil sam predsednik vlade Prodi, zagotavljajoč, da bo pozornost do severnih dežel ena od prioritetnih nalog vlade. Ko bosta sanacija državnih financ in boj proti davčnim utajam obrodila stabilne sadove, bo mogoča postopna davčna razbremenitev.

Za levo sredino so se delne upravne volitve bolje iztekle v srednji in južni Italiji, kjer je v bistvu obdržala položaje. Ob tem je treba omeniti, da sta dve glavni stranki Prodijeve levosredinske koalicije, to se pravi Levi demokrati in Marjetica, v tem času močno zaposleni z oblikovanjem nove Demokratične stranke, ki odpira nove probleme in lahko tudi spore. Ključno je namreč vprašanje, ali bo na čelu nove stranke predsednik vlade Prodi ali bo to mesto pripadalo komu drugemu. Prodi je že povedal, da se bo za to mesto potegoval na notranjih volitvah na ustanovnem kongresu Demokratske stranke, ki je napovedan za 14. oktober. Po zadnjem dogovoru sta se stranki Marjetice in Levih demokratov zmenili, da bo predsednik Demokratične stranke Prodi.

Po rezultatih delnih upravnih volitev, ki so bili za levo sredino zlasti na severu države negativni, so voditelji desne sredine pozvali Prodijevo vlado, naj odstopi. Berlusconi je pred volitvami izjavljal, da bo desni pol, v primeru nepovoljnih izidov za vlado, zahteval od predsednika republike, naj pozove vlado k odstopu in razpusti parlament. Po volitvah je v tem pogledu bolj previden. Premier Prodi pa je spričo napetosti znotraj same leve sredine v intervjuju za dnevnik Republiko rezko izjavil, da se bo pobral, če mu bodo zavezniki metali polena pod noge. Da lahko vlada nadaljuje z reformami, je potrebna enotnost leve sredine.

Volitve v Gorici in v občini Devin - Nabrežina

Obravnavajoč položaj po upravnih volitvah, ne moremo mimo volilnih rezultatov v občinah Gorica in Devinu - Nabrežini. Občino Gorica je v minuli mandatni dobi upravljala levosredinska večina z županom Brancatijem na čelu. V občinskem svetu je bilo kar sedem Slovencev, od teh štirje iz vrst Slovenske skupnosti. Slednja je bila zastopana tudi v izvršnem občinskem odboru in dosegla pomembne uspehe na področju uresničevanja pravic Slovencev. Za tokratne občinske volitve se je leva sredina razbila, tako da je odpadla ponovna kandidatura Brancatija za župana. Položaj je izkoristila desna sredina, ki je tako brez težav izvolila župana Romolija že v prvem krogu. To je bil pekoč poraz za celotno levo sredino, saj je odpadla balotaža. V novem občinskem svetu je pet Slovencev (trije iz vrst Slovenske skupnosti, dva iz levičarskih vrst).

Svojevrsten premik predvsem slovenskih glasov pa se je izvršil v devinsko - nabrežinski občini, in sicer v korist dosedanjega župana Reta in s tem tudi njegovi desnosredinski navezi. Potrjen je bil s prepričljivo večino (54,64%), medtem ko je levosredinska naveza z županskim kandidatom Veronesejem iztržila le 44,45%. V tej navezi je v okviru liste Skupaj-Insieme sodelovala tudi Slovenska skupnost s tremi kandidati. Zaradi neugodne igre preferenc ni bil izvoljen v novi občinski svet noben njen predstavnik, kar je obžaloval tudi sam potrjeni župan Ret.

Alojz Tul

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

sklicuje za četrtek, 14. junija 2007,
DEŽELNI SVET.
*Zasedanje bo potekalo v dvorani pevskih zborov v Devinu s pričetkom ob 19. v prvem in **ob 20. uri v drugem sklicu.***

Deželni svet SSO

Medsebojno informiranje in čim bolj usklajeno delovanje SSO z zvezami in društvi, ki so vanj vključeni, sta podlaga za dosego pravih učinkov in razvoja, ki jih bo deležna celotna naša narodna skupnost v zamejstvu. Zaradi tega je za četrtek, 14. junija, sklican deželni svet SSO, ki bo potekal v Devinu, na sedežu pevskih zborov.

Letos je SSO izvedel nekaj notranjih organizacijskih sprememb in izoblikoval lastno spletno stran z naslovom www.ssorg.eu. Zelo pomemben se je izkazal projekt, poimenovan Quo Vadis, s katerim so vezi s članicami postale trdnejše. Prav ta je prava pot, po kateri je treba nadaljevati, in reševati vprašanja, ki so se pojavila. Med glavnimi točkami občnega zbora bo tudi obravnava zunanje in medijske podobe SSO-ja.

Današnji čas terja preudarne in širokopotezne odločitve, s katerimi omogočiti slovenski narodni skupnosti vsestranski razvoj v novih evropskih perspektivah. Med temi gre poudariti vstop Slovenije v schengenski prostor in programiranje 2007-2013 EU.

Na dnu...

Povejmo na glas

Za večjo odločnost Gorice?

Ko smo pred časom opozorili, da bo Nicolas Sarkozy izvoljen za predsednika francoske republike zato, ker si volilci želijo večje odločnosti v pristopu do temeljnih problemov, se podobna misel pojavlja ob izidu nedavnih volitev v Gorici. Sam Ettore Romoli je bil namreč presenečen nad svojo gladko zmago v prvem krogu. Seveda s tem ne mislimo namigovati na istovetnost obeh navedenih osebnosti, končno se je sedanji francoski predsednik mnogokrat "izkazal" z zelo grobimi izrazi, medtem ko to ne velja za novega goriškega župana, ki se ni ponižal na tako nizko raven javnega govorjenja. Tudi ni naš namen napovedovati črni goriški scenarij, saj je treba dati novemu prvemu meščanu Gorice čas, da jasno pokaže, kateri bodo cilji njegove uprave in predvsem načini za dosego teh ciljev.

Kljub vsemu pa je več kot utemeljena domneva, da je bila pri obeh obravnavanih izvolitvah na delu povsem ista želja volilcev, da pač izkažejo svoje zaupanje osebi, ki bo jamstvo večje odločnosti in bo - kot je v nastopnem govoru napovedal Sarkozy - "ponovno uveljavila red in avtoriteto". Da je misel o vse večji zahtevi volilcev po odločnem ali celo zelo odločnem ukrepanju stvarna in v bistvu že navzoča, pričajo rezultati obširne javnomnenjske raziskave, ki jo je pred kratkim objavila nepridobitna ameriška organizacija WorldPublicOpinion.com. Devetmesečna anketa je zajela 18 držav, ki skupaj predstavljajo nekaj več kot polovico svetovnega prebivalstva in so med drugimi Kitajska, Indija, Združene države Amerike, Francija, Rusija, Ukrajina, Poljska, Mehika, Južna Koreja, Avstralija, Argentina, Izrael in palestinska ozemlja. Osrednje sporočilo je presenetljivo, saj velika večina vprašanih zagovarja takšen Varnostni svet Združenih narodov, ki naj bi uporabljal vojaško silo, če je slednja namenjena preprečevanju genocida, preprečevanju širjenja jedrskega orožja in preprečevanju terorizma. Varnostni svet, ki bi vojaško posegal, si želi kar 85% Izraelcev, 84% Francozov, 76% Američanov, 67% Kitajcev in 65% Rusov. Dodati je treba, da preprečevanje terorizma pomeni uporabo sile proti državam, ki podpirajo teroristične skupine, preprečevanje širjenja jedrskega orožja pa uporabo sile proti prizadevanjem tistih držav, ki si želijo jedrsko orožje šele pridobiti. Zdi se, kot da bi slišali ameriškega predsednika Busha in njegovo doktrino, ki je bila še pred nekaj leti sporna, sedaj pa ji praktično sledi ves razviti svet in tudi drugi.

Očitno se velik del sveta vse bolj nagiba k prepričanju, da se na miren in lep način ne da ničesar napraviti, potrebni sta odločnost in ostrina. In to je zaskrbljujoče, ker ta nagib ni od včeraj in je vedno močnejši. Še bolj zaskrbljujoče je, da tega dejstva praktično nihče ne komentira in nanj ne opozarja. Kot da se ne bi zavedali, kako je človeštvo zabredlo v največje nevarnosti tedaj, ko se je ogrevalo za uporabo sile z vse bolj absolutno večino.

Janez Povše

POGOVOR Klavdij Brajnik

Zaslužek ni naš edini cilj

Klavdija Brajnika smo po intervjuju zapustili za njegovo pisalno mizo, ki jo je naslednjega dne dokončno prepustil dosedanjemu podpredsedniku Zadružne kraške banke Aleksandru Podobniku.

Po 37 letih odhaja ravnatelj Zadružne kraške banke v pokoj. Z ZKB bo Klavdij Brajnik sodeloval še pri pripravi 100-letnice, ki jo bo banka proslavljala prihodnje leto.

Svoje strokovno znanje pa bo kot finančni izvedenec morda nudil marsikateremu podjetju. Kot nam je zaupal, ne bo pozabil niti na civilno zaščito, katere je član. "Kot davčni sodnik bom imel tudi kar nekaj dela v prihodnje", nam je povedal Brajnik, preden se je od nas po srečanju poslovil in se zopet zatopil v svoje delo z isto vnemo, ki jo je imel prvi dan, ko je nastopil službo v tedanji Openski banki.

Gospod Brajnik, najprej obvezno vprašanje. To so zadnje ure, ki jih preživljate za krmilom Zadružne kraške banke. Kako doživljate te trenutke?

Doživljam jih kot vsakdo, ki se je za nekaj odločil in je zato pripravljen sprejeti novo stanje. Zaposlen sem že štirideset let, od katerih preko sedemintrideset v banki, in mislim, da za vsakogar napoči trenutek, ko zapusti aktivno delovanje in se sklene, da bo oz. naj bi užival nekaj pokoja in se tako posvetil drugim zanimanjem, ki mu jih zaradi opravljanja službe doslej ni uspelo gojiti.

Položaj ravnatelja zapuščate v trenutku, ko ZKB doživlja zavidljiv poslovni položaj. Potrditev takega pozitivnega stanja je med drugim nedavna otvoritev miljske podružnice.

Od kod torej razlog za tak uspeh?

Razlog za uspeh stoji v načinu delovanja, ki ga je banka imela. Naš moto se glasi: v različnosti je naša moč. Kot banka smo se te različnosti držali, saj smo kot taka upoštevali najprej človeka, osebo, šele nato številke in vrednosti.

Jutri boste še zadnji dan v službi. Kako pa se spominjate prvega dne, ko ste prestopili prag tedanje Openske banke?

S kakšnimi vzgibi in željami ste se tedaj lotili svoje službe?

Spominjam se, da je bil zame začetek res spodbuden in pozitiven. Ko sem stopil v službo, so mi odgovorni prikazali določene funkcije, ki naj bi jih opravljal. Med temi je bila ureditev takratnega vodstva in tajništva. Zagotovljen mi je bil tudi perspektiven razvoj banke, ki je ravno v tistih letih že delovala v novem sedežu na Bazoviški ulici. Gibanje zadružnega kredita, ki od povojnih let dalje v bistvu sploh ni obstajalo (predstavljalo je namreč niti pol odstotka bančnega sistema), se je začelo ponovno razvijati. Nanovo so zaživele dežele in državne zveze; najvažnejše za tedanje čase pa je bilo, da so ustvarili osrednji državni bančni center za hranilnice in posojilnice, ki je predstavljal povezovalni člen med zadružnimi bankami in ostalimi italijanskimi bankami in to je ponujalo določene perspektive za večji in ugodnejši razvoj. Ta poteza se je v letih pokazala za učinkovito, saj se dandanes v razdalji 35-40 let vsedržavni zadružni kredit ponaša z zelo ugodnimi uspehi: od pol odstotka smo v letih dosegli preko 8% hranilnih vlog državnega sistema in preko 6% posojil; glede na število bank zavzemajo banke zadružnega kredita polovico tržišča (v Italiji posluje nekaj več kot tisoč bank, od teh je 450 zadružnih) in kar se razširjenosti tiče, poslovalnice zadružnih bank predstavljajo 12% italijanskega tržišča.

Od takrat je bančni sistem prestal marsikatero normativno novost. Kako bi povzeli najpomembnejše spremembe, ki so se v času do danes pojavile na tem področju?

Razvoj je bil dokaj pozitiven, saj je bilo poslovanje z nekdanjim bančnim zakonom, ki je urejeval bančno poslovanje, togo in strogo opredeljeno: vsaka banka je lahko opravljala le določene operacije. Tedanja togost je dopuščala banki, naj opravlja le tiste funkcije, ki so predvidene v njenem statutu. Tak sistem je bil predvsem za zadružne banke precej omejevalen. Tedaj je namreč še veljalo obvezno večinsko poslovanje s člani s specifiko, da morajo biti člani lahko zgolj obrtniki oz. poljedelci. Ravno v tistih letih sta ti dve kategoriji začenjali zgubljati svojo težo, število obrtnikov in kmetov se je znatno zmanjšalo. Še posebej na Tržaškem, kjer poljedelstva skorajda ni bilo, obrtništvo pa je bilo še dovolj razvito, sicer v sorazmerju s takratnimi vsedržavnimi podjetji - od ladjedelnic do drugih velikih državnih tovarn v Trstu - je bil položaj nelagoden. Polagoma se je manevrski prostor zadružnih bank povečal in, čeprav je zakon še obstajal, je nadzorna oblast italijanske centralne banke dovoljevala, da se predpisov ni bilo treba strogo držati. Dodati pa gre, da smo v tistih letih imeli kar nekaj težav z davčno upravo, politične oblasti pa so tovrstne probleme končno odpravile in leta 1993 je napočil čas novega bančnega zakonika, ko je bil nekdanji princip postavljen na glavo: vsaki banki je bilo dovoljeno svobodno poslovanje v primeru, da je imela primerno strukturo in da je razpolagala s potrebnim oz. minimalnim kapitalom. Na tej osnovi smo v zadnjih 15 letih lahko dosegli pozitivne rezultate.

Kako je ZKB vse te novosti sprejela in nadaljevala svojo pot?

Nova načela je bilo treba sprejeti, še preden so bila odobrena. Tržišče je to zahtevalo in naša banka se mu je prilagajala. Večkrat smo se spuščali v pol zakonite poteze: vsi so pač vedeli, da počenjamo reči, ki bi jih po predpisih ne smeli. Nihče pa ni na srečo našemu poslovanju nasprotoval. Ko je bil končno odobren nov zakon, je ta potrdil in overovil stanje, ki je do tedaj neuradno veljalo.

Katera obdobja so bila za ZKB najbolj uspešna, v katerih pa je banka doživljala manj srečne poslovne trenutke?

V glavnem bi lahko dejal, da je bil trend zadnjih tridesetih let stalno pozitiven. Banka se je začela razvijati v drugi polovici 60. let. Takrat se je začelo tržaško predmestje krepko razvijati in z gradnjo novih hiš je banka pridobila veliko novih strank. S podeljevanjem kredita je banka lahko nagradila svoje vlagatelje in je s takim delovanjem krepila svoja sredstva. Pozitivno je bilo tudi to, da je banka imela svoj sedež v tržaški občini: precejšnjo omejitev je namreč na začetku 70. let do srede 80. predstavljalo dejstvo, da smo težko kreditirali člane oz. stranke, ki niso imele svojega bivališča v tržaški občini. Polagoma je sama nadzorna oblast ugotavljala, da je bil ta pogoj nesmiseln. Banka je tako dobila dovoljenje za poslovanje tudi v dolinski, zgoniški in repentabrski občini.

Kaj pa kritični trenutki?

Propad Tržaške kreditne banke in goriške Kmečke banke je predvsem s psihološkega vidika posredno negativno učinkovalo tudi na našo ustanovo. Širilo se je tedaj prepričanje, da je bil sistem slovenskega bančništva v Italiji v celoti pod udarom: nesmotrno se je širila ideja, da se bo tudi nam zgodilo to, kar je prizadelo goriške in še prej v hujši obliki tržaške kolege. Naš položaj pa se je izkazal za povsem drugačnega. Naša banka je bila zdrava in nihče ji ni preprečil, da bi se nemoteno razvijala in dosegla položaj, ki ga danes ima.

Foto Kroma

Krah Tržaške kreditne banke in Kmečke banke je bila za našo manjšino prava polomija, ki je korenito spremenila prihodnost našega življa.

Kako ste tedanje hude trenutke doživljali kot Slovenec - manjšinec in kot bančnik?

V obeh položajih sem jih doživljal s težkim srcem. Dodal bi še to, da se je naša ustanova v obdobju, ko je TKB zašla v težave, preimenovala iz hranilnice in posojilnice v Zadružno kraško banko. V Italiji je namreč prišlo do uveljavitve novega naziva za tovrstne bančne ustanove. Spominjam se, da so me kolegi po italijanskem polotoku, ki niso poznali tržaške stvarnosti in niso vedeli, da obstaja še druga 'Banca di credito di Trieste', nič kolikokrat po telefonu spraševali, 'kaj se vam je pripetilo...?' Prejemal sem celo od deset do petnajst tovrstnih telefonskih klicev dnevno! Res ni bilo lahko vsakič znova razlagati, da nismo mi v škripcih...

Kot Slovenec sem to obdobje še hujše doživljal, saj vsi dobro vemo, da je TKB predstavljala neke vrste povračilo škode, ki jo je manjšina v prejšnjih desetletjih utrpela. Osebno nisem nikoli imel TKB za našega tekmeca (tudi ker je poslovni delokrog TKB zadeval zunanjo trgovino, naša banka pa se je posvečala navadnemu kreditiranju manjših podjetij in podobno): vedno sem jo naprej imel za slovensko banko! Ko je ta bančna stvarnost zmanjkala, je ostala manjšina obubožana. Tedanje trenutke sem doživljal kot škodo za vso manjšinsko stvarnost, nikakor nisem bil zadovoljen. Z izgubo slovenske banke v Trstu smo bili vsi pod drobnogledom in za vse smo postali sumljivi: vsaj navidezno smo vsi postali bolj nevarni.

Banki pa je ta kritični trenutek uspelo prebroditi.

ZKB je bila v teh desetletjih trdno zakoreninjena v zamejski stvarnosti in tako z njo delila prijetne in turobne čase.

Kako se je torej usoda slovenske manjšine zrcalila v poslovanju ZKB?

Da bi na to vprašanje lahko temeljito odgovoril, bi moral vzeti v poštev dogodke zadnjih štirih desetletij.

V začetku 60. let je imela manjšina zelo močno osnovano tržišče trgovine na drobno: po vseh vaseh je obratovala vsaj ena trgovina, v mestu in predmestju (pri Sv. Ivanu, Sv. Jakobu, Škednju in tudi v samem mestnem središču) je bila vsaka druga, vsaka tretja trgovina slovenska. Večina kreditojemalcev je bilo prav trgovcev oz. gostincev. Vsem je znano, kako se je nato gospodarskotrgovski sektor v letih razvil. Majhne trgovine so polagoma zapirale in uveljavljali so se veliki trgovski centri, ki so večkrat bili zgolj podružnice velikih podjetij, ki s krajevnimi bankami, kot je naša, niso ime nikakršne vezi. Zmanjkal je torej delokrog, ki ga je banka nekoč imela s trgovino na drobno.

V 60. letih pa je bil položaj kmetijstva bistveno različen, kot je danes. Kmetje se tedaj bančnih uslug niso posluževali, danes pa je veliko mladih, ki zaprosijo za kredite: današnji kmetje oz. polkmetje so pomenljiv delež pri poslovanju naše banke.

Pomemben pa je bil razvoj, ki smo ga kot manjšina imeli v obrtniškem sektorju. Obrtniška podjetja so se ohranila, sicer številčno nekoliko manj kot nekoč, glede na svojo kapaciteto in delokrog pa so doživela pozitiven razmah: za tako močan vzpon so veliko pripomogle naše tri obrtne cone, in sicer Dolina 1, Dolina 2 in zgoniška. Marsikaterega obrtnika lahko tako danes s ponosom imamo za predstavnika male industrije.

Manjšina in celotno tržaško ozemlje pa sta izgubila svoj položaj v uvozno-izvozni trgovini. Nekoč je bilo to področje izredno rentabilno.

Kakšna je vloga, ki jo ZKB danes odigrava na krajevnem bančnem tržišču?

Naloga ZKB je danes predvsem podpora srednjim in malim podjetjem, ki običajno za velike bančne ustanove niso zanimiva. Za nas pa je običajno sodelovanje s podjetji, ki zaprosijo vsoto 100 tisoč evrov ali celo milijon evrov. Lahko bi si upal trditi, da ni na Krasu gospodarske pobude, pri kateri ZKB ne bi stala ob strani. Tudi pri načrtu obrtnih con je bil doprinos ZKB velik: vedno smo bili glavni finančni partner najprej obrtniškega konzorcija, nato pa posameznih obrtnikov. Ponosno bi izjavil, da smo zato člani te naše gospodarske stvarnosti.

Spričo novih geopolitičnih okoliščin, ki so korenito preoblikovali podobo tako Evrope kot tudi našega prostora - npr. članstvo Slovenije v EU in prihodnji vstop Slovenije v schengensko območje -, kako se je poslovanje ZKB spremenilo in kako se bo v prihodnje?

Upal bi si trditi, da je nov položaj dokaj negativno učinkoval na podjetja, ki so se ukvarjala s posli carinjenja, špeditерstva in podobno. Politična meja polagoma pada, meja v glavah pa še obstaja. Trst spričo novih okoliščin ni več tako vabljivo mesto, kot je bilo svoj čas za zaledje, Kras in predvsem za koprski predel. Nekoč je Trst privabljal kupce, ki so bili naseljeni od meje vse tja do Postojne.

Padec meje vendar vse bolj izrabljajo italijanski državljani, ki se odločajo za nakupovanje nepremičnin na drugi strani meje. Ta trend se je naši banki obrestoval, saj povpraševanja tovrstnih kupcev kreditiramo. Upam vendar, da bo naše področje postalo v prihodnje ponovno zanimivo za slovensko stran, to je ozemlje, ki smo ga svoj čas kot openska oz. nabrežinska hranilnica že imeli v poslovnem dosegu: Sežana, Vrhovlje, Komen, Gorjansko so pred drugo svetovno vojno že sodili v naš delokrog. V zvezi s tem načrtujemo odprtje podružnice na Krasu: kot nam podjetniki večkrat ponavljajo, je v Sloveniji čutiti vedno večjo potrebo po banki, ki je pripravljena posegati tudi z manjšimi investicijami. Kar se tiče alternativnih naložb, nudimo kot banka drugačno tržišče od tistega, ki ga ponujajo slovenske banke: in ravno s temi dodatnimi produkti, ki bi morali predstavljati neko 'nadvrednost', bi lahko bili sposobni 'pridobiti' ozemlje, na katerem smo poslovali pred 60 leti.

V čem se banke zadružnega kredita razlikujejo od ostalih? Zakaj naj bi se oseba odločila, da postane stranka bančne ustanove, kot je vaša?

Prvič: prepričan sem, da smo kot banka pošteni do stranke. Drugič: dejstvo, da je naša banka krajevnega značaja, pripomore k temu, da se vsi bolje poznamo, skratka gradimo na zaupanju. Tretjič: naša korektnost do stranke se kaže tudi v dejstvu, da nismo še nikdar uvajali neupravičenih poviškov stroškov in komisij: ponavljam, nismo delniška družba in zaslužek ni naš edini cilj.

Kako ocenjujete pripravo, ki jo novi, mladi bančniki imajo v primerjavi s tisto, ki ste jo imeli vi, ko ste se pred leti zaposlili v banki?

Če upoštevamo splošni šolski nivo, ugotavljamo, da kakovost izobrazbe upada. Zaposleni mladi bančnik pa ima danes večjo možnost, da se s tečaji izpopolnjuje. Eden glavnih ciljev splošnega bančniškega sistema, še posebno zadružnega, je ravno poklicno izpopolnjevanje. Deželna in državna zveza zadružnih ustanov sta do te potrebe zelo občutljivi. Možnosti poklicnega izpopolnjevanja so zato danes veliko večje kot včasih. Ko sem pred leti nastopil službo, smo bili bančniki bolj prepuščeni samim sebi: pomagali smo si med sabo in samovoljno segali po priročnikih.

Podpora, ki jo ZKB nudi slovenski manjšini in njenim društvom, organizacijam itd., je vsem očitna. Kako pa se za ZKB ta podpora obrestuje?

Gotovo niso učinki takojšnji. Ljudje so vendar dojeli, da banka odločujoče posega v družbeno tkivo, saj podpira veliko število manjšinskih pobud, ki bi se drugače težko uresničile. Podpora, ki jo banka nudi, je tudi način, da ljudi privabi k sebi najprej kot stranke in naposled tudi kot člane ustanove.

Pričakoval pa bi si vendarle nekoliko večji odziv krajevnih stvarnosti, ko je naša podpora namreč res tako odločujoča.

Igor Gregori

Nova Gorica / HIT

Pogajanja so se končala, megazabavišče ima zeleno luč

Pogajanja o gradnji turistično-zabaviščnega centra na Goriškem med slovenskim ministrstvom za finance ter družbama HIT in Harrah's Entertainment so se po več kot letu dni, kot kaže, končala. Projekt bodo v torek predstavili v Ljubljani državni sekretar na ministrstvu za finance Andrej Šircelj, predsednik HIT-ove uprave Niko Trošt in podpredsednik Harrah'sove uprave Chuck Atwood. Po pisanju Dnevnika in Financ je sicer vlada že minuli četrtek z oznako "tajno" obravnavala gradnjo megazabavišča, v ponedeljek pa naj bi projekt o igralniški družbi predstavili severnoprimorskim županom. HIT je projekt megazabavišča skupaj z ameriško igralniško verigo Harrah's Entertainment prvič predstavil novembra 2005, nato pa so se začela pogajanja s finančnim ministrstvom, o vsebini in poteku katerih pa so bile vse vpletene strani redkobesedne. Pred meseci sta tako finančni minister Andrej Bajuk kot Šircelj, ki je vodil vladno pogajalsko skupino, dopuščala možnost, da se bodo pogajanja končala še pred poletjem, kar se je očitno tudi zgodilo. Novogoričani naj bi v skupni mešani družbi imeli 51-odstotni lastniški delež, je povedal predsednik nadzornega sveta družbe HIT Viktor Baraga, pismo o nameri gradnje megazabavišča pa naj bi podpisali že prihodnji teden. Podrobnejših informacij za zdaj ni mogoče dobiti, znano pa je, da so Američani svoj vstop v investicijo pogojevali s spremembo davčne zakonodaje oz. znižanjem igralniških dajatev. Hkrati bi v skupni družbi, ki bo upravljala megazabavišče, radi imeli več kot petinski delež, kolikor sedaj pri igralništvu dovoljujejo slovenski zakoni. Sicer pa naj bi se po besedah novogoriškega župana Mirka Brulca že v ponedeljek predstavniki družb HIT in Harrah's sestali s severnoprimorskimi župani na temo megazabavišča, ki ga je vlada uvrstila v resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih do leta 2023. "Če je vlada res potrdila projekt, potem je skrajni čas, da se o tem začnejo pogovarjati tudi z lokalnimi skupnostmi. Zanima nas predvsem, kaj se bo zgodilo s koncesijskim denarjem," je opozoril Brulc. Gradnji centra z več kot 800 sobami, ki naj bi ga lahko po besedah Nika Trošta dokončali v treh do štirih letih od dogovora z vlado, odločno nasprotuje slovenska rimskokatoliška cerkev, svoje nestrinjanje s projektom pa je izrazil tudi predsednik države Janez Drnovšek. / STA

Rodbina Ferligoj se je zbrala na Sveti Gori

Veselo presenečenje

Grgar je v nedeljo, 27. maja, doživel nekaj zelo lepega. Tu se je zbrala rodbina Ferligoj, ki izhaja iz Grgarja. To je namreč rodbina pastirice vidkinje Uršule Ferligoj, kateri se je davnega leta 1539 na Skalnici prikazala Mati Božja in ji naročila, naj ji tu sezidajo cerkev in jo prosijo milosti.
Tedaj je vasica ob vznožju Skalnice stopila v zgodovino.
Pastirico Urško so rodovi grgarskih otrok spoznavali in še spoznavajo ob pripovedovanju svojih staršev, pri verouku in ob znamenjih, ki so jih njej v spomin postavili Grgarci: to so kapelica pred Piskovo hišo, postavljena leta 1938 ob 400- letnici svetogorskih slovesnosti in obnovljena s poslikavo akademskega slikarja Lucijana Bratuža leta 1992, kapelica sveti Uršuli ob izviru vode in nagrobni spomenik za prezbiterijem župnijske cerkve, ki jo je poslikal leta 1931 goriški slikar Clemente Del Neri z napisom: "Po ustnem izročilu je tu pokopana Uršula Ferligoj, kateri se je leta 1539 prikazala M. B. na Skalnici."
V lanskem letu je bil v Grgarju tudi petdnevni tabor frančiškovih otrok, na katerem je bila tema pastirica Urška. Ob tej priložnosti je izšla tudi prelepa slikanica.
Starejši Grgarci - zdaj že pokojni - so mi pripovedovali, kako močno je bila prisotna v zavesti ljudi pastirica Urška in vse, kar je bilo z njo povezanega v letih pred prvo svetovno vojno in tudi med obema vojnama. Mlada dekleta - uršulinke (ime po Urški) so ob raznih slovesnostih imele posebne noše, ki so spominjale na Uršulo Ferligoj. Dolgoletni grgarski župnik in dekan g. Alojz Filipič - velik častilec Svete Gore in odličen pridigar - je pač znal svoje navdušenje prenesti na župljane, da so "dihali" s Sveto Goro.
Potem, potem... cerkev je bila leta 1945 bombardirana in tja do leta 1962 z okolico vred zapuščena. Leta 1992 so Grgarci obnovili vse vaške kapelice, le slika na grobu za prezbiterijem župnijske cerkve sv. Martina je ostala nespremenjena. Pred nekaj leti pa jo je Zavod za spomeniško varstvo iz Nove Gorice z donatorstvom neke družine obnovil, vendar je razočaranje nad stanjem, ki se sedaj ponuja, precejšnje. Slika je zbledela, porjavela in skoraj ni več viden motiv prikazanja, ki ga je naslikal Del Neri. Škoda! Prav gotovo taka slika ni v ponos Grgarcem. Kovinska podlaga namreč ne odgovarja, zunanji vplivi vlage in onesnaženja so premočni. Potrebno je razmišljati o novi, drugačni in pred zunanjimi vplivi obstojni tehniki. Vendar Grgarci zdaj že tretje leto z velikimi napori obnavljamo župnijsko cerkev, ki je bila v 30. letih prejšnjega stoletja ena najlepših na Goriškem. Verjamem, da bo prišel tudi čas za lepši in dostojnejši spomenik na grobu Uršule Ferligoj.

Pa nazaj k obisku. Ko se je po Grgarju nekako razvedelo, da prihaja rodbina Ferligoj, me je marsikdo ustavil na cesti z vprašanjem: "Ali je to res? Kako lepo!"
In prišli so. Najprej so se zbrali na Sveti Gori, kjer so imeli skupno mašo, ki jo je daroval duhovnik iz Števerjana, lanski novomašnik, Alessio Stasi. Pri maši je pel zbor iz Dornberka pod vodstvom g. J. Hareja. Nato so po nastajajoči cesti čez Preški vrh prišli do kapelice pred Piskovo hišo. Tu so kot rodbina položili pred Urškin spomenik venec z dvojezičnim napisom in se poklonili stoletnim rodovom. Šopek cvetja so položili tudi pri kapelici sv. Uršule pri izviru vode in nazadnje šopek tudi z dvojezičnim napisom pri Urškinem grobu.
Nato so se zbrali v dvorani kulturnega doma v Grgarju. Krajevna skupnost je pripravila prostor in g. Kokoravec je izrekel dobrodošlico. Ob prigrizku in kapljici so se obujali spomini s stiski rok in objemi in tudi solzami veselja ... Prišli so - okrog 90 jih je bilo - iz Neaplja, Milana, Bologne, Portoroža, Pirana, Kopra, Doberdoba, Gorice, Kozane v Goriških Brdih, iz daljne Bitole v Makedoniji pa je prišlo pismo.
Glavni organizator g. Saverij Rožič z ženo (dekliški priimek Ferligoj) iz Podgore je bil vidno ganjen in nadvse zadovoljen. Njuno skoraj trimesečno organizatorsko delo je bilo poplačano. Preseglo je vsa pričakovanja.
Povprašala sem nekatere udeležence po vtisih. Odgovori so bili: Fantastično!, Zelo lepo!, Presenečena sem!, Vesela sem, da sem del te družine!, Pred srečanjem sem bila vznemirjena, zdaj pa mi duša vriska!, Grgar je lep in dejansko pričakujem, da bi se vse v zvezi z Urško bolj raziskalo, da bi Grgar z njo zaživel! Še bom prišel!, Vesel sem, ker ste Grgarci razpoloženi za naš sprejem in gostoljubni!, Počutim se domače! itd.
Rodbina Ferligoj! Prisrčno dobrodošlico vam izrekamo vsi Grgarci. Hvala vam in vračajte se še! Skupaj ohranjajmo Urškin lik!

Justina Doljak

Praznovanje sv. Socerba v sveti jami

Lepo razpoloženje ob binkoštnem prazniku

Tradicionalno praznovanje sv. Socerba v sveti jami je letos poskrbelo za edinstveno razpoloženje ob binkoštnem prazniku. Tako kot poroča evangelij, je tudi tega dne v dvorani završalo, lučke v temi pa so simbolično spregovorile.
Slovesno sveto mašo je daroval koprski škof msgr. Metod Pirih, ki je uvodoma opravičil odsotnost tržaškega škofa msgr. Evgena Ravignanija. Bogoslužje je obogatil Cerkveni pevski zbor ZCPZ iz Trsta, ki je prepeval v - čast Svetemu Duhu pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi Iztoka Cergola. Obredu sta prisostvovala tudi oba župnika obmejnih župnij Klanec in Dolina, Iztok Mozetič in Maks Suard. Ob škofu Metodu je asistiral letošnji koprski novomašnik Marko Rijavec iz Dornberka, ki trenutno opravlja službo diakona v Šturjah.
Praznik sv. Socerba je bil priložnost, da je škof Metod Pirih simbolično prižgal in blagoslovil novo sodobno in ekološko razsvetlitev jame, o čemer je uvodoma na kratko spregovoril Franc Malečkar, predstavnik Jamarskega društva Dimnice Koper.
Predstavnica domačinov iz Socerba Justina Jeseničnik se je škofu Metodu Pirihu zahvalila za obisk in mu simbolično izročila šopek poljskega cvetja. To ga je spomnilo na njegovo obhajanje nove maše, ki je potekalo v preprostosti dobrot z domačega polja ob poljskem cvetju.
Škof Pirih se je ob koncu vsem zahvalil za molitve in podporo pri njegovi službi, saj je prav na isti dan pred 22 leti v koprski stolnici prejel škofovsko posvečenje. Nedeljskemu slabemu vremenu so za letošnji praznik sv. Socerba kljubovali samo jamarji in organizatorji svete maše. Program, na katerem so običajno sodelovali predstavniki občin Koper in Dolina, pa je odpadel.

J.B.

Izberi življenje (9)

Primož Krečič

Za novo kulturo življenja

Smo ljudstvo življenja, to je oznanilo vere, pa tudi globoka izkušnja, ki tli v splošni in narodni zavesti. Bog nam je v svoji ljubezni podaril veselo oznanilo življenja in življenje samo. Jezus Kristus je sprejel človeško življenje in ga spremenil v dar, ki je šel do kraja, da bi imeli v njegovem vstajenju izvir večnega življenja. S krstom in duhovnim življenjem postajamo ljudstvo za življenje. Božja ljubezen nas krepi pri tem naporu, Božja beseda odpira našo misel, da nas ni strah te odprtosti in žrtve. Gospod nas tudi pošilja v službo življenja, da bi na različne načine današnjemu svetu pokazali in podarili življenje. Na neki način smo obvezani in zavezani služiti življenju, zato smo poslani v ta čas in sprejemamo Božjo pomoč ter darove Duha. Skupnostna naloga ne izključuje odgovornosti posameznikov, ki prenašajo to poslanstvo v različne okoliščine in kraje. V tem smislu morejo postati različna srečanja, sodelovanja, pobude, pa tudi bogoslužje in molitve kraji pričevanja in služenja veseli novici o življenju.
Kolikor se sami opredelimo in čutimo življenje, toliko ga moremo posredovati drugim, zlasti družinam, otrokom, mladim, skupnostim. Ko govorimo o življenju, govorimo o evangeliju in Božjem Duhu, ki je Duh življenja in nas kliče v darovanje za življenje in skupnost. V njegovi moči moremo najti še nove izzive in dejavnosti ter odkriti novo milost za več življenja, da bi postalo življenje dragocen dar za naše skupnosti in nove generacije. Podkrepljeni z Duhom življenja moremo o njem spregovoriti in pričevati zanj, čeprav se svet smeje in širokousti s svojimi užitki in domnevnimi težavami. V tem smislu bodo novost življenja v prihodnosti nosile zdrave družine in žive skupnosti, ki bodo znale živeti z določeno distanco do javnega mnenja in razvile življenju naklonjeno miselnost. Pri tem boju bodo morale neprestano črpati moč iz vere in ohranjati podporo v skupnosti družin ter drugih skupnosti, zlasti župnije. S takim pristopom ne bosta mogla razpuščeno javno mnenje in potrošniška kultura priti do korenin življenja in družinske zvestobe. Tako je v postmoderni sodobni družbi vsak človek, ki se opredeli za življenje, alternativec, drugačen, izjema, mora se trdno postaviti za svojo resnico, ki je ne podpira večinsko mnenje, s katerim je obdan. Na to se današnji ljudje zelo težko naučijo in vendar ni druge poti kot opredelitev, medsebojna solidarnost ter strpnost in spoštovanje do mnenja drugih. Solidarnost je pri tem velikega pomena, potrebna je veriga življenja, ki je ne bosta mogla sesuti še tako prefinjena kultura in ideologija, ki vodi v neživljenje.
Že v vsakem človeku obstajata dva svetova in dve kulturi, zato je potreben neprestan napor. Po krstu imamo pot in sredstva, da se borimo za življenje in ga razvijamo v moči Kristusove velikonočne zmage. Pesimizem je za večno premagan. Vsekakor pa ostaja dejstvo izvirnega greha in ranjenosti, iz katere izhaja tudi sodobno češčenje neživljenja, vendar to ni zadnja beseda o človekovem bivanju na svetu. Tu prihajamo k oznanilu in moči vere. Poleg dolge vrste grešnega odmika od življenja obstaja tudi manj glasna, vendar prav tako jasna kultura življenja. Mnogi teologi in duhovni pisatelji pravijo, da je Marija višek in povzetek vse svetosti Stare zaveze. V tej vrsti nam je prišel Bog naproti z novim rojstvom, ki je resnično rojstvo za življenje, praznik življenja. V učlovečenem Božjem Sinu, zlasti pa v njegovi velikonočni zmagi nad smrtjo, imamo izvir vedno novega življenja. Tu črpajo moč krščanski zakramenti, liturgično praznovanje, oznanjevanje in poslanstvo v svetu. Duhovno rojstvo pri krstu je rojstvo umiranja staremu človeku za polno življenje s Kristusom ob Božji in človeški solidarnosti.
Vse krščanstvo je tako prežeto z življenjem, tu živi živa povezava med prvim in drugim rojstvom, ki pomeni izpolnitev naše telesno duhovne povezave ob Božji besedi in človeški modrosti. V krščanstvu je vse bogočloveško. Učlovečenje je model za življenje in kulturo, ki iz njega izhaja: Bog se je moral ponižati, zapustiti Božjo slavo, polnost svojega življenja, da je postal solidaren s človeštvom in mu stopil ob stran v njegovih najglobljih točkah. Nič ni oddaljeno od Božje ljubezni in za življenje je potrebno umiranje, osvoboditev lastnih sebičnih koristi in svobodna odprtost ljubezni, ki ne išče nič zase. Zrno mora umreti, da lahko zraste nova pšenica. Vsako resnično življenje je zaznamovano s križem. Kakor nam je Bog blizu pri tem dogajanju, tako smo tudi ljudje povabljeni v solidarnost življenja ob premagovanju križev z Božjo solidarnostjo in svetlim pogledom v rojstvo novega življenja.

Evangelij

Viljem Žerjal

SVETO REŠNJE TELO IN SVETA REŠNJA KRI

1 Mz 14, 18-20; Ps 110, 1-4; 1 Kor 11, 23-26; Sled.; Lk 9, 11b-17

Današnji praznik ni duplikat velikega četrtka. Na veliki četrtek je poudarek na postavitvi evharistije, na daru sv. maše in svetega obhajila ter na služenju apostolov in vseh mašnikov, ki lomijo kruh življenja našega Gospoda v ljubezni. Je kruh trpljenja našega Zveličarja in uživanje krvi keliha nesmrtnosti.
Danes pa javno častimo Jezusovo telo in kri. Po stari navadi, ki je pri vernih ljudeh zelo občutena, ga nosimo v slovesnih procesijah po ulicah in tesnih poteh zato, da nas blagoslovi. Njegov blagoslov se raztegne zlasti po domovih, kjer ležijo in trpijo bolniki, kjer vlada revščina, pa tudi suvereno kraljuje greh nevere. Zato ga prosimo, naj izžene z domov hudobnega duha, nemir in neslogo.
Pri evangelistu Luku beremo: "Jezus je hodil po vsej Galileji. Učil je po njihovih shodnicah in oznanjal evangelij kraljestva. Ozdravljal je vsakovrstne slabosti med ljudstvom. In glas o njem se je širil po vsej Siriji. Prinesli so k njemu vse bolnike, ki so jih mučile različne bolezni in nadloge, tudi obsedene, božjastne in hrome, in jih je ozdravil. Za njim so hodile velike množice iz Galileje, Deseteromestja, Jeruzalema, Judeje in iz krajev onkraj Jordana" (Mt 4, 23-25).
Niso samo Lurd in večje Božje poti kraji, kjer ljudje dobivajo zdravje telesa in duše ter duha, ampak tudi v tihem češčenju pred tabernakljem. Je slovesna hvala in slavljenje Rešnjega telesa in Rešnje krvi v monštranci ali v ciboriju. Jezusa tudi na kratko obiščemo v cerkvi. Obiščemo ga v bolniku na domu ali v bolnišnici. Pooblaščeni laiki, tako moški kot ženske, ga prinesejo na dom, če za to zaprosimo pri duhovniku.
Za javno češčenje vabimo večje skupine ljudi zato, da privabijo čim več ljudi, ki se zavedajo moči vere v skupnosti.
Tudi evangelist Luka poroča tako: "Ob njem (ob Jezusu) je bila velika množica njegovih učencev in silno veliko ljudstva iz vse Judeje in Jeruzalema ter iz tirskega in sidonskega primorja. Prišli so, da bi ga poslušali in bi jih ozdravil njihovih bolezni. Tudi tiste, ki so jih nadlegovali nečisti duhovi, je ozdravljal. Vsa množica se ga je poskušala dotakniti, kajti iz njega je izhajala moč in ozdravljala vse" (Lk 6, 17-19).
Prvo današnje berilo govori o predpodobi Jezusa v Stari zavezi, ki jo predstavlja Melkizedek, kralj in veliki duhovnik v Jeruzalemu. Slovesno pozdravi Abrahama z daritvijo kruha in vina, ko se je vračal z uspešnega vojnega pohoda. Melkizedek je bil duhovnik Najvišjega Boga in ga je blagoslovil, rekoč: "Blagoslovi naj te, Abram, Bog Najvišji, ki je ustvaril nebo in zemljo! In slavljen bodi Bog Najvišji, ki ti je dal v roke tvoje nasprotnike!" (1Mz 14, 18-20).
Melkizedeka se spomnimo v kanonu sv. maše kot predpodobo velikega in edinega kralja vseh kraljev in velikega duhovnika, Jezusa, ki se daruje pod podobo kruha in vina za vse čase.
Psalm pa takole poje: "Gospod je prisegel in se ne bo kesal: 'Ti si duhovnik na veke po Melkizedekovem redu'" (Ps 110, 4).
Apostol Pavel omenja postavitev Gospodove večerje takole: "Gospod Jezus je tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh in se zahvalil, ga razlomil in rekel: 'To je moje telo za vas. To delajte v moj spomin'. Prav tako je vzel tudi kelih po večerji in rekel: 'Ta kelih je nova zaveza v moji krvi. Kolikorkrat boste pili, delajte to v moj spomin'. Kajti kolikorkrat jeste ta kruh in pijete kelih, oznanjate Gospodovo smrt, dokler ne pride" (1 Kor 11, 23-26).
V procesiji, ki je zbrana in urejena hoja s Kristusom in sestrami in z brati, oznanjamo vstajenje našega ubogega telesa, ki se počasi in z muko prebija proti cilju.
Jezus ne neha skrbeti za stiskane in trpeče ljudi. Ko mu potožimo vse trpljenje, ves strah, vse potrebe in stiske družin, daje na prvi pogled trd odgovor: "Dajte jim vi jesti!" (Lk 9, 13). Toda v njem je vabilo za sodelovanje, saj ve, da si ljudje sami ne znamo in ne moremo pomagati.
Zaradi tega je procesija tudi prošnja za vse. Je prošnja za prihod Božjega kraljestva. In procesija z verniki več vasi skupaj nas bo približala Kristusu, ki potuje z nami.

Člani gibanja POT so se poklonili sejalcu po božji volji

Seme je vsajeno in raste

Dne 29. maja je minilo šest let, odkar je v večnost, k svojemu Gospodu, k Jezusu šel prijatelj vseh ljudi, zlasti mladih, duhovnik msgr. Vinko Kobal, ustanovitelj gibanja POT. V nedeljo, 27. maja, so se ga POTniki spomnili ob njegovem grobu v Stržišču.

Gospod je leta 1929 v Vrhpolju pri Vipavi vsejal seme, ki so mu dali ime Vinko Kobal. Seme je raslo in na praznik apostolov Petra in Pavla, leta 1951, je bil posvečen za duhovnika v ljubljanski stolnici. Tako kraj kot posvetitev - posvetil ga je škof Anton Vovk - sta imela v sebi neko simboliko dramatičnosti in obenem srečne roke.

Tudi on je bil pod budnim očesom duhamorne oblasti, večkrat se znašel pred zasliševalci in bil stlačen tudi v zapor.

Srečna roka pa ga je vodila tako, da je postal magnet za mlade ljudi, ki jih je režim zavajal v svoje ideološke ali pa vsaj v ateistične vrste in antikatoličtvo. Prvo duhovniško mesto mu je bilo dodeljeno v župniji Ročinj in vikariatu Srednje. Z veseljem je stopil v Gospodov vinograd in z močno vero premagoval mnoge ovire, s katerimi se je srečal pri duhovniškem delu. Zelo hitro je začel ob sebi zbirati mlade. Iskal je nove oblike stika z mladimi, ki jim je želel posredovati oznanilo upanja, ki ga prinaša Jezus Kristus. Miklavževanja, izleti po hribih in počitniški dnevi za ministrante... Vse pa je skrbno spremljala milica. Zaslišanja in tudi ustrahovanja z različnimi kaznimi ga niso mogla ustaviti, saj je zaupal Gospodu. V Ročinju se je rodila pobuda po ustanovitvi srednješolske veroučne skupine, ki pomeni začetek razvijanja mladinske pastorale in začetek gibanja POT. Prva srečanja za mlade so bila po pouku na železniški postaji v Novi Gorici. Skupina je hitro rasla in vznemirjala oblasti, zato so se preselili na Kapelo pri Gorici v zavetje frančiškanskega samostana. Mladi pa so želeli vedno več na poti poglabljanja vere in tako so se leta 1965 organizirale prve tedenske duhovne vaje v Stržišču. Po tem letu so se tedni selili v Log pod Mangartom, v Bavšico pri Bovcu in Gorenjo Trebušo in se končno leta 1975 ustalili v Stržišču.

Z veseljem je vključeval novih in novih prijateljev v tovarišijo gibanja POT in gibanje je postajalo vedno bolj prepoznavno v Cerkvi na Slovenskem. Vinkova duhovniška pot se je nadaljevala na Godoviču, kjer je bil od leta 1985 do smrti, 29. maja 2001. Tudi župnijo Godovič je hitro zaznamoval s svojim delom z mladimi. Preuredil je kaščo v župnišču in začel sprejemati mlade na dneve zbranosti, šolo skupnosti, zakonce na redna mesečna srečanja... Župnija in Gibanje sta živela v sožitju in dopolnjevanju.

Že bolni Vinko Kobal v Stržišču

Duhovnik Vinko Kobal je bil pričevalec Jezusa Kristusa in tako se je izteklo tudi njegovo zemeljsko življenje. Bolezen, ki je načela njegove telesne moči, ga ni zaustavila v izgorevanju za Kristusa in njegovo tovarišijo. Tudi v bolezni in trpljenju je bil priča Božje pozornosti in ljubezni do človeka vse do 29. maja 2001, ko se je izteklo njegovo zemeljsko življenje. Njegova tovarišija gibanja Pot je na nagrobni spomenik zapisala besede pesmi, o kateri jim je pripovedoval z veliko pozornostjo: "In Gospod vsajal je seme". Še naprej se srečujejo in tudi na njegovem grobu letos so se srečali. Slišati je bilo tudi besede: "Verujemo, da se nič ne zgodi "brez veze", je tudi Vinkovo življenje, darovanje in delo, veliko znamenje njegove ljubezni do Boga in človeka. Seme je vsajeno in raste."

"Prav obletnice povezujejo naše spomine z dogodki, ki so za nas vredni. Ključni so, zato jim bomo ostali zvesti. Danes smo zbrani ob spominu na gospoda Vinka. Na današnji dan se spominjamo tudi enega ključnih dogodkov, ki je zaznamoval človeka - binkoštni dan. To je bilo nemirno dopoldne, ko so se učenci zbrali ob Učiteljevi obljubi. Začeli so verjeti njegovim besedam. Pa vendar vsak od nas ve, da ravno takrat, ko sam začne verjeti Kristusu, pripelje svojo vero do roba. Prej so bili učenci polni svojih idej, a jih je osvojil Jezusov pogled in po Veliki noči prepričal njegov obisk. Takrat so se dokončno odločili: za nas ni večjih alternativ na svetu, pač pa ena: verjeti Kristusu. In tu je sedaj ta veliki nemir: ali Bog lahko uresniči moje pričakovanje. Ali je Kristus dovolj velika alternativa vsem drugim predlogom. To so torej Binkošti. Nemir iskanja in tovariška molitev, ki razjasni to situacijo. Jeziki, podobni plamenom, so zdaj vizija te skupnosti. Kristus je tako živ med njimi, da postanejo deležni njegovega Duha. Svetega Duha. Binkoštna dvorana postane prostor novega stvarjenja. V človeka vsajen dvom v začetku se umakne prostoru hotenega in želenega ob Boga. Prav to, kar hoče in želi Bog, prav to hočem tudi jaz. A ni to novo stvarjenje? V istem duhu delujeva Neskončni Bog in jaz človek. Prostor pred dvorano se spremeni v novi Babilon. Tam, kjer je babilonska grabežljivost prav uzakonila nerazumevanje drugega, se odprejo prostori razumevanja. Omejen prostor jaza - ego, ki se razširi z besedico Ti. To besedo pa razume vsak in ji verjame, ker mu daje prostor. Vera v Kristusa se na Binkošti izkaže kot prostor resnične svobode. In to je novo, naša vera. Logično je, da so apostoli stopili ven. Z vsako novo stvarjo je tako. Ko kupite nov avto, ali ga zaprete v garažo? Ko izberete novo obleko - poletne kolekcije -, saj je ne obesite v omaro. In novega nakita tudi ne držite v predalu! To bi bilo zelo čudno. Imeti nekaj novega, pa zapreti in "garažirati". Novost, ki jo daje Jezus, nam omogoča, da naša vera zaživi. Naj zaživi kot v prijateljskih odnosih naših skupnosti, naj zaživi v osebnem odnosu do najpomembnejših izzivov, na katere moramo kristjani jasno odgovoriti. Naj zaživi na način, da bodo drugi po nas spoznali, da je Kristus tisti, ki osrečuje moje življenje, in edini, ki lahko izpolni življenje vsakega človeka, je ob pridigi pri maši letošnje obletnice na Stržišču" povedal g. Primož Erjavec, ki je postal duhovnik po poti in v času, ko je hodil z Vinkovo tovarišijo.

MM

Kratke

Razstava Svetega pisma na Sveti Gori

V nedeljo, 3. junija 2007, je bilo odprtje svetopisemske razstave na Sveti Gori. Popoldansko somaševanje v baziliki je vodil škof dr. Jurij Bizjak, ki je nato tudi odprl razstavo. Ta bo odprta ob sobotah in nedeljah od 9. do 18. ure! Avtor razstave je p. Peter Lavrih OFM s sodelavci.

Narodno romanje bolnikov in invalidov na Brezje

V soboto, 16. junija, bo na Brezjah že tradicionalno, 39. slovensko romanje bolnikov, invalidov in starejših na Brezje. Letošnje romanje bo prvič vodil murskosoboški škof Marjan Turnšek. Slovesno somaševanje se bo začelo ob 10.30 na trgu pred baziliko. Pred mašo bo skupna molitev rožnega venca. Program romanja se bo popoldne nadaljeval ob 14. uri v cerkvi s petimi litanijami Matere Božje.

Gre za enega večjih romanj v Sloveniji, na katerem se zbira več tisoč ljudi. Romanje, ki ga že od samega začetka organizira najbolj razširjen mesečnik v Sloveniji - Ognjišče, je v svoji 39-letni zgodovini prešlo v narodni dan bolnikov, ki ga v Cerkvi po svetu obhajamo 11. februarja na god lurške Matere Božje, pri nas pa z romanjem na Brezje tretjo soboto v juniju.

Romanja se udeležijo tudi mladi, ki pomagajo bolnim in ostarelim romarjem. Delijo jim okrepčilo, pomagajo jim, da zasedejo želeno mesto. Po želji jim poskrbijo duhovnika za spoved in pogovor ali pa prvo pomoč. Verni mladi se s tem navajajo na drugačnost prizadetih in se v luči krščanske ljubezni do bližnjega vzgajajo v odprtosti za pomoč drugim. Med mašo podelijo bolnikom, ki to želijo, bolniško maziljenje. Bolniki in invalidi pri maši sodelujejo z branjem beril in prošenj. Vsakoletno romanje na Brezje je samo ena od oblik skrbi Cerkve v Sloveniji za bolnike, invalide in ostarele.

Bolj zavzeti župniki organizirajo na Brezje posebne avtobuse. Ti romarji dobijo v roke posebno knjižico s programom, molitvami in pesmimi, ki jim omogoča še dejavnejše sodelovanje. Radio Ognjišče bo mašo neposredno prenašal, da bodo tako duhovno povezani z dogajanjem tudi tisti, ki zaradi bolezni in starosti ostajajo doma oz. v bolnišnicah. Mnoge župnije in pastoralna področja imajo za bolnike in ostarele posebna srečanja. Pa tudi sicer duhovniki obiskujejo bolnišnice in domove ostarelih in varovancem nudijo duhovno oskrbo. V zadnjih letih so v več bolnišnicah in domovih za ostarele obnovili ali pa nanovo pripravile bogoslužne prostore.

G. Zuttion novi ravnatelj škofijske Karitas

Dne 15. maja je goriški nadškof msgr. Dino De Antoni imenoval g. Paola Zuttiona za novega ravnatelja škofijske Karitas, potem ko se je dosedanji dolgoletni ravnatelj, podturnški župnik msgr. Ruggero Dipiazza odpovedal tej funkciji. G. Zuttion se je rodil v furlanski vasi San Vito al Torre 20. junija 1957, v mašnika ga je posvetil nadškof A.V. Bommarco 24. aprila 1987 v oglejski baziliki. Poznan in priljubljen je tudi zato, ker se je več let razdajal kot misijonar v škofijskih misijonih v Slonokoščeni obali v Afriki. Od leta 2001 dalje opravlja službo župnijskega upravitelja v vaseh Visco in Crauglio. Po 17 letih se je torej msgr. Dipiazza umaknil, ker - je rekel - je prav, da prevzamejo Karitas v roke mlajše sile. Že sedaj pa je opozoril svojega naslednika, da ga čaka trdo delo, saj se tudi goriška družba spreminja in vse več je družin z eno samo plačo, ki neustavljivo drsijo proti revščini.

OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI Pogovor: msgr. Giuseppe Betori, generalni tajnik CEI

Zakaj je pomemben podpis za osem od tisoč katoliški Cerkvi

Katera načela so navdihnila reformo konkordata iz leta 1984?

Ta načela lahko najdemo v italijanski ustavi in v Drugem vatikanskem koncilu ter imajo opravka s perspektivo zdravega sodelovanja za promocijo človeka in dobrobiti države. Cerkev je tako spet ovrednotila najvišje dobro svoje svobode (Libertas Eclesiae) in se postavila na bolj dosleden način v držo služenja človeku, da bi si prizadevala za njegovo pravo dobro tako na osebni kot na družbeni ravni. Revizija konkordata ni ponudila nič predhodno sklenjenega.

In katere so cerkvene vrednote v osnovi prispevka osem od tisoč?

Osem od tisoč je izbira, ki jo je potrebno potrjevati vsako leto. Že to je cerkvena vrednota, kajti vsako leto je vsak državljan svoboden pri izbiri in potrditvi svojega zaupanja katoliški Cerkvi. Med cerkvenimi vrednotami, vezanimi na osem od tisoč, spomnimo tisto, ki se tiče zavestnega podpisa, prozornosti, ki je potrebna za obračun virov, ki nam jih namenjajo ljudje.

Kako to, da Cerkev namenja sredstva tudi reklami?

Najprej to: nič ni samo po sebi umevnega. Davkoplačevalci morajo po zakonu vsako leto posebej izraziti svojo izbiro glede prispevka osem od tisoč eni od sedmih možnih opcij. In zato moramo vsako leto spomniti, da obstaja tudi ta možnost.

Poleg tega obstaja "vzgojna" potreba, da promoviramo vedno bolj zavestno soudeleženost poslanstvu in ekonomski podpori Cerkvi tako, da vedno bolje informiramo državljane o tem, kaj uresničuje Cerkev vsako leto s prispevki. Zato je potrebna vedno bolj prozorna informacija; če je ne promoviramo, ustvarja nelagodje med duhovniki ter nenaklonjenost med darovalci in davkoplačevalci. Zato vsakoletno informiranje nudi legitimno kontrolo in vernike spodbuja k podpori in soodgovornosti, k bolj spontani solidarnosti.

Obstaja dejavnost sensibilizacije samo na medijski ravni ali tudi v župnijah?

Veliko ljudi dobre volje vsako leto prispeva k temu, da bi se vsak podpis obnovil, zavesten in motiviran. Pri tem mislim posebej na 225 škofijskih poverjencev in več kot 5000 župnijskih odgovornih oseb, ki v tem smislu opravljajo pravo pastoralno službo za našo Cerkev. Ta dejavnost, ki so jo nekateri začeli že leta 1988, predstavlja znaten in dragocen prispevek bolj splošnemu evangelizacijskemu delovanju Cerkve, saj spodbuja vzgojo k soodgovornosti in k sodelovanju tudi prek ekonomske podpore Cerkvi.

Od leta 1990 dalje sklad osem od tisoč katoliški Cerkvi stalno raste. Ste pričakovali ta rezultat?

Na začetku nismo predvidevali ničesar. Sistem osem od tisoč je bil leta 1990 nekaj res inovativnega. Za Cerkev je bilo inovativno tudi to, da je morala o novem mehanizmu informirati več kot 30 milijonov italijanskih davkoplačevalcev. Ničesar ni mogoče predvideti niti danes. Nič ni samoumevnega, obratno, že postopna navada ljudi, ki razbirajo te rezultate kot dokončne, je lahko najslabši sovražnik.

Kako se konkretno delijo sredstva?

Škofje se vsako leto zbirajo na generalnem shodu in odločajo o delitvi sredstev osem od tisoč. Del teh gre Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov, da tako dopolnimo prilive naših 39 tisoč škofijskih duhovnikov, del prispevkov upravlja Italijanska škofovska konferenca (CEI), še en del upravljajo neposredno škofije.

Kako uporabljajo posamezne škofije prispevke osem od tisoč?

Prav tako kot CEI tudi škofije morajo uporabljati prispevke osem od tisoč, kot to predvidevajo zakonska določila, torej za potrebe obredov, pastorale in karitativno dejavnost. S temi prispevki je bilo uresničenih veliko vzgojnih in rekreativnih struktur za mlade in pobud verske kulture, pa tudi posegov za formacijo duhovnikov, za šole, namenjene teološki formaciji laikov, katehistov in veroučiteljev; pomoč so prejele župnije in samostani, ki so to nujno potrebovali, saj se zavedamo, da so pastoralne dejavnosti vedno bolj razvejane in usmerjene v evangelizacijsko in misijonsko perspektivo. Glede karitativnih posegov v naših župnijah naj povem, da je bilo mogoče odgovoriti na hiter in konkreten način na številne prošnje, ki so nam jih poslali iz mnogih krajev, kjer je revščina.

Porazdelitev prispevkov osem od tisoč poteka po točno določenih zakonih. Kako se je organizirala Cerkev za predstavljanje obračunov teh virov?

Tudi reforma konkordata je dejansko spodbudila katoliško Cerkev, da je na institucionalni in tudi krajevni ravni sprejela različne spremembe na več področjih in tako uvedla nove pripomočke in načine prave prozornosti pri upravi novih virov ter za uresničitev vedno večjega sodelovanja in soodgovornosti vseh vernikov v življenju Cerkve.

Italijanska škofovska konferenca mora vsako leto prikazati obračun državi o tem, kako je potrošila prispevke iz fonda osem od tisoč; tudi škofije imajo dolžnost opraviti letni obračun, ki ga posredujejo Italijanski škofovski konferenci. Škofije morajo poleg tega redno objavljati bilance in obračune ter tako spodbujati vedno večjo vpletenost vernih laikov prek konkretnih njim zaupanih odgovornosti.

(prev. DD)

Kratke

Sklep šmarnic pri sv. Ivanu v Gorici

Z zahvalno pesmijo in litanijami Matere Božje so se v četrtek, 31. maja, v cerkvi sv. Ivana v Gorici, v Slovenskem pastoralnem središču, končale šmarnice, lepa pobožnost, ki se vsako leto ponavlja Mariji v čast. Čeprav je vernikov veliko manj kot nekoč, ko se je vsak večer cerkev sv. Ivana napolnila in se je pred prezbiterijem kar trlo otrok in so se s kora razlivale prelepe Marijine pesmi, so šmarnice ohranile svojo pristnost in ljudskost v najžlahtnejšem pomenu. Letos sta jih izmenoma vodila msgr. Cvetko Žbogar in kaplan g. Alessio Stasi z zvesto skupinico pridnih strežnikov, dečkov in deklic pod vodstvom "starejšega" Simona Petra Lebana, ki so zavzeto poslušali šmarnično branje; ob zgodbi otrok, tavajočih v megli po pobočju hriba, je nagovarjalo k razmišljanju Sirahove knjige. Ljudsko petje je občasno na harmonij spremljala gospa Adela Ferletič. Verniki so ob sklepu šmarnic, kot je v navadi, prejeli podobice, ki jih bodo opominjale, da je treba pred vse postavljati Boga.

150-letnica šole v Štandrežu

Učenci, učitelji in odbor za proslavo 150-letnice ustanovitve osnovne šole Fran Erjavec v Štandrežu toplo vabijo vse, ki sta jim mladina in šola pri srcu, na niz pobud ob jubileju. V petek, 8. junija, bo ob 17.30 odprtje likovne razstave učencev v prostorih konzulte, ob 18.30 v občinski telovadnici v Štandrežu slavnostna akademija otrok. Šolska sv. maša bo v soboto, 9. junija, ob 10.30. Spomnili se bodo pokojnih učiteljev in drugih, ki so delovali na štandreški šoli.

Butkovičevi dnevi

Ob 25-letnici poimenovanja sovodenjske osnovne šole po Petru Butkoviču-Domnu, na pobudo občine Sovodnje, OŠ Petra Butkoviča-Domna, Kulturnega društva Sovodnje in župnije sv. Martina, potekajo Butkovičevi dnevi, posvečeni svetlemu liku poliedričnega sovodenjskega duhovnika. V petek, 8. junija, bo ob 20. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah zaključna prireditev učencev OŠ P. Butkoviča-Domna in otrok zadnjega letnika otroškega vrtca iz Sovodenj. Vljudno vabljeni!

Snovanja 2007: naslednji dve srečanji

V petek, 8. junija, bo ob 18. uri v goriškem Kulturnem domu naslednje Snovanje, posvečeno harmoniki, ki je v naši tradiciji sicer ljudsko glasbilo, v zadnjih desetletjih pa so njen repertoar obogatile tudi izvirne skladbe priznanih skladateljev. Program, ki ga je SCGV Komel pripravil v sodelovanju z Glasbeno šolo, bodo oblikovali harmonikarji iz razreda prof. Aleksandra Ipavca, popestrili pa ga bodo mlade plesalke prof. Nataše Sirk in odlični otroški zbor Veseljaki iz Doberdoba v dveh zasedbah.

V torek, 12. junija, pa bo v dvorani Pokrajinskega muzeja v Gorici ob 20.30 na klavirskem večeru z naslovom Med romantiko in impresionizmom igrala Neva Klanjšček. Pianistka se ob pedagoškem delu na Centru Komel in študiju na psihološki fakulteti v Trstu posveča izpopolnjevanju iz klavirja pod vodstvom prof. S. Gadžijeva. Poznamo jo kot solistko in v komornih sestavih. Tokrat bo predstavila Chopina, Rahmaninova in Debussyja.

Predstavitev knjige Zdenka Vogriča

V ponedeljek, 11. junija, bo ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici v okviru Srečanj z avtorji 2007 predstavitev knjige Zdenka Vogriča iz Gorice Drobtinice iz goriških šeg in navad. Urednica Erika Jazbar je o njej zapisala: "V tej knjigi ponuja avtor utrinke iz preteklosti, ki je dejansko polpreteklost, vendar v marsičem oddaljena, za mlajšo ali srednjo generacijo, kateri pripadam, pogosto že tuja. Ker raste med drugim iz tistega sveta, ki se je v povojnem obdobju razblinil, poteptala sta ga hitri razvoj in blišč tehnologije; ker je dišal po starem in kmečkem, se ga je marsikdo otepal, ga spregledal ali zavestno pozabljal. Seveda ne povsod in ne na isti način. Še obstajajo vasi in zaselki, v mestu je to vezano predvsem na posameznike, kjer se stoletno izročilo ohranja v izvirni ali nekoliko prilagojeni obliki. Nastajajo tudi nove tradicije in srečanja, ki že danes spadajo v naše ljudsko izročilo. Ob tem pa se marsikje oživljajo navade, ki so že šle v pozabo in jih malo, kdo pozna, iztrgane so bile preteklosti in se vračajo s presledkom nekaj generacij". Knjiga je namenjena vsem tistim, ki ljubijo Gorico in zgodovinsko goriško pokrajino in kljub obrabljenosti fraze verjamejo, da bo s padcem schengenske meje ta prostor ponovno skupno zaživel, da bo pretok ljudi vsakodneven in da bo razliko v jeziku preglasilo skupno duhovno izročilo te zemlje. Za to knjižno novost je poskrbel Kulturni dom v Gorici v sodelovanju z SKGZ, ZSKD in družbo KB1909 iz Gorice. Na predstavitvi bosta ob prisotnosti avtorja Zdenka Vogriča spregovorila urednica Erika Jazbar in novinar Dušan Udovič.

Naslednji teden turnir Peter Spazzapan

Od 11. do 16. junija je v organizaciji ŠZ Olympia na sporedu letošnji mednarodni odbojkarski turnir Memorial Peter Spazzapan. Potekal bo od 19.30 dalje na ploščadi pred telovadnico Olympie na Drevoredu 20. septembra oz. v telovadnici, če bo slabo vreme. Pomerilo se bo dvanajst ekip (lani jih je bilo osem) od prve divizije do C-lige, med katerimi jih večina prihaja iz naše dežele (prisotne bodo vse slovenske odbojkarske ekipe in nekaj italijanskih), dve pa iz Slovenije. Na turnirju bodo od ponedeljka do četrtka kvalifikacijske tekme; zmagovalne ekipe se bodo pomerile na polfinalu v petek in finalu v soboto. To bo tudi najlepši način, da ekipe v prijetni družbi sklenejo letošnjo športno sezono. Tudi tokrat želijo prireditelji ponuditi občinstvu prijetne večere v pravem športnem duhu, kjer ima posebno mesto družabnost. Da bo druženje še prijetnejše, bo poskrbljeno za jedačo in pijačo. Organizatorji torej najtopleje vabijo vse ljubitelje lepega športa na ta poznopomladni praznik.

Pesniški večer v KB Centru

Na pobudo ZTT, ZSKD in Knjižnice Damir Feigel bo v torek, 12. junija, ob 20.30 v KB Centru v Gorici predstavitev najnovejših pesniških zbirk Aceta Mermolje To ni zame in Marija Čuka Zibelka neba in dna. Večer spada v niz pesniških večerov z naslovom "Vračanje besede".

GORIŠKI VRTILJAK 10-letnica Polžkovega abonmaja

Razigrano praznovanje s Piko Nogavičko

Pisana množica otrok in njihovih staršev je sprejela vabilo Kulturnega centra Lojze Bratuž na praznovanje 10-letnice Polžkovega abonmaja, gledališke ponudbe za predšolske in osnovnošolske otroke, ki je leta 1997 v sklopu obstoječega novogoriškega Goriškega vrtiljaka ob pomoči in sodelovanju Slovenskega narodnega gledališča (tedaj Primorskega dramskega gledališča) Nova Gorica prvič preskočil mejo in razveselil naše malčke. Ob igricah Goriškega vrtiljaka so se naši otroci naučili zahajati v gledališče, spoznavati odrske ustvarjalce in dramska dela, s tem pa tudi poslušati, kako lepo zveni slovenska beseda v izbrušeni govorici igralcev. Goriški vrtiljak je kasneje zvabil v svoje okrilje še srednješolce in višješolce. Iz Polžkovega vrtiljaka sta izšla abonma Mali polžek, za malčke iz vrtcev in prvošolčke, in Veliki polžek, za ostale razrede osnovnih šol iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva ter za šolarje iz špetrske dvojezične šole. Letos je Goriški vrtiljak z eno predstavo prvič obiskal tudi otroke v Kanalski dolini. Goriški vrtiljak ima nad 1400 abonentov in se je otrokom zelo priljubil, saj radi prihajajo na njegove predstave v Kulturni center Lojze Bratuž, ki je letos ob 10-letnici Polžkovega abonmaja razpisal natečaj Polžkov abonma praznuje s Piko Nogavičko. To priljubljeno junakinjo pa je izbral zato, ker se v tem letu beleži 100-letnica rojstva pisateljice Astrid Lindgren, izpod domiselnega peresa katere se je porodila ta neustrašna in neugnana deklica.

Foto DP

Likovno povabilo KCLB je bilo zelo dobrodošlo; sprejelo ga je okoli 500 otrok. Prispelo je 269 risb, ki so jih posamič ali skupinsko izdelali s fantazijo obdarjeni otroci pod vodstvom svojih likovnih učiteljev. Strokovna komisija, ki so jo sestavljali umetnik Franko Žerjal in likovni pedagog ter umetnik Hijacint Jussa z Goriškega in likovnik Štefan Turk s Tržaškega, je pregledala dela in izbrala zmagovalce. Ti so bili nagrajeni na prireditvi, v petek, 25. maja. K živahnemu vzdušju tistega popoldneva sta pripomogli dve Piki Nogavički, Damjana Srednik in Špela Fon, članici Gledališča na vrvici, ki sta prihiteli iz Nove Gorice in že v preddverju KCLB sprejemali malo občinstvo in risali pegice na obrazke otrok, da so ti bili podobni Piki Nogavički. Z otroki sta tudi peli (besedilo pesmic je bilo na projekciji) in priklicali na oder "pravo" Piko. Njena radoživost in njene dogodivščine so oživele v gledališkem prizorčku v izvedbi Marjana Marinška in Tanje Postružnik, ki sta v odrsko dogajanje znala spretno vplesti navihane gledalce. V spomin na ta veseli dan so otroci prejeli majčko Goriškega vrtiljaka.

Po gledališkem prikazu sta Franko Žerjal in predsednica KCLB Franka Žgavec pohvalila prav vse pridne risarje, ki so res domiselno in v raznolikih tehnikah, tudi v kolažih iz papirja in blaga, prikazali rdečelaso Piko, in podelila nagrade za tri kategorije: kategorija A za otroke iz vrtca, B za učence 1. in 2. razreda osnovne šole in C za učence 3. 4. in 5. razreda. Poleg teh so bila v kategorijah B1 in C1 nagrajena skupinska dela za 1. in 2. oziroma za 3., 4. in 5. razred osnovne šole. Nagrade so bile tako porazdeljene:

skupinska dela:

1. nagrada: darilni bon za 100,00 evrov: vrtec Štandrež, sekcija A (kat. A); 1.b r. OŠ Oton Župančič, Gorica (kat. B1);

2. nagrada: darilni bon za 70,00 evrov: vrtec Pevma (kat. A), 1.a r. OŠ O. Župančič (kat. B1), 3. r. OŠ Josip Abram, Pevma (kat. C1);

3. nagrada: darilni bon za 50,00 evrov: vrtec Štandrež sekcija B (kat. A), 1. r. OŠ Prežihov Voranc, Doberdob (kat. B1); 5. r. OŠ Peter Butkovič-Domen, Sovodnje (kat. C1);

posamezma dela:

1. nagrada: kolo: Dimitrij Pavletič, 1. r. OŠ F. Erjavec (kat. B), Ilaria Bergnach, 5. r. OŠ Josip Abram (kat.C);

2. nagrada: digitalni fotoaparat: Virginia Braini: 1 r. OŠ F. Erjavec (kat. B), Ana Terčič, 5. r. OŠ Alojz Gradnik, Števerjan (kat. C);

3. nagrada: knjiga: Aleksander Gergolet, 1. r. OŠ F. Erjavec (kat. B), Maja Kocina, 4. r. OŠ Josip Abram (kat. C), Diana Komjanc, 3. r. OŠ Alojz Gradnik (kat. C);

posebna pohvala: darilni bon za 30,00 evrov: 2. r. OŠ Alojz Gradnik (trije otroci), 5. r. OŠ Romjan, 4. r. OŠ Prežihov Voranc.

V razstavnih prostorih KCLB bodo do konca junija na ogled vsi likovni izdelki, potem pa bo del razstave romal na septembrski Pikin festival v Velenje, kar bo gotovo veliko priznanje in zadoščenje za naše pridne risarje.

IK

SNOVANJA 2007 Nastop mladih gojencev

Zaigrajmo in zapojmo

Foto DPD

V veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž je potekala v soboto, 26. maja, v sklopu Snovanj zaključna prireditev, posvečena mlajšim gojencem Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, ki so z instrumenti in glasovi radoživo prikazali svoje letno delovanje. Večer je uvedel Mali šolski orkester s Tartinijevo sonato pod vodstvom prof. Aleksandra Sluge. Nato so se predstavili razni instrumenti po zamisli prof. Fabia Devetaka, ki je za to priložnost priredil skladbe Tomaža Habeta iz učbenika Nauk o glasbi št. 1 in 2. Program, ki ga je s poetičnim besedilom povezoval Aljaž Srebrnič, so oblikovali Otroški pevski zbor Osnovne šole Oton Župančič (sestavljajo ga učenci, ki so obiskovali tečaj glasbene vzgoje pod mentorstvom prof. Michele De Castro) in Otroški pevski zbori SCGV Komel ob spremljavi Šolske instrumentalne skupine. Mali gojenci so tako na svojevrsten način spregovorili o violini, violončelu, kitari, klarinetu, flavti, ksilofonu in triangelu. Posebno topel aplavz je požel mali obetavni violinist Aleš Lavrenčič *(na sliki)*, ki je izvrstno izvedel Küchlerjev Rondo. Dober je bil tudi duo čelistov Marcello Casses-Carla Scandura. Prav tako so lepo izzveneli "krhki zvoki" kitare Matjaža Lovrečiča, škotski motiv dua klarinetov Enrico Schincariol-Tina Paljk in pa Haydnov Andante iz "čarobne palice z luknjicami" (flavte) Ivane Cotič ter ksilofon, "čudo vseh čudes", na katerega sta Matija Lovrečič in Sofia Ponta zaigrala Rusko narodno. Večer je s svojim "cin cin cin" sklenil bleščeči triangel.

Zaključni nastop vrtca Brolo

Očarljivost letnih časov in narave

Foto DPD

Dvorana goriškega Kulturnega doma, ki so jo napolnili starši in dedki otrok mestnega vrtca ul. Brolo, je v petek, 1. junija, toplo sprejela malčke, ki so kronali šolsko leto z zaključnim nastopom. V pisanih barvah in z majicami, ki so jih izdelali v vrtcu, so otroci na svoj način spregovorili o letnih časih in naravi. Pod vodstvom učiteljic Mojce, Adriane, Alessandre M., Rite, Alessandre P. in Katje ter glasbenih mentoric Michele De Castro in Neve Klanjšček so t.i. "veliki", "srednji" in "mali" predstavili celo vrsto pesmic o ježkih, žabicah, psičkih, ptičkih in drugih ljubkih živalicah. Pripovedovali so o mrazu in snegu, o konjičku iz lesa, o kukavici in slavčku, pa o tem, kako kopljejo, sejejo, zalivajo in žanjejo. Skupina najmanjših dečkov z naramnicami je čvrsto zakorakala ob notah Kekčeve pesmi, ki jo je občinstvo spremljajo z ritmičnim ploskanjem. Deklice iz prvih letnikov pa so kot male lepotičke s sončnimi naočniki, čepicami in venci barvnih papirnatih cvetic okrog vratu plesale kot havajska dekleta na bujnih eksotičnih plažah. Lepa novost letošnje zaključne prireditve je bilo predvajanje računalniških diapozitivov na platno, kjer so se zvrstili vedri obrazki prelepih otrok goriškega vrtca.

Tik pred koncem veselega praznika je učiteljica Mojca Terčič nagovorila "velike" otroke, tiste, ki bodo meseca septembra s torbico na ramenih prestopili prag osnovne šole. Prav vsi so z odliko dokončali vrtec, je rekla, zato so jim še isti dan učiteljice podelile tudi diplome. Zraven teh so tisti, ki so "pridno listali po knjigah", prejeli še malega lesenega ostržka v spomin. Vrtec se bo letos končal v petek, 29. junija.

PD ŠTANDREŽ Praznik špargljev

Ples, domače jedi, pristna kapljica in kanček kulture

Foto DP

Kljub temu da je vreme v dneh, ko je bil na sporedu Praznik špargljev, pokazalo tudi svoj solzni obraz, je tudi letos to tradicionalno praznovanje v župnijskem parku med cvetočimi lipami, ob koncu maja in začetku junija, prav lepo uspelo. Delavni, podjetni člani Prosvetnega društva Štandrež so tudi letos marljivo poskrbeli, da gostje niso šli žejni ali lačni domov. Srečolov z bogatimi dobitki je bil še posebno vabljiv za otroke. Kot se spodobi na takšnih praznikih, ni manjkalo vesele glasbe za vse tiste, ki se radi razvedrijo ob poskočnih, pa tudi bolj umirjenih plesnih korakih. Po ustaljenih tirnicah je poleg zabave praznik ponudil otrokom možnost izkazati se v risarski spretnosti, odrasle pa je vabil na ogled razstave kmečkega in drugega orodja. Zadnji dan, v nedeljo, 3. junija, v brk vremenoslovskim napovedim, je sijalo krasno sonce in program je zato lahko nemoteno potekal. Na prireditvenem prostoru je kar mrgolelo zadovoljnih obiskovalcev, ki so najprej prisluhnili štandreškemu otroškemu zboru in MePZ Čepovan ter zaploskali malim nagrajenim risarjem, ko so ponosno prejemali pokale. Kulturni program pa se je kot vselej končal z nastopom dramskega odseka PD Štandrež. Gledališki kotiček je zvabil kopico smeha, saj sta ga po dolgem času spet izoblikovala nadvse priljubljena igralca Majda Zavadlav in Božidar Tabaj. Po nekaj letih sta se spet premierno predstavila z novo zabavno komedijsko enodejanko Gremo v teater münchenskega klovnskega komika, pisca odrskih tekstov, Karla Valentina (1882-1948). Natančno izdelano režijo je tudi tokrat podpisal igralec Janez Starina, ki je že tretje leto član MGL. Pri izoblikovanju igre sta Severjeva nagrajenca spet izkazala svojo igralsko spretnost in izkušenost. Ustvarila sta smeh vzbujajoč zakonski par, ki je spominjal na tragikomična lika iz igre Selitev istega avtorja. Uigran gledališki duet je podžgal veselo razpoloženje z orisom nerodnosti žene in moža, ki jima soseda odstopi dva listka za v teater. Ko se po »vnetem« oblačenju in mrzličnem iskanju vstopnic končno hočeta odpraviti z doma, se zavesta, da je predstava šele naslednji dan. Igralca sta, opirajoč se na minimalistično besedilo, ki ga je v štandreško narečno govorico sočno prelil Božidar Tabaj, učinkovito zgradila predstavo in jo dosledno, v klovnovskem slogu speljala do konca. Z dobro mimiko in svojevrstnim humorjem, na meji absurda, sta pod režijskim vodstvom premišljeno napolnila tudi pavze in tudi s temi spravila gledalce v spontan smeh. Pravo nasprotje protagonistov predstavlja soseda, ki si pride izposodit moko. Ta za trenutek na odru prisoten lik je v resnobni drži upodobila vestna in zavzeta Marinka Leban, ki je sicer kot dolgoletna šepetalka "obsojena" na skrito zaodrje. Tudi tokratna kostumska obdelava je delo Snežice Černic, ki vsakič pretehtano, v sozvočju s prikazanim izbere kostume. Le-ti so izvrstno opisali značajske poteze in življenjski "stil" nastopajočih likov.

Nova uprizoritev se bo, sodeč po odzivu publike, pridružila ostalim uspešnicam posrečene igralske dvojice in postala del železnega repertoarja dramskega odseka PD Štandrež.

Iva Koršič

Ob 80-letnici posvetitve zvonov

Srečanje pritrkovalcev v Mošu

V soboto, 2. junija, je v Mošu pri Gorici potekalo srečanje pritrkovalcev v znamenju 80. obletnice tamkajšnjih zvonov. Srečanje je potekalo v organizaciji domačega pritrkovalskega društva Scampanotadôrs Mossa.

V zvoniku v Mošu domuje šest bronastih zvonov, pritrjenih na nosilno jekleno strukturo. Trije največji so razporejeni vzdolžno, vzporedno s stranico zvonika, z udarnim obročem v višini pasu. Ostali so postavljeni na manjše jeklene strukture, nekoliko privzdignjeni glede na betonsko ploščo, ki ločuje prostor, v katerem so zvonovi od spodnje resonančne votline zvonika.

V Mošu se je v cvetočem popoldanskem dnevu zbralo sedemnajst pritrkovalskih skupin, od katerih trinajst iz bližnje Furlanije in Karnije, dve iz Novega mesta, ena od Sv. Roka iz Gorice ter edina tržaška iz Mačkolj. Skupine so se v zvoniku zvrstile izmenično, vsaka z desetminutnim poljubnim programom. Zbrani pod sencami dišečih lip, ki krasijo okolico cerkve, smo prisluhnili najrazličnejšim izvajanjem pritrkovalskih melodij. Veliko skupin je izvajalo stoječe viže na tri ali štiri zvonove. To je način igranja, pri katerem vsak pritrkovalec udarja s kembljem ob svoj zvon. Prisluhnili pa smo tudi letečim melodijam, pri katerih en zvon stalno niha in daje takt, ostala dva ali trije pa dopolnjujejo prostor med udarci.

Najbolj očarljiv nastop je izvedla mešana skupina iz Novega mesta, pod vodstvom Marka Česna, ki je odigrala začetni del repertoarja na vseh šest zvonov. Nastop je zaključila s kombinacijo Mercinovih vzorcev ter z variacijami letečih in stoječih načinov pritrkavanja.

Po umiritvi zvonov smo se vsi nastopajoči zbrali pod bližnjim šotorom, kjer je potekalo podeljevanje priznanj za letošnje udeležence. Domači pritrkovalci so nato poskrbeli za obilno večerjo, kjer so se ob skupnem druženju stkale nove prijateljske vezi in zamisli za sodelovanja, srečanja in tekmovanja v prihajajočih poletnih mesecih.

Martin Tul

Snovanja 2007

Simone Peraz, pianist s srcem na dlani

Simone Peraz, pordenonsko-goriški pianist, je na svoj koncert, ki je bil 24. maja v dvorani pokrajinskega muzeja v grajskem naselju, privabil lepo število poslušalcev, med katerimi je bilo precej mladine. Predstavil je zahteven program, ki pa ni bremenil poslušalcev: ti so enournemu izvajanju sledili z izredno pozornostjo in Simone jim je radodarno poklonil več lepih trenutkov prave predanosti zvočni govorici.

Simone Peraz se že več let uči pri priznanem pedagogu Sijavušu Gadžijevu na Centru Komel, lani je odlično diplomiral, od tedaj pa nadaljuje podiplomski študij.

Koncert se je začel z monumentalno Bachovo Francosko ouverturo, ki je poznana tudi kot VII. partita. Delo skriva precejšnje tehnične zahtevnosti in je tudi vsebinsko natrpano s predlogi. Peraz dobro obvlada partituro in se je zato predajal poustvarjalnemu trenutku sproščeno, prepričljivo in z občuteno osebno noto, ki je razkrivala Bacha ne samo kot izrednega mojstra kontrapunkta, marveč tudi Bacha - človeka. Peraza odlikuje prav to poglobljeno iskanje vsebinskih prvin, ki je iskreno, zato je tudi glasba, ki prihaja izpod njegovih prstov, iskrena, glasba s srcem na dlani.

Drugi del koncerta je predstavil dve skladbi Franza Liszta. V transcendentalni Etudi Chasse Neige pt. 12 je Peraz dokazal, da je v enem letu od lanske diplome znatno razvil svoje tehnične zmogljivosti in v izvajanju so prihajali na dan vsi lirični trenutki te skladbe, ki je pravi biser romantične literature. Zaključna skladba se je spet navezala na *kantorja* iz Leipziga, ki je s svojimi mojstrovinami navdihnil toliko potomcev. Na programu so bile namreč Variacije na Bachov koral *"Weinen, Klagen, Sorgen, Zagen"*. Peraz se je popolnoma predal partituri in občuteno podoživljal bogate in kontrastne vsebine te skladbe, ki je nastala ob boleči izgubi najprej sina in potem hčerke. Skladbo prevevajo izrazi globoke preizkušenosti in trpljenja, ki jih skladatelj ponazarja z uporabo kromatizmov, zaključi pa se z reprizo glavne teme v duru in čudovito prispodobo resignacije v Boga. Peraz je znal to mojstrsko posredovati in resnično duhovno obogatil zbrane poslušalce.

C.S.

Svet slovenskih organizacij

Volitve: za SSO uspeh v danih razmerah

Volitve za novo goriško upravo so pokazale, da ni bilo mogoče doseči boljšega volilnega rezultata od tistega dela volilcev, ki so se odločili zaustaviti Brancatijevo levosredinsko usmeritev. Znotraj tega dejstva ni težko ugotoviti, da smo kot slovenska narodna skupnost vsekakor dosegli veliko, kar se je pač v danih razmerah dalo doseči. Gotovo so bile odveč in nepotrebne naše medsebojne delitve, brez katerih bi petim izvoljenim občinskim svetovalcem zanesljivo dodali še dva. V pogledu na celotno predvolilno in volilno dogajanje sta slej ko prej razvidna učinkovita vidljivost kakor tudi rezultat Slovenske skupnosti. Slednja je v občinski svet izvolila Božidarja Tabaja, Silvestra Primožiča in Marilko Koršič, kar je v dani situaciji res velik uspeh. Poleg tega je stranka Slovenske skupnosti izvolila kar 21. rajonskih svetovalcev in to je enako pomembno. Bistveno je, da bomo v sozvočju z vsemi drugimi izvoljenimi slovenskimi predstavniki lahko dajali svoj delež vsem tistim prizadevanjem, ki so v interesu nadaljnjega razvoja celotne naše narodne skupnosti. Ob tem bo po mnenju Sveta slovenskih organizacij v prihodnosti še kako potrebno in koristno utrjevati sodelovanje s številnimi somišljeniki večinskega naroda, ki v takšni in drugačni različnosti ne vidijo ovire, ampak vsesplošno obogatitev, in to v mestu, v katerem živimo, kakor tudi na najširši evropski ravni.

Obvestila

Ravnatelj, profesorji in dijaki zavodov I. Cankarja, Ž. Zoisa in J. Vege vabimo na zaključno prireditev, ki bo v četrtek, 7. junija 2007, ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici - ul. Brass, 20.

Mladinski dom Gorica: sprejema do 15. junija vpise za novo šolsko leto s 25% popustom pri vpisnini; prireja od 11. do 15. junija pripravo na izpite male mature; od 3. do 7. septembra pa pripravo na vstop v srednjo šolo, namenjeno petošolcem. Informacije: Mladinski dom Gorica, ul. Don Bosco 60, tel: 0481 546549, 0481 536455 ali 328 3155040.

Goriški Inštitut za družbeno in versko zgodovino organizira v soboto, 16. junija, voden obisk razstave Apocalisse. L'ultima rivelazione v Illegiu blizu Tolmeča. Na razpolago je 25 prostorov: odhod s Korza Verdi št. 4 v Gorici ob 14.30, vrnitev ob 20.30. Vpisovanje: tel. št. 0481 530392 (tudi faks) v jutranjih urah ali po e-mailu: istitutodistoriasociale@virgilio.it.

Rudi Pintar vabi na pogovor o stanju Slovencev v preteklosti in danes. Srečanje bo v nedeljo, 17. junija, ob 19. uri v šoli v Štmavru.

V Gnidovčevem domu na Mirenskem Gradu se nadaljuje razstava ilustracij Paole Bertolini Grudina in Walterja Grudine.

Sklad Mitja Čuk prireja poletno središče Kratkočasnik 2007 v vrtcu v Doberdobu od 2. do 27. julija od 8. ure do 13.30 z malico. Prijetno vzdušje, majhne skupine, prijazne vzgojiteljice, veliko zabave, ekskurzije, izlet in še veliko drugih prijetnih dejavnosti bodo popestrili in razgibali poletje vaših otrok. Vpis in zavarovanje 15 evrov. Tedensko plačilo 40 evrov; mesečno 140 evrov (4x35 evrov). Mesta so omejena, vpis do 15. junija 2007. Vpisi in informacije na tel. 335 5952551 (Damiana) pon.-pet. 9-11 in 19-20; samo info: Sklad Mitja Čuk - tel. 040 212289.

Darovi

Ob smrti Ladislave Devetak darujejo sestra Bernarda, brata Rudolf in Leopold ter družina pokojnega brata Ladislava 200 evrov za društvo prostovoljnih krvodajalcev iz Sovodenj.

Za Novi glas: g. Bogomil Brecelj 50,00 evrov.

Za Naš vestnik: g. Bogomil Brecelj 50,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 08.06. do 14.06.2007)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Kamijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 8. junija (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Domače viže - Iz krščanskega sveta. - Zanimivosti in obvestila - Vic tedna.

Ponedeljek, 11. junija (v studiu Andrej Baucon): Sodobni "sound" - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 12. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 13. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Takrat so ravno cvetele marelice - Izbor melodij.

Četrtek, 14. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Vljudno vabljeni k

MAŠI V SPOMIN NA VODITELJE IN DOBROTNIKE KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Cerkev sv. Ivana,
sobota, 9. junija 2007, ob 19.30

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA
ŽUPNIJA SV. ANDREJA

Vabita na

KONCERT CERKVENIH PESMI

Nastopajo:
Mešani pevski zbor Rupa - Peč
Pevska skupina Akord
Komorni zbor Julius
Mešani pevski zbor Štandrež
Moški pevski zbor M. Filej
Mešani pevski zbor Podgora
Mešani pevski zbor Lojze Bratuž

Župnijska cerkev v Štandrežu
Nedelja, 10. junija 2007, ob 18. uri

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA
PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PO KITAJSKI
Z NOVIM GLASOM

Vljudno vabljeni na PREDVAJANJE DIAPOZITIVOV S POTOVANJA NA KITAJSKO ki jih je posnel Damjan Paulin

Štandrež, spodnja dvorana župnijskega doma Anton Gregorčič

SREDA, 13. JUNIJA 2007, OB 20.30

Ob 135-letnici rojstva in 50-letnici smrti velikega genija

Kdo je Plečnik?

Leto 2007, v katerem se spominjamo 135-letnice rojstva in 50-letnice smrti enega izmed največjih genijev, ki jih premore naš rod, je "ljudski glas" razglasil za Plečnikovo leto.

Kdo pa je pravzaprav ta možak, ki še danes tako močno buri duhove v našem prostoru? Nesporno dejstvo je, da je svetovno znani arhitekt, ki je v svetu marsikje bolj poznan kot njegova domovina, hkrati pa se med rojaki še vedno najde kdo, ki mu priznava le vlogo dobrega obrtnika. Strah pred zmanjšanjem njegove ustvarjalne veličine je s pobudo za njegovo razglasitev med blažene sprožil burne in negativne polemike, hkrati pa so dobrodošle kavarniške in neutemeljene govorice o njegovi povezanosti s prostozidarji, saj naj bi le-te podčrtale njegovo akademsko svetovljanstvo. V časopisju so se nedavno pojavili sestavki, ki so se zgražali nad 'cerkvenim' prisvajanjem Plečnika, in nekateri so celo poskušali znanstveno dokazati njegovo nevernost. Ta tako nasprotujoča si stališča in pogledi so tako živi kot v njegovem času, iz česar lahko sklepamo, da nas njegova dela še vedno močno nagovarjajo.

Odgovor na zgoraj zastavljeno vprašanje moramo začeti iskati na Gradišču v Ljubljani št. 12, kjer je nekoč stala primestna hiša, v kateri se je 23. januarja leta 1872 kot eden izmed petih otrok rodil Jože Plečnik. Sedaj je na tem mestu postavljen historicističen steber, ki sporoča, da je bila hiša pozidana nad ruševinami prezbiterija bazilike rimske Emone iz časa pozne antike. Še kot šolarčku se je ob srečanju s slikarjema Janezom Šubicem in Ferdom Veselom v njem prebudila likovna žilica, vendar mu šola ni dišala, zato je gimnazijo prekinil po prvem letu in se pri očetu izučil za mizarja. Štirinajstleten se je podal v Gradec, da bi se na tamkajšnji obrtni šoli izpopolnil kot risar za umetno obrt. Njegove risbe v delavnici enega izmed učiteljev so navdušile dunajskega podjetnika za umetno pohištvo Mullerja, ki ga je povabil na Dunaj, kjer se je seznanil z očetom "dunajske secesijske arhitekture" Ottom Wagnerjem in pri njem v treh letih dokončal umetniško akademijo.

Cerkev Srca Jezusovega v Pragi

Plečnik je kmalu dorastel svojega učitelja. Pod vplivom filozofije Gottfrida Semperja, češ da je arhitektura zgubila svoje niti in da jih je potrebno začeti znova iskati iz primarne umetne obrti v keramiki in tekstilu, ter pod vplivom dvornega kaplana Heinricha Swobode, ki je bi duhovni vodja umetnostne sekcije Leonove družbe, je izoblikoval svojo izvirnost v iskanju novih možnosti in se vračal na izhodišče ter tako iskal popolnost svojih del. Plečnikovo sporočilo je, da je osnova vsega sakralna umetnost, prostor je zrcalo duha, zato je tudi v partizanskih spomenikih, ki jih je moral načrtovati po drugi svetovni vojni, povsod vgradil križ, če drugače ne, pa vsaj v tlorisu, medtem ko je zvezdo pritrdil tako, da jo je možno odstraniti. Plečnik v svojih delih povsod izhaja iz Božjih resnic in ga ne zanima povrhna lepota, pač pa pravi smisel in bistvo stvari.

Po uveljavitvi na Dunaju je sprejel službo profesorja v Pragi, kjer je preživel tudi čas 1. svetovne vojne, po njej je sprejel mesto profesorja na novoustanovljeni Univerzi v Ljubljani. V Ljubljanskem okolju ni imel akademskih sogovornikov, kakor je bil vajen na Dunaju ali v Pragi, zato je bilo njegovo delo še toliko bolj trdo, asketsko in ustvarjalno. Iz Ljubljane je sledil gradnji mnogih naročil iz tujine kot tudi v takratni kraljevini Jugoslaviji.

Uvedel je nov koncept cerkvenega prostora, ki mora nuditi občutek gotovosti, stabilnosti, jasnosti in v katerem se človek lahko zbere v intimnem srečanju z Bogom. Zamisli za Plečnikove cerkve imajo korenine v mamini globoki vernosti, ko je pri dnevni maši v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani poglabljala stik z Bogom in v lepoti sakralnega prostora doživljala dostojanstvo človeka, kot tudi v starokrščanskih bazilikah in rimskem panteonu, ki sta mu daleč pred koncilom zbujala globoko težnjo po pristnem življenju prvih kristjanov. Njegova železobetonska cerkev sv. Duha na Dunaju je tovrstni poskus vrnitve krščanstva med delavstvo, ki ga je stran od Boga trgala socialdemokratska miselnost. Podobno praška cerkev Srca Jezusovega, s hermelinsko izvedeno fasado, meščanom nevsiljivo približa veličino Božje ljubezni, Frančiškova cerkev v ljubljanski Šiški z oltarjem sredi ljudstva, da bi bili vsi verniki čim bliže posvečenega prostora, je bila skoraj liturgično nesprejemljiva novost; podobno je tudi v Mihaelovi cerkvi na Barju, v kateri je s posnemanjem etruščanskih lesenih konstrukcij hotel poudariti slovensko pradavno povezanost z Etruščani. S 'panteonsko' Antonovo cerkvijo sredi pravoslavnega sveta v Beogradu se je poskusil s centralnim tipom cerkve, čisto posebna je prekmurska 'Bela lepotica' v Bogojini, kjer je staro romansko cerkev vdelal v novo s posnemanjem obokov kot nosilnih lokov, ki temeljijo na 'trdnem' stebru Kristusu, ki je bil vse življenje tudi glavni Plečnikov 'steber'. To zaslutimo predvsem iz pisem bratu Andreju, ki je bil duhovnik, kot tudi v pismih p. Jozu Markušiću iz Sarajeva, kanoniku Aleksandru Titlu iz Prage, kaplanu Franzu Unterhoferju z Dunaja, p. Mateju Vodanoviću iz Zagreba, benedektincu p.Willbrordu Verkadeju, mnogim frančiškanom, s katerimi je bil kot tretjerednik in afiliat povezan.

Plečnikova dela s palačami, z mostovi, cerkvami, javnimi spomeniki krasijo prestolnice Češke, Avstrije, Hrvaške, Srbije in predvsem Slovenije v 'njegovi' Ljubljani, kjer je za vrtom 'vseh svetih' na Žalah "prišel vrh stopnic svojega bogatega in lepega življenja", kot je na njegovem pogrebu dejal ljubljanski škof A. Vovk in nadaljeval: "Doživel si odrešenje. Zanj te blagrujemo, za Tvoja dela se pa zahvaljujemo z molitvijo in željo, da uživaš vso lepoto v Bogu!", odsev te lepote pa so deležni mnogi večji in manjši kraji, obdarjeni z njegovimi zgradbami, kapelicami, pomniki ali pa preprosto samo z neponovljivimi kelihi, ciboriji, monštrancami, pohištvom in drugimi drobnimi predmeti. Vedno znova pa smo obdarjeni, ko ob njegovih delih zaslutimo izjemno stvariteljsko delo, veličino duha, večno lepoto in človekoljubno bližino Umetnika z veliko začetnico; da pa bi nam to uspelo, je Plečnik v zadnjih vrsticah svoje oporoke zapisal: "Živite čisto, živite delavno, živite posvečeno!" in to zadnje je ob slovesu na Žalah potrdil tudi akademik J. Vidmar, ko je rekel, da njegova dela nosijo pečat posvečenega.

Pomembnejša Plečnikova sakralna dela: cerkev sv. Duha na Dunaju, 1910-13; cerkev sv. Frančiška v Ljubljani, 1925-31; cerkev Kristusovega vnebovhoda v Bogojini, 1924-27; cerkev Presvetega Srca Jezusovega v Pragi, 1928-32; cerkev sv. Antona Padovanskega v Beogradu, 1935-39; cerkev Matere Božje Lurške v Zagrebu, 1934; cerkev sv. Mihaela na Barju, 1937-38; cerkev sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 1933-34; prezbiterij in oprema cerkve sv. Jožefa v Ljubljani, 1940; prenova cerkve sv. Benedikta v Stranjah pri Kamniku, 1947-50; prenova cerkve Obiskanja Device Marije na Ponikvah na Tolminskem, 1954-58; Vrt vseh svetih na ljubljanskih Žalah, 1938-40.

Odlomki iz njegovih pisem

Bratu duhovniku Andreju:

Več ko vidim - tembolj ko v slabem močan postajam - tembolj čutim vero. Jaz ne morem drugače. Vi živite vedno v dobrem - vi ste v ozkem krogu - dasiravno najprostejši - vendar ne čutite, kako velika je vera naša. Kako prazni so oni brez nje.

Kadar pa Boga v rokah držiš, prosim te - reci Mu, da sem grešnik - reci mu, da ga ljubim - reci mu, da ne maram denarja - reci mu, da ne lažem - no On to ve - da naj moji želji življenje da: fantazijo - moč in ponižnost naj vsadi vame, da bodo moja dela v njegovo čast. Kakršna dela mi hoče dati - boljša naj bodo vedno - v čast njegovo.

Prijatelju Janu Koteri

Prav žalostno živimo - preziramo življenje in se bojimo smrti. Če bi ne imeli Boga in vere kot zadnjih najvišjih instanc, h katerim se je mogoče zateči, ko vse prekipi, bi bilo gotovo grozno. Tam najdeš ljubezen in nič drugega kot ljubezen in kaj je življenje brez ljubezni?

Morda se motim v svoji naivnosti. Mi umetniki, Kotera bodi miren, mi smo umetniki, smo božji izbranci, milost narodov. Vendar moramo vedeti, da nismo umetniki zato, da bi ustvarjali umetnine, dokončne umetnine, ampak moramo v mukah in bolečini v iskanju lepega in dobrega, kolikor mogoče blizu Boga, utelešati pravičnost in ustvarjati dobre ljudi, dobre, prave in kolikor mogoče popolne ljudi!

S.G.

Cerkev sv. Mihaela na Ljubljanskem barju

Cerkev Kristusovega vnebovhoda v Bogojini

Vozli ob jeziku

Sociolingvistika na naših šolah

Samo po sebi bi moralo bi umevno, da se trudimo, da govorimo lep in tekoč jezik. To ne velja samo za materinščino, ampak za kateri koli jezik, v katerem se pogovarjamo ali pišemo. Poleg narečja, ki nam je podarjeno in iz katerega srkamo prve kali maternega knjižnega jezika, bi morali odgovorno uporabljati tudi pravilni knjižni jezik, pa naj bo ta jezik naš materni ali kateri koli drugi. Z jezikom se človek predstavi ali celo legitimira. Z jezikom se zbližujemo ali pa oddaljujemo in končno je jezik tisto sredstvo, ki nas tudi povezuje v neko skupnost in z okoljem. Vsaj tako smo vedno mislili, vzgajali in tudi skušali doseči, da so drugi vzgajali naše otroke.

Te dni mi je prišla v roke disertacija mlade Francozinje, ki jo je zagovarjala na pariški Sorboni na oddelku za sociolingvistiko z naslovom: "Francoščina najstnikov v predmestju Liona". Dama je disertacijo pripravljala dobrih deset let, ko je v tem mestu istočasno poučevala francoščino na treh različnih šolah, in sicer na tehnični, na gimnaziji in na poklicni šoli. Ob pogovoru z diplomantko sem spoznal, da je prav govor mladih Francozov nekakšen modni hit na tamkajšnjem jezikovnem področju. Zanimalo me je, ali morda kdo raziskuje podobno področje tudi na nemškem jezikovnem področju, in sem ugotovil, da obstaja veliko podobnih raziskav, da pa bi kdo tako temeljito kot ta Francozinja ugriznil v to temo, nisem odkril, čeprav ne izključujem možnosti, da je.

Sociolingvistika je vsaj dve desetletji sila zanimiva kot tudi privlačna veda. Iz nje lahko izključimo marsikaj, od socialne strukture, razgledanosti, kulture in celo inteligence. Ni pomembno, koliko tujk iz katerega koli jezika kdo vnaša v pogovorni jezik, mnogo važnejše je, zakaj jih vnaša in kje so vzroki za to. V tujih besedah ali tujkah, kot jih običajno imenujemo, najprej spoznamo poreklo nekoga, od kod je, kam vse segajo njegove korenine in ne nazadnje, kaj je tudi z njegovo kulturo kot tudi z njegovo duhovnostjo. Ob analizi vseh teh dejstev spoznamo osebo, njen profil kot tudi, kako naj bi jo na jezikovnem področju usmerjali, da bi osvojil ali si celo prisvojil jezik, ki je kolikor toliko bližnji knjižnemu jeziku. Preden pristopimo h komu, da bi izboljšali jezik bližnjega, s katerim komunicira, moramo biti vsaj malo gotovi, da bo to sprejel in se tudi zavedal, da je to potrebno, če želi obogatiti sebe pa tudi okolje z dostojnim jezikovnim pristopom. Drugače je naš trud velikokrat odveč.

Ob vsem tem sem se spomnil na jezik naših šolarjev. Vem, da se velika večina naših učiteljev zelo trudi uzavestiti, da bi materni jezik izboljšali pa tudi ovrednotili. Marsikdaj se to posreči, včasih pa tudi ne. Velik problem je branje. To je in bo vedno bolj šepalo. Prav tako tudi zgradba stavkov (stavčna sintaksa). Pri tem je kriv tudi način učenja, ko učenci dobivajo napisan stavek, v katerega vstavijo manjkajočo besedo. Na prvi pogled vse lepo in prav. Nihče pa ne pomisli, da je učenec s tem oropan znanja, kako se napiše celoten stavek in ne samo manjkajoča beseda. Za učitelja je to ugodno, ko s popravljanjem zgubi malo časa, za učenca pa je vpisana beseda nekaj naravnega, za znanje jezika pa je to velika pomanjkljivost. Zato imamo tudi pridne učence, ki ne znajo pravilno tvoriti stavkov, in to že v pogovoru, kaj šele pri pisanju.

Velik problem so tudi učenci druge narodnosti. Nikoli nisem bil nacionalist, sem pa realist in nad tem pojavom, če je množičen, tudi zaskrbljen. Ne gre tu, kako številčno rastejo nekatere naše šole (kar je tudi res, saj se ponekod kaže prava prostorska stiska), gre predvsem za to, kaj bo iz teh šol prišlo. Če je šola s slovenskim učnim jezikom, bi morala imeti ta tudi določen kriterij, kdo jo lahko obiskuje in komu se odsvetuje. S tem ne delamo nobene diskriminacije, ampak s pravilno in trezno presojo, kam učenec spada, pomagamo, da bo ta od šole tudi sam nekaj imel in ne da bo na neki šoli samo številka, kjer se bo slabo počutil, lahko pa tudi zelo dobro, ker bo malo delal, ker drugače bi se ta in ta šola zaprla in potem smo tam, kot vedno, kaj bo z učnim kadrom? Vprašanje je: "Koga šola rešuje, ali učenca ali učni kader?" Končno je tu šola, ki vzgaja šolarja celovito, ne samo kot osebo, kar je sila važno, ampak tudi kot človeka, ki bo prav od te šole nekoč moral pokazati tudi neko znanje, med katero spada tudi znanje jezika, ki ga šola uporablja! V takšni večjezični šoli, čeprav ima naziv samo enega učnega jezika, se poraja vprašanje, kako pristopati do učencev nasploh. Nekateri učenci stalno zahtevajo prevode posameznih besed, ker jih ne poznajo, pri drugih so zahteve staršev za takšen in drugačen prevod... Vsi pa pozabljamo, da s tem delamo otroku škodo. Ko od nas otrok zahteva prevod neke besede, za katero ne ve, kaj je, se lahko ujamemo v zanko, ki se je niti ne zavedamo. Morda otrok res ne pozna besede, vendar iz celega stavka lahko ugotovi njen pomen, če stavku sledi. Če mu nerazumljive besede prevajamo, ga uspavamo, mu dajemo potuho, njegov besedni zaklad ostaja tam, kjer je bil, in ne raste. Če se kdo sam ne potrudi, da bi spoznaval nove jezikovne pojme in nove besede, potem bo njegovo jezikovno znanje osiromašeno, pa ne samo njegovo, ampak tudi sošolcev, ki so ob njem. Vsega tega se vse premalo zavedamo, pa ne samo učitelji, ampak vsi, ki nam je kaj do maternega jezika!

V šoli z jezikovno mešanimi učenci veljajo posebni jezikovni pristopi, ki jih učitelji morajo upoštevati in se tudi v njih izpopolnjevati. Ni najvažnejše število učencev, mnogo važnejše je, kakšno jezikovno znanje prinesejo v šolo s tem in tem učnim jezikom in kakšnega na koncu iz šole odnesejo. Če bo njihovo znanje za to šolo premajhno, potem se moramo zavedati, da bo osiromašeno jezikovno znanje tudi tistih otrok, katerih materni jezik ima šola za učni jezik. S tem pa si vsi pred otrokovo bodočnostjo nalagamo veliko odgovornost, saj je prav jezik tisti, ki bo otroku, ko bo odrastel, pomagal, da bo v življenju napredoval ali pa bo zaradi šolske jezikovne nemarnosti moral znanje svojega jezika pozneje dopolnjevati, ali pa bo tako ali drugače prav zaradi zanemarjenega jezika pristal v slepi ulici.

Ambrož Kodelja

Uspešnica svetega očeta tudi v slovenščini

Jezus iz Nazareta

Minuli teden so v prostorih galerije Družina v Ljubljani slovesno predstavili dve pomembni knjigi v slovenščini, in sicer že v dveh milijonih izvodih prodano knjigo *Jezus iz Nazareta*, ki jo je bilo napisal nekdanji kardinal Joseph Ratzinger, danes sveti oče Benedikt XVI., in knjigo Posinodalna apostolska spodbuda *Evharistija - zakrament ljubezni*, cerkveni dokument sedanjega svetega očeta.

Z leve: Gril, Uran, Castello, Štrukelj, Valenčič (foto JMP)

Gre za pomembni knjigi, ki sta seveda bili slovesno predstavljeni. Dr. Janez Gril je spregovoril v imenu založbe Družina, poleg nuncija in ljubljanskega nadškofa pa sta na predstavitvi spregovorila tudi prevajalca in ugledna teologa dr. Anton Štrukelj in dr. Rafko Valenčič.

Zaradi zanimivosti objavljamo posege nuncija in ljubljanskega nadškofa na predstavitvi.

Beseda apostolskega nuncija, msgr. dr. Santosa Abrila y Castella:

"Spoštovana ekscelenca, msgr. Uran in drugi monsinjorji, spoštovani duhovniki, redovnice, dragi prijatelji!

Najprej prisrčen pozdrav vsem, ki ste prišli!

Zbrali smo se za kratko, a pomembno dejanje. Predstaviti želimo dve knjigi, ki sta pravkar izšli. Prvo delo nosi naslov Jezus iz Nazareta in je njen avtor nič manj kot kardinal Joseph Ratzinger - papež Benedikt šestnajsti. Drugo delo pa je papeževa Posinodalna apostolska spodbuda Sacramentum caritatis o Evharistiji.

Knjiga Jezus iz Nazareta je delo, ki smo ga že nekaj mesecev težko pričakovali, se pravi, odkar je prišla v javnost novica, da je knjiga napisana in da se že prevaja v večje svetovne jezike. Zelo smo veseli, da jo imamo danes tudi v slovenščini. Podatek, ki ga je objavila italijanska založba Rizzoli, da je bilo v svetu prodanih že milijon in pol izvodov, nam pove, da so ljudje na knjigo čakali z velikim upanjem.

Prvo, na kar bi rad opozoril, je dejstvo, ki ga navaja tudi papež sam, ko pravi, da "knjiga na noben način ni dejanje cerkvenega učiteljstva, je le izraz mojega osebnega iskanja Gospodovega obličja. Zato je vsakdo svoboden, da mi lahko ugovarja."

Knjiga profesorja in kardinala Ratzingerja je velik dar Cerkvi, obogaten z dejstvom, da je on sedanji papež. Knjiga Jezus iz Nazareta je prvi del knjige, kateremu bo sledil še drugi del. Kardinal - papež pravi, da je knjigo pisal od leta 2003. Nekateri poznavalci pa pravijo, da je jasno, da ta knjiga vsebuje njegovo življenjsko raziskovanje.

Temeljni problem, ki ga je papež hotel osvetliti, je, da Jezus naše vere ni produkt, ki ga je ustvarila Cerkev, ampak da nam poglobljeno raziskovanje različnih virov in Svetega pisma daje možnost, da odkrijemo zgodovinskega Jezusa, to končno razodetje Očetove intimnosti, katere Logos - Beseda je, in ki prinaša v svet veliko novost - svojo navzočnost. Bog, ki prihaja od Boga in je Bog. To je razodetje tiste Božje intimnosti, ki izraža, kar tako lepo pove biblični izraz Božje obličje. Ne bom se spuščal v podrobnosti, ki vam jih bodo predstavili drugi govorniki in prevajalec.

Apostolska spodbuda Sacramentum Caritatis je drugi papežev uradni dokument skupaj z okrožnico Deus caritas est. "Spodbuda je tipični posinodalni dokument o Evharistiji, viru in vrhuncu življenja in poslanstva Cerkve." Je tudi sad leta evharistije, ki ga je razglasil Janez Pavel II. kot veliki klic, da ne bi pozabili, da "Ecclesia conficit Eucharistiam et Eucharistia conficit Ecclesiam," iz "Evharistije raste in živi Cerkev in iz Cerkve izvira Evharistija, zakrament, v katerega verujemo, ga obhajamo, častimo pri adoraciji in iz katerega živimo."

Ne preostane mi drugega, kot da izrečem založbi Družina in vsem, ki so sodelovali pri nastajanju teh čudovitih del, svoje iskrene čestitke. Hvala lepa!"

Besede nadškofa metropolita msgr. Alojza Urana, predsednika Slovenske škofovske konference:

"Z veseljem pozdravljam prevod v slovenščino knjige svetega očeta Benedikta XVI. z naslovom: Jezus iz Nazareta.

Ob svojem 80. jubileju je papež podaril Cerkvi in vsem iskalcem to knjigo. To je kot pristanišče, kamor je prišel po dolgi notranji poti v službi Resnice. To je sad neprestanega iskanja, poglobljenega študija, a predvsem osebnega prijateljstva z Jezusom, od katerega je vse odvisno, kot sam piše v uvodu.

Msgr. Santos Abril y Castello (foto JMP)

Hvaležni smo papežu Benediktu XVI., saj kot vernik in z vso preprostostjo predlaga svoje razmišljanje iskalcem pravega Boga. Spremlja bralca, da bi korak za korakom odkril resnično obličje Boga, ko prek evangelijev dokaže, da je zgodovinska osebnost Jezusa iz Nazareta dejansko Božji Sin, ki je prišel na zemljo, da bi svet odrešil.

Msgr. Alojz Uran (foto JMP)

Branje te knjige priporočam ne samo teologom in profesorjem in ne samo vernikom, pač pa vsakemu, ki si iskreno želi spoznati obličje Jezusa Kristusa in tako globlje razumeti smisel svojega življenja.

Dogajanja v naši domovini in po svetu nas skrbijo: koliko napadov proti veri, koliko nasprotovanj Cerkvi, kako je izkrivljena sama podoba Jezusa Kristusa ravno zaradi tega, ker se preveč poudarja človeška razsežnost njegove osebnosti z namenom, da bi jo naredili bolj dostopno sodobnemu človeku. Ta pristop se je razširil tudi pri nas, celo znotraj katoliške Cerkve. Na ta način tvegamo in meglimo bistveno sporočilo naše vere, ki je velikonočna skrivnost učlovečenega Božjega Sina, vse do tega, da bi ga zgubili, saj se v resnici od Njega oddaljujemo in se ne približujemo. Vedno je treba odločno kreniti proti Jeruzalemu in se odreči lažjim potem, ki nas lahko prevarajo, in skrbno varovati katoliški nauk.

Papeževa knjiga je za nas zelo zelo aktualna. Kaže nam pravo smer, spoštljivo branje evangelijev in molitev ob njih, da bi imeli srce vedno usmerjeno h Kristusu, pravemu Bogu in pravemu človeku. Naj bo knjiga tudi vsem katehetom in vzgojiteljem nova rezerva "svežega zraka« za pristno krščansko usmeritev novih generacij."

ZCPZ - Trst pripravlja raziskavo o cerkveni glasbi med Slovenci v Italiji.

Prosimo za pomoč zborovodje, organiste, skladatelje in organizatorje, da nam posredujejo podatke v tem vzorcu:

- Ime in priimek:
- Datum in kraj rojstva:
- Ime staršev:
- Izobrazba, poklic, delo:
- Glasbena izobrazba in glasbeno delo:

Prosimo, da podatke pošljejo do 30. junija 2007 na naslov: ZCPZ - ul. Donizetti 3, 34133 Trst

---

Za naš jezik

"Umijte vaše roke!"

Tako je pisalo, kot se starejši Tržačani morda spominjajo, nad umivalnikom v veži ameriškega kulturnega centra USIS v Trstu. Angleščina ne pozna v takih zvezah povratnosvojilnega zaimka, zato je prevajalec prevedel hvalevredni poziv k snagi dobesedno. Sicer bi bilo *Umijte svoje roke!* le malo boljše, šele **Umijte si roke!** bi bilo zares slovensko. Sploh se danes pretirava z uporabo zaimkov. Primer: *Trideset ljudi je izgubilo svoja življenja.* Slovensko je mnogo lepše: **Življenje je izgubilo trideset ljudi.** Ali: *Begunci so se vrnili na svoje domove.* Boljše: **Begunci so se vrnili domov.**

V teh primerih se po nepotrebnem uporablja zaimek "svoj", a ne samo to. Tudi množina (življenja, domovi) ni na mestu. V črtici ugledne literarne revije sem prebrala nemogoči stavek: *Stegnila sem roko skozi okno, da ugotovim, kakšne so zunaj temperature.* Avtorica ni dorekla - pa bi me zanimalo -, kakšne in koliko je bilo teh temperatur. Je palec začutil drugačno temperaturo kot mezinec?

Najboljši primorski otroški in mladinski pevski zbori

Naša pomlad v KC Lojze Bratuž

V organizaciji Zveze pevskih zborov Primorske, Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice je potekal v torek, 29. maja, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž zaključni koncert najboljših otroških in mladinskih pevskih zborov Primorske. Področnih srečanj se je udeležilo nad sto sestavov, v Kulturnem centru se jih je tokrat predstavilo devet: OPZ OŠ Pivka (dir. Damjana Morel), OPZ OŠ Dekani (dir. Slavica Kleibencetl), OPZ OŠ Antona Šibelja Stjenka Komen, podružnica Štanjel (dir. Andreja Rustja), OPZ OŠ Miren (dir. Zdenka Komel), OPZ Veseljaki iz Doberdoba (dir. Lucija Lavrenčič), OPZ Kraški cvet (dir. s. Karmen Koren) in Mladinski pevski zbor OŠ Antona Šibelja Stjenka Komen (dir. Andreja Rustja).

Foto DP

Foto DP

Nastopajoče je uvodoma pozdravila predsednica ZSKP Franka Padovan, predsednik Zveze pevskih zborov Primorske Rudi Šimac pa je pohvalil mlade pevce, se jim zahvalil za njihovo navdušenje in jih spodbudil, naj še naprej gojijo zborovsko petje, ki ima v slovenskem prostoru dolgo in bogato tradicijo. Program je povezovala Martina Valentinčič. Nastopajoči zbori, ki so oblikovali res kakovosten in prijeten večer (na odru se je zvrstilo več kot 350 otrok in mladih!), so prejeli tudi priznanje prireditelјev. Zamejstvo sta zastopala otroški zbor Veseljaki iz Doberdoba in OPZ Kraški cvet s Tržaškega.

Kratke

Mavhinje / 7. zamejski festival amaterskih dramskih skupin

V petek, 15. junija, bo na mavhinjskem trgu uradno odprtje 7. zamejskega festivala amaterskih dramskih skupin. Festival prirejajo ŠKD Cerovlje-Mavhinje, Tržaška pokrajina in devinsko-nabrežinska občina ob sodelovanju Slovenske prosvete, ZSKD, Primorskega dnevnika, deželnega sedeža RAI in ob podpori Zadružne kraške banke. Zamejski festival bo letos ponudil skupno 18 predstav: 11 v kategoriji odraslih dramskih skupin, 7 v kategoriji mladinskih skupin, to je skupin mladih do 14. leta starosti. Letošnji festival bo ponudil prav lepo novost: postal bo res "vsezamejska" prireditev amaterskih dramskih skupin, saj se bosta skupinam iz Italije in Avstrije pridružili tudi skupini iz Porabja na Madžarskem. V kategoriji odraslih bo na festivalu sodelovala družina Nindrik - Indrik, v kategoriji mladinskih skupin pa Seniški gledališčniki DOŠ Zveze Slovencev na Madžarskem. Tudi letos bo na festivalu prisotno Beneško gledališče iz Beneške Slovenije, ki sodeluje na Mavhinjski prireditvi vse od začetka, prvič pred 14 leti.

Organizatorji so tudi letos pripravili brošuro s seznamom sodelujočih in z razporedom prireditev ter pregledom prejšnjih nagrajencev. Uvodno besedo je prispevala Maja Lapornik, ki bo v sklopu festivala, dne 29. junija ob 18.30, vodila posvet o gledališkem udejstvovanju mladih v zamejskem prostoru. Med festivalom bodo na ogled tudi razstave treh domačih obrtnikov, in sicer Andreja Mervica, Martine Briščak in Franke Škerk. Letošnji festival bo 15. junija odprla skupina SKD Slavec z igro Kratki stik. Dan kasneje bosta na sporedu dve predstavi: srednja šola Srečka Kosovela z Opčin bo predstavila mladinsko igro Tajno društvo PGC, gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba pa igro Male dame. V nedeljo, 17. junija, bo najprej na sporedu mladinska igra O belem mucu, ki je bil čisto črn Lutkarjev iz Devina in okolice, dramski odsek PD Štandrež pa bo predstavil igro Balkanski špijon. V petek, 22. junija, bo v Mavhinjah dramski triptih. Najprej bodo učenci osnovne šole Stanka Grudna in otroci vrtcev iz Mavhinj in Šempolaja predstavili mladinsko igro Žabji kralj, zatem bo na sporedu igra porabske gledališke družine Nindrik - Indrik Male bojne / majhne vojne, večer pa bo sklenila mladinska skupina SDD Jaka Štoka z Večerjo s pismom. V soboto, 23. junija, bo na vrsti mladinska igra Pika Nogavička otroške skupine PD Slovenec. V nedeljo, 24. junija, bo skupina Barvana klapa VZS Mitja Čuk prestavila igro Princeska in dobri velikan; sledila bo mladinska predstava Narobe stvari v mestu Pedpedi v izvedbi otroške skupine SDD Jaka Štoka. Večer bo sklenilo Beneško gledališče z igro Poletje gre h koncu. V četrtek, 28. junija, bo Finžgarjev dom predstavil mladinsko igro Torta za mamo, sledila bo igra Srčni mrk v izvedbi dramske skupine KD Kolonkovec. Dan kasneje bodo Seniški gledališčniki DOS Zveze Slovencev predstavili igro Roditeljski sestanek (Stanišov Djilejš), Slovenski oder Radijskega odra pa igro Pika Nogavička. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin bo v soboto, 30. junija, sklenila skupina Nimamo časa Izobraževalnega zavoda Trubar - Gregorčič z igro Nevidni Leonard.

Občni zbori sekcij SDGZ

Prišli smo do vroče faze občnih zborov stanovskih sekcij pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju, do katerih pride vsaka tri leta, pred osrednjim občnim zborom slovenske stanovske organizacije, ki je letos volilnega značaja.

V ponedeljek, 11.junija, bo ob 15.30 v gostilni Sardoč v Prečniku (Devin - Nabrežina) občni zbor gostinske sekcije.

V četrtek, 14. junija, ob 18.30, v gostilni Bellariva v Brojenci (na obmorski cesti "Costiera" ob križišču za Križ proti plaži), pa bo občni zbor sekcije svobodnih poklicev.

Naslednji teden, v ponedeljek, 18. junija, ob 18.30, bo na tržaškem sedežu SDGZ občni zbor sekcije za mednarodno trgovino in storitve.

V torek, 19. junija, ob 18.30 pa bo na sedežu SDGZ - Servis v Obrtni coni Zgonik občni zbor obrtne sekcije.

V ponedeljek, 28. maja, je bil v OC Zgonik občni zbor trgovcev SDGZ. Na slednjem so obnovili odbor in razpravljali o sindikalnih vprašanjih sektorja. Isto bo na dnevnem redu Združenja tudi na ostalih sekcijskih občnih zborih. Letošnja povezovalna tema je projekt Imprendero', ki ga SDGZ s financiranjem evropskih, državnih in deželnih skladov (v režiji deželnega odborništva za delo in poklicno izobraževanje) namenja razvoju lokalnih podjetij. Prvi informativni seminarji so na sporedu že junija, ostali seminarji in svetovanje v podjetjih pa jeseni.

Pred osrednjim, 31. občnim zborom SDGZ, ki je napovedan za ponedeljek, 25. junija, ob 19.30, v dvorani Zadružne kraške banke na Opčinah, pa bo v torek, 12. junija, ob 18. uri, občni zbor pokrajinske sekcije za Videm na sedežu SDGZ-Servis v Čedadu, na katerega so posebno vabljeni ne le člani videmske organizacije, ampak tudi ostali slovenski podjetniki in ustanove iz Benečije.

Vlada FJK ne bo izdala mnenja o plinskih terminalih

Deželna vlada Furlanije Julijske krajine ne bo izdala mnenja o okoljski sprejemljivosti načrtov za gradnjo plinskih terminalov v Tržaškem zalivu. To je deželna vlada sklenila na petkovi seji v Trstu, ker v dokumentaciji, ki jo je prejela od načrtovalcev, ni dokazov o odsotnosti nevarnosti za zdravje ljudi in okolja, o svoji odločitvi in o pomanjkljivostih v dokumentaciji pa bo seznanila italijansko ministrstvo za okolje.

Kot so sporočili iz tiskovnega urada deželne vlade, je slednja že leta 2006 zahtevala dopolnitev načrtov, ki bi šla v smeri odpravljanja problemov. Kljub dodatni dokumentaciji, ki sta jo posredovali družbi pobudnici (za morski terminal sredi zaliva se zavzema družba Endesa, za kopenskega v kraju Žavlje pri Trstu pa družba Gas Natural), pa niso bili odpravljeni pomisleki glede vpliva teh obratov na okolje. Gre predvsem za vprašanje izpustov ohlajene in klorirane vode v morje, v primeru morskega terminala pa tudi za negativen vpliv njegovega videza na razvoj turizma, zlasti kar zadeva kraj Gradež.

Z vsem tem bo deželna vlada FJK seznanila italijansko ministrstvo za okolje. Če bi slednje menilo, da je mogoče premostiti težave načrtovalske in okoljske narave, pa deželna vlada meni, da je zaradi previdnosti pripravljena dati svoj pristanek k izgradnji enega samega terminala, so sporočili iz urada vlade FJK. / STA

OPČINE Župnija sv. Jerneja: šmarnični koncert

Slovo od Marijinega meseca

Župnija sv. Jerneja in istoimenski cerkveni pevski zbor se vsako leto poslovita od Marijinega meseca s celovečernim koncertom Marijinih pesmi. Tako je bilo tudi letos, saj je pevski večer potekal v domači cerkvi v četrtek, 31. maja. Openski šmarnični koncerti so iz leta v leto ohranili stalno obliko. Tokrat pa so prireditelji sklenili tesneje povezati konec šmarnic, torej mašo in šmarnično branje, s samim koncertom, zaradi česar je bila večerna sveta maša, ki jo je ob prisotnosti lepega števila malčkov openske župnije daroval župnik g. Franc Pohajač, pol ure kasneje kot ponavadi. Kot je v svoji povezovalni vlogi poudarila Urška Sinigoj, je bila druga posebnost letošnjega šmarničnega koncerta ta, da cerkvenega pevskega zbora Sveti Jernej ni vodil njegov stalni dirigent Janko Ban, pač pa pevovodkinja Aleksandra Pertot. Tretja, in morda največja posebnost openskega pevskega večera, je bil po dolgih letih nastop zbora z Goriškega, in sicer MePZ Hrast iz Doberdoba. Doberdobske pevce je zaradi službenih obveznosti stalnega zborovodje Hilarija Lavrenčiča izjemoma vodil mlajši dirigent Mirko Ferlan, ki je svojo nalogo suverено izpeljal.

Pred številnim občinstvom je najprej nastopila Mladinska pevska skupina Vesela pomlad, ki jo po pevski poti že vrsto let spremlja zvesta pevovodkinja Mira Fabjan. Zbor se je predstavil s skladbo Tota pulchra Ivana Trinka, Il silenzio Pavleta Merkuja in Naj te pozdravim Giovannija Raddina.

Sledil je nastop moške zasedbe domačega cerkvenega pevskega zbora, ki je zapel Adamičevo O Marija, bodi zdrava. Ko so se CPZ Sveti Jernej pridružili še ženski glasovi, je pevski sestav zapel še pet drugih pesmi, od katerih sta bili prvi dve - V duši nam plamen čisti gori in O Marija, moja sreča - posvečeni goriškemu skladatelju, nedolžni žrtvi fašizma, Lojzetu Bratužu. Zbor je nato odpel še pesmi Marija, majnik gre čez trate in Glej, o Marija skladatelja Vinka Vodopivca, S cvetlicami te venčamo skladatelja Hugolina Sattnerja. Zbor je pri tej pesmi spremljal organist Vinko Škerlavaj.

Zbor Hrast pa je občinstvu postregel s programom zahtevnih pesmi, ki sicer niso bile posvečene Mariji, njihova globoka religiozna vsebina pa je lepo dopolnila openski večer. Na sporedu so namreč bile Os Justi Antona Brucknerja, Trije duhovni zbori, Otce naš in Blagorodice devo Alfreda Schnittkeja, Tebe pojem Sergeja Rahmaninova, Judežev obup Stanka Jericija in Sonce že zahaja Josefa Gruberja.

Šmarnični koncert je iz leta v leto tudi spodbuda za versko poglobitev in je zato vanj vedno vključeno priložnostno razmišljanje. Tokrat je občinstvu spregovorila domačinka Alenka Hrovatin, ki je v svojem govoru poudarila pomen, ki ga cerkvene ljudske in umetne zborovske pesmi imajo v najglobljі intimi našega čutenja, tako med domačimi zidovi kot v domači cerkvi: njihova milina in jasnost ter neposrednost njihovih besed in uglasbitev so zato pomembno lepilo verske skupnosti bodisi v "vodoravnem" bodisi v "navpičnem" smislu. "V vodoravnem smislu zato, ker njihovo skupno prepevanje povezuje vse zbrano občestvo. V navpičnem smislu pa zato, ker si jih podajamo iz roda v rod in tako ohranjamo in krepimo globoko versko, kulturno in jezikovno vez med generacijami."

Sklepne besede so bile prepuščene g. Francu Pohajaču, ki se je vsem nastopajočim iz srca zahvalil in poudaril, da "kar pesem vnaša v našo slovensko bit, ne bo nihče mogel izbrisati, če bomo mi sami najprej v sebi začutili njen globoki pomen".

IG

Foto IG

Mladi umetniki / Na pobudo Piera Conestaba

Most med Slovenci in Italijani: tokrat v imenu likovne umetnosti

Piero Conestabo, uveljavljeni tržaški umetnik, ki se je s svojimi stvaritvami že predstavil na številnih mednarodnih srečanjih, hkrati pa razstavljal tudi v Trstu, si je tokrat zadal zahteven cilj: združiti nekatere slovenske in italijanske študente z Akademije za likovno umetnost v Ljubljani in s sorodne akademije v Benetkah (Accademia di Belle Arti) na skupni razstavi. Slovesno odprtje razstave, ki nosi naslov Transconfrontando je potekalo v prostorih atelierja Studio Conestabo v ul. Fonderia 5 v Trstu, v petek, 1. junija. Z likovnimi in tudi kiparskimi deli se predstavljajo Igor Bravničar, Polona Petek in Anja Kranjc z akademije iz Ljubljane in Lorenzo ter Marco Miotto, Marco Pugliese in Tanja Stefanuto z akademije v Benetkah.

Zelo lepo število ljudi, med njimi gostje iz Italije in Slovenije, so lahko prisluhnili predstavitvi mladih umetnikov, ki jo je oblikovala prof. Lorella Coloni. Mlade je s svojo prisotnostjo počastila tudi konzulka Republike Slovenije v Trstu Tanja Mlač. Sama se je navdušeno izrazila nad pobudo, ki mladim umetnikom daje možnost, da se predstavijo in hkrati s pomočjo umetnosti ustvarjajo most med Ljubljano in Benetkami. Prav to je bil cilj razstave, kar sta poudarila tudi likovna kritika prof. Fabio Favretto in prof. Sergio Brassi, ki sta tudi podrobneje spregovorila o samih razstavljenih delih. V navdušenju se jima je pridružil tudi slovenski tržaški slikar Deziderij Švara, ki je mladim ustvarjalcem namenil spodbudno misel: kljub težavam, ki jih ima dandanes mlad umetnik, ko se skuša uveljavljati, mora vedno vztrajati.

Odprtje razstave je še dodatno obogatila plesna točka skupine MOSP, ki jo sestavljajo Raffaella Petronio, Živa Kušče, Barbara Baša, Vida Forčič in Elena Palcich.

Piero Conestabo si je projekt zamislil pred tremi leti v sodelovanju z Renzom Mezzacapom, umetniškim vodjo Fiere Immaginarie v Reggio Emiliji, na kateri je umetnik razstavljal s številnimi italijanskimi in mednarodnimi umetniki. Minuli petek ga je končno uresničil in doživel uspeh, ki si ga je zaradi vloženega truda tudi zaslužil. Pričakujemo, da nas bo tržaški umetnik Piero Conestabo še presenetil s tovrstnimi pobudami, ki mladim iz različnih držav nudijo skupno pot v svet ustvarjanja. Njihova pot se zaradi jezikovnih razlik nikoli ne razcepi, njihova skupna govorica pa je prav ljubezen do umetnosti. Kdor si želi ogledati razstavo, ki bo odprta obiskovalcem do 29. junija, od 18. do 21. ure, se lahko najavi na tel. št. 040-370274 ali 3358273449.

Patrizia Jurincic

SLOVENSKI KLUB V gosteh Spomenka Hribar

Resnico je treba povedati v obraz

Eden zadnjih torkovih večerov Slovenskega kluba je imel v gosteh slovensko publicistko in pronicljivo politično osebnost Spomenko Hribar. V skoraj dvournem pogovoru, ki ga je vodil odgovorni urednik Primorskega dnevnika Bojan Brezigar, se je avtorica številnih člankov, ki so v slovenski javnosti pustili neizbrisno sled, izkazala predvsem kot energična ženska z visoko moralno držo. Ženska, ki ni imela tako nekoč kot danes nobenega dvoma: oblasti je treba resnico povedati v obraz. Brezkompromisno...

Pogovor, ki so ga s svojimi vprašanji sooblikovali tudi številni prisotni, se je dotaknil tako preteklosti kot sedanjosti, čeprav je bil zaradi vloge, ki jo je Spomenka Hribar odigrala v nekaterih ključnih trenutkih slovenske zgodovine, neizbežno usmerjen bolj v preteklost. Brezigarja je tako najprej zanimalo, v kakšnem vzdušju se je rodila znamenita sedeminpetdeseta številka Nove revije.

"V Jugoslaviji je konec sedemdesetih let vladalo napeto vzdušje. Spominjam se, da smo z možem in otroki hodili v Trst ali München, zato da smo lahko svobodno zadihali." V takih okoliščinah je leta 1980 nastala Nova revija. Ljudje, ki so se zbirali okrog nje, so začeli razmišljati, kako bi v Jugoslavijo uvedli demokracijo. *"Iskali smo dogovor s srbskimi prijatelji akademiki, a ga nismo našli, saj so bili Slovencem pripravljeni odstopiti samo kulturno avtonomijo. Kar smo mislili, smo zapisali v 57. številko Nove revije: zahtevali smo demokracijo, svobodne volitve in nacionalno spravo."* Bilo je leta 1987 in Spomenka Hribar se tistega obdobja spominja kot obdobja novega rojstva: *"Nikogar se nisem bala. Kaj mi pa morejo, sem si ponavljala."* Tisti članki so v resnici dvignili val prahu: jugoslovanski zvezni tožilec je zahteval sodno preganjanje, njegov slovenski kolega pa na to ni pristal. *"Takratna slovenska oblast ni dovolila pogroma proti nam, ampak je obdržala državniško držo."*

Foto Kroma

Govor je nato bil o razpadu jugoslovanske federacije, do katere je po mnenju Spomenke Hribar prišlo v trenutku, ko se nobena republika ni želela pogajati o novi konfederaciji in je postalo jasno, da večstrankarskega sistema ne bo mogoče uvesti samo v eni republiki. Gostja se je nato dotaknila številnih drugih vprašanj: npr. nacionalne sprave, ki jo je vedno prepričano zagovarjala (*"Spravna slovesnost v Kočevskem rogu, na kateri sta julija 1990 spregovorila nadškof Alojzij Šuštar in predsednik Milan Kučan, nam je dala moč, polovici slovenskega naroda pa upanje, da ne bodo več drugorazredni državljani."*), a tudi politične vloge gibanja Demos, vprašanja izbrisanih, vse do ugotovitve, da se danes na nekatera poglavja slovenske zgodovine, na primer tista o Titu in NOB, pozablja. *"Narod, ki ne vzame v celoti nase svoje zgodovine, je pohabljen in nor,"* je opozorila Spomenka Hribar, ki v slovenski družbi vidi tudi pomanjkanje nekega *"temeljnega sočutja do človeškega bitja"*. To je tudi posledica dejstva, da starši nimajo časa vzgajati svojih otrok, saj so v novem sistemu prisiljeni delati *"od jutra do sutra"* ...

Poljanka Dolhar

SKD Slavko Škamperle

Vladimir Bartol in njegova tržaška razsežnost

SKD S. Škamperle je v petek, 1. junija, priredilo večer, na katerem so predstavili knjigo Vladimirja Bartola Romantika in platonika sredi vojne, zadnji del trilogije Mladosti pri Sv. Ivanu. Srečanje so oblikovali predsednica društva, teatrologinja Bogomila Kravos, urednik založbe Sanje, ki je Bartolove spomine izdala, Rok Zavratnik, pisateljica in literarna kritičarka Tjaša Koprivec, pisatelj Dušan Jelinčič ter Bartolov sin Bojan.

Foto IG

Uvodoma je spregovoril urednik založbe Rok Zavratnik, ki je glede najpomembnejšega Bartolovega dela Alamut opozoril na univerzalnost pisateljevega sporočila, ki ga je danes mogoče dojeti po vsem svetu, saj je pisateljev roman doživel nič koliko prevodov, pred kratkim tudi perzijskega. "Bartol je zadel v univerzalno bistvo, ki nas še danes zadeva", je dejal urednik.

Z njim se je strinjala Tjaša Koprivec, ki je k temu dodala še preroškost, katere je bil Bartol sposoben, v kolikor je "z izredno mero občutljivosti znal prepoznati zgodovinske silnice v prihodnosti". Pisateljica je poudarila še Bartolovo izredno sposobnost dojemanja duha svojega časa, kar se v njegovih spominih dodobra izkaže. Koprivčeva je prepustila besedo Dušanu Jelinčiču, ki je pobliže spregovoril o Bartolovi spominski trilogiji.

"To delo predstavlja najdaljši primer Bartolove povojne proze", je začel Jelinčič, ki je poprej omenil še globoko prijateljstvo, ki je Vladimirja Bartola vezalo na njegovega očeta, tigrovskega vodjo Zorka Jelinčiča. Prva in druga knjiga spominov sta nastali do leta 1955, kmalu nato je pisatelj - Svetoivančan dokončal še tretjo. Bartol je svoj memoarski načrt snoval celih deset let in spominske spise je začel objavljati v obliki podlistka na Primorskem dnevniku. Zanimivo je, da je pisatelj v spominskem delu zaobjel svoje življenje od rojstva do konca prve svetovne vojne: načrtoval je pisanje še četrtega zvezka, v katerem naj bi se lotil razpada Avstro - Ogrske, obdobje svojega izgnanstva in drugih tem, načrta pa žal ni izpeljal. "Knjige, ki sestavljajo trilogijo, so med sabo zelo različne", je dejal Jelinčič. Bartol v prvi knjigi z naslovom Svet pravljic in čarovnije opisuje svoje življenje do sedmega leta; ponuja nam zelo dragocen pogled na življenje tedanjega Sv. Ivana, veliko je opazovanj in opisovanj. Drugo knjigo, Težka je pot do učenosti, sestavljajo pronicljivi spomini na šolska leta; veliko je zato strani, v katerih se avtor z izredno tankočutnostjo loteva opisovanja svojih sošolcev in profesorjev. "Vrstnike in šolnike analizira z vseh zornih kotov, vedno pa nam jih prikazuje s stališča objektivne distance." Tretjo knjigo spominov Romantika in platonika sredi vojne pa lahko imamo tudi za dragoceno zbirko literarnih esejev, v katerih se Bartol posveča sporočilnosti Prešerna, Cankarja, Shakespeara in drugih piscev.

Bogomila Kravos je obžalovala dejstvo, da je današnje tržaško okolje povsem drugačno od tistega, ki nam ga je pisec Alamuta v svoji memoarski trilogiji tako celovito in občuteno podal. Bartolovo opisovanje gimnazijskih let potrjuje namreč dejstvo, da je "Trst tedaj živel na večkulturnosti in na tej gradil svojo identiteto." Bartol je namreč globoko pooseblja tržaško občutljivost, ki jo tudi mi danes nekako gojimo v sebi; in ta način čutenja - ta tržaška dimenzija slovenstva - je drugačna od osrednje slovenske. Po mnenju Milice Kravos tovrstne 'zalivske' razsežnosti ne gre pozabiti.

Igor Gregori

Obvestilo

Društvo Rojanski Marijin dom vabi ob obletnici postavitve Marijinega doma na prireditev z nastopom otroške folklorne skupine STU LEDI, otroške igralske skupine Tamara Petaros z Občin ter Plesne skupine MOSP-a pod vodstvom Rafaele Petronio v nedeljo, 10. junija 2007, ob 18.30 v Marijinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli 29).

Dar

Za misijonarko v Egiptu Kristino Bajc: otroci iz Boršta darujejo izkupiček ob prireditvi za materinski dan 50,00 evrov.

7. junija, praznuje svoj 70. rojstni dan

msgr. FRANC VONČINA

Svojemu dušnemu pastirju želita zdravja, uspeha in božjega blagoslova

Društvo Rojanski Marijin dom
in cela rojanska verska skupnost

OTROŠKI ZBOR LADJICA

vabi na

ZAKLJUČNI NASTOP OB 20-LETNICI DELOVANJA

Na sporedu bo tudi glasbena igra Rdeča kapica

V nedeljo, 10. junija, ob 17. uri, na sedežu zborov v Devinu

KMEČKA ZVEZA Načrt Agromin

Odnos je treba imeti do sebe, do drugih in do narave

V sklopu evropskega načrta Agromin je Kmečka zveza prejšnji teden priredila kar dve srečanji, in sicer v torek, 29., in sredo, 30. maja; potekali sta v konferenčni dvorani Zadružne kraške banke na Opčinah.

V torek je predaval strokovnjak dr. Stane Renčelj na temo evropske zakonodaje s področja kakovostnih proizvodov z zaščitenim poreklom. V sredo pa sta bili na sporedu kar dve predavanji. Prvo je bilo zaupano Anki Poženel, ki je spregovorila o ekološkem kmetijstvu. To je način trajnostnega kmetovanja, ki v pridelavi hrane temelji na ravnovesju sistema tla-rastline-živali-človek in krogotoku hranil v njem. Rastlinska pridelava mora sloneti na dobro negovani podlagi, na pravilnem kolobarjenju in na rodovitnih tleh. Kot je poudarila predavateljica, je pri tovrstnem načinu kmetovanja prepovedana raba topnih mineralnih gnojil in sintetičnih sredstev za varstvo rastlin. Rastlinska pridelava mora temeljiti na uporabi organskih gnojil, pri varstvu rastlin pa se uporabljajo različni ukrepi, od izbora najodpornejših vrst do uporabe koristnih žuželk, različnih vab in lepljivih plošč.

Pri reji živine pa mora biti stalež živine prilagojen lastni predelavi krme na kmetiji. Posebno skrb je treba nameniti prostorskemu standardu živali: določene so minimalne hlevske površine, ki jo morajo živali imeti na razpolago, za vse kategorije živali pa morajo biti urejeni izpusti, vsaj 180 dni na leto. Reja živali, npr. perutnine, v kletkah ni dovoljena. Prepovedano je krmljenje živali s krvno in kostno moko ter drugimi živalskimi ostanki. Prepovedana je tudi uporaba hormonov, preventivna uporaba antibiotikov ter zdravil proti stresu med prevozom in zakolom. O genskih manipulacijah pa sploh ni govora! Gre torej za nov pristop do kmetijstva in živinoreje, za katerega se je treba sicer trdno držati predpisov, saj je nadzor nad tovrstno produkcijo dokaj strog - je poudarila Anka Poženel v svojem predavanju, ki je bil izredno tehnične narave.

V bolj poljudnem slogu pa je o sadjarstvu na primorskih tleh spregovorila Irena Vrhovnik. Izvedenka je najprej spregovorila o podlagi, s katere naj bi pognal sadovnjak. Občinstvu, ki so ga sestavljali pretežno domači kmetovalci, je poudarila, kako "so tla živo okolje, saj ima zemlja v sebi veliko žuželk in mikroorganizmov." Zemljo je treba zato globoko zorati, jo prekopati in zrahljati, da lahko voda globlje in bolj homogeno seže v notranjost. "Večkrat se namreč pozablja na biološko lastnost tal", je poudarila predavateljica in občinstvo še enkrat opozorila, da "v suvereno sestavljenih tleh rastejo lepše rastline". S pomočjo računalniškega programa power - point je Vrhovnikova nato prikazala celo vrsto sadnega drevja, ki je značilno za naše okolje, začenši z oljko. Dragoceni za našo prehrano pa so tudi kakiji, fige, češnje, hruške, skorši, žižule, nešplje, slive in drugi sadeži.

Foto IG

Iz razprave je nato prišlo na dan zaskrbljujoče dejstvo, da veliko vrst sadnega drevja, ki je za naše prednike predstavljalo vsakodnevno hrano, tone danes v pozabo. Sklepna misel predavateljice pa je slonela na prepričanju, da mora napredek temeljiti na ljudeh, ki smo istočasno potrošniki in ohranjevalci ravnotežja v naravi: "Odnos je treba imeti do sebe, do drugih in do narave."

IG

Marijino svetišče v Vremski dolini

Dekanijska revija Cerkvenih pevskih zborov

Marijino svetišče v Vremski dolini nudi gostoljubje in odpira vrata različnim srečanjem bodisi za starejše in bolne ali za družine. Prva junijska nedelja je privabila v Vreme ljubitelje cerkvenega petja na dekanijski koncert Cerkvenih pevskih zborov, ki so se s pesmijo poklonili Srcu Jezusovemu. Duši dogajanja sta bila domači župnik v Vremah Tomaž Kodrič in senožeški župnik, priznani glasbenik Pavel Kodelja.

Uvodoma je prireditev pozdravil župan Občine Divača Matija Potokar in izrazil veselje nad mladostno zasedbo zborov, ki bogatijo nedeljska bogoslužja po župnijah. Župan je tudi sam aktiven pevec v Cerkvenem pevskem zboru Rodik in si prizadeva za obnovo veličastnega Marijinega romarskega svetišča, v katerem je potekal koncert.

Na dekanijski reviji je nastopilo 7 pevskih zasedb in zborov, pri katerih je bila opazna struktura mlajših pevcev in zborovodij. Žal pa moramo ugotoviti, da slednji posegajo po lažji popevkarski glasbi, kar ne prispeva k ohranjanju slovenske prvobitne cerkvene glasbe. Po mnenju opazovalcev je manjkal večji izbor cerkvenih skladb, v programu je bilo preveč cenenega popevkarskega žanra, ki nima povezave s slovenskim ljudskim izročilom.

Udeležencem revije je bilo ob letu Svetega pisma priporočeno, naj bi izvajali uglasbena svetopisemska besedila. Tako je rodiški Cerkveni pevski zbor pod vodstvom Edija Raceta posegel po Troštovi priredbi *Jaz sem živi kruh* ter izvedel znameniti *Svet iz Foerstejeve maše v čast sv. Ceciliji*. Prepričljivo so prepevali ob zavzeti spremljavi prof. Stane Mavec-Umek. Simpatičen je bil tudi doprinos mladih divaških in brezovških pevcev, ki dajejo poroštvo za nadaljnji obstoj cerkvenega petja v svojih župnijah.

J.B.

Zaključne akademije Glasbene matice

Priznanja mladim obetavnim glasbenikom

Od 24. maja do 1. junija je bila bazilika sv. Silvestra prijazen okvir zaključnih akademij Glasbene matice, vsakoletnih koncertov, na katerih nastopajo učenci, ki so se izkazali že med šolskim letom s študijskimi in tekmovalnimi dosežki. Na treh glasbenih večerih so nastopili učenci z različnih oddelkov, saj so zaključni, javni nastopi tudi zanimiva izložba, s katero se šola predstavlja navzven z najboljšimi sadovi celoletnega truda vseh profesorjev.

Klavirski oddelek je od nekdaj najbolj številen, zato je revija zaslužnih pianistov zahtevala samostojen koncert. Akademije so se tako pričele z uspelim klavirskim večerom, ki je dal možnost vsakemu profesorju, da je bil prisoten z enim od svojih učencev, vključno s predstavniki špetrskega in goriškega sedeža šole.

Sledili sta dve reviji mešane narave s solisti in komornimi skupinami. Igrali so učenci oddelkov za pihala, godala, harfo in kitaro. Posebnost drugega večera je bilo gostovanje harmonikarskega orkestra špetrske Glasbene matice, ki ga vodi Aleksander Ipavec, na tretjem večeru pa je imel daljši nastop letošnji diplomant šole, kitarist Bojan Kuret iz razreda Marka Ferija. Kakovostno izvajanje je sad dolgoročnega načrtovanja; rezultate slednjega z napredki nadarjenih učencev publika lahko vsako leto preverja na zaključnih akademijah.

Tovrstni nastopi, na katerih se mladi glasbeniki soočajo z zahtevno literaturo ali preizkušajo svoje dojemanje prvin določenega sloga, vzbujajo v publiki spoštovanje do požrtvovalnega dela, kar je vedno bolj redka vrednota.

Na vseh večerih je publiko pozdravil ravnatelj šole Bogdan Kralj, ki je na sklepnem večeru niza čestital vsem učencem in namenil iskreno zahvalo profesorjem, a tudi staršem za trud in podporo. Sledila je podelitev priznanj vsem učencem, ki so se na katerikoli način odlikovali v tem šolskem letu (z dobro opravljenimi diplomami, nagradami na tekmovanjih ali z večkratnim sodelovanjem z drugimi učenci). Priznanje je prejelo 28 posameznih učencev in 6 skupin iz Trsta in Špetra. Za svoje dosežke so bili nagrajeni: pianisti Alenka Cergol, Valentina Cibic, Rok Dolenc, Mira Fabjan, Rebecca Jark, Sara Tence, Marija Viviani in Matjaž Zobec, kitaristi Tanja Cibiz, Matej Coretti, Janoš Jurinčič in Mitja Pertot, violinista Valentina D'Aloia in Paolo Scabar, violončelisti Irene Ferro-Casagrande, Martin Marchesich in Emanuele Panizon, flavtistka Urška Petaros, harmonikarji Giovanni Banelli, Gabriele Grosgnach, Patrick Racman, Leonardo Snidaro in Mitja Tull, harfistke Martina Carecci, Tadeja Kralj, Veronika Marzini in Eva Scabar.

V kategoriji komornih skupin je šola nagradila uspehe pihalne skupine s klavirjem (Ivana Milič, Lucia Jankovski, Jan in Matjaž Zobec), dua kitar Karen Klobas-Ivana Fragiacomo, tria flavt Katarina Budin-Majla Košuta-Petra Carli, dua flavta-klavir Carlo Venier-Alenka Cergol, dua flavta-kitara Florencia Klaric-Tanja Cibiz, dua klavir štiriročno Petra in Veronika Grassi, dua harmonik Mitja Tull-Gabriele Grosgnach in harmonikarskega orkestra Glasbene matice iz Špetra.

Z nagrajevanjem se akademije še niso končale, saj bo 16.junija na vrsti samostojni večer solopevskega oddelka prof. Nore Jankovič, ki je vsako leto deležen posebnega odziva. Operne arije bodo tokrat izjemoma zazvenele v dvorani Nemškega dobrodelnega društva.

PAL

Poslanska skupina NSi nasprotuje daljnovodu Okroglo - Videm

O regijah, pokrajinah in Triglavskem narodnem parku

Poslanska skupina Nove Slovenije je med svojimi rednimi obiski po Sloveniji na povabilo primorskega poslanca Cirila Testena obiskala Tolmin in Kobarid.
Poslanci so izrazili trdno odločenost NSi, da mora uvedba pokrajin pomeniti resnično decentralizacijo Slovenije. Primorski poslanec NSi Ciril Testen je predstavil stališča poslanske skupine do aktualnih lokalnih tem. Glede pokrajin je poudaril, da poslanska skupina NSi podpira posebno pokrajino s sedežem v Novi Gorici, ki bi se imenovala Severnoprimorska, in je torej proti enotni Primorski pokrajini. Hkrati je izrazil željo, da se znotraj pokrajine kar najbolje porazdelijo pokrajinske institucije, ki naj ne bodo samo v Novi Gorici. "V NSi, in jaz osebno, nasprotujemo predvideni trasi daljnovoda Okroglo - Udine, ki naj bi šel po dolini Idrijce in skozi Tolminsko kotlino ter večkrat prečkal cesto," je nadaljeval Testen. Gradnja tako močnega daljnovoda po trasi tako blizu TNP in hkrati po območju, ki ima izrazit turistični potencial, bi bila po Testenovem mnenju prevelik poseg v okolje. Vse lepo in prav, toda človek se sprašuje, ali pri NSi ne vedo, da se Udine v slovenščini imenuje Videm ali Viden po domače!

MM

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Naša endogena hiperaktivnost (...)

Ste se kdaj poskusili izleviti iz lastne kože in pogledati sebe ali kako specifično plat lastnega značaja "od zunaj"? Včasih nas k temu nagovori stavek, vprašanje nekoga, ki nam je blizu in ki nam ponuja drugačen zorni kot. Včasih smo enostavno mi sami tisti, ki nam uspe za hip se zaustaviti, se postaviti v bližnji kot in se tisti hip opazovati "od zunaj".
Sama sem se pred kratkim prepričala, kako smo prepojeni z nekim večnim hlastanjem po aktivnosti, ki nas konec koncev ne osrečuje. Zapolnjujemo si čas do zadnje minute, stalno imamo občutek, da moramo nekaj »narediti«. Ubijamo se od trudnosti v službah in istočasno zahtevamo od sebe popolnost doma. Proste vikende "moramo" nekam iti, med tednom se drug drugega sprašujemo, "kam si šel, kaj si delal", nikoli pa se ne zares vprašamo, "kako je s tabo, kako se počutiš".
V kolikšni meri se zares poglobimo v spoznavanje partnerja, njegovega miselnega in čustvenega sveta, ki je nekaj več kot nežno sobivanje? Hlastamo po neki hiperaktivnosti v večnem dokazovanju nečesa, kar v svojem srcu že vemo: "sem, obstajam, vreden sem življenja". Kakršnekoli sanje in željo, ki tu pa tam pronica iz nas, vedno znova postavimo v kot, češ "saj bom jutri ali kdaj drugič pisal/risal/se sprehodil po gozdu/končno vzel tisto knjigo v roke in se zatopil v branje/ne počenjal absolutno ničesar praktičnega, se samo poglobil vase". Življenje je resda sestavljeno iz obveznosti: služba, hišna opravila, zdravniški pregledi in roditeljski sestanki, hišne seje in iskanje parkirnega prostora, nakupovanje in davčna prijava. Vendar: zakaj nam v tistem času, ki nam preostaja v delovnem tednu, velikokrat ne uspe prvenstveno se posvetiti iskanju harmonije v sebi in v svoji okolici? Bremenimo se z večnimi »moral bi«, v prosti čas vnašamo pravila, ki so bolj primerna za industrijski obrat kot pa za človeka.
Velikokrat nas pred sliko naše iskane hiperaktivnosti postavi bolezen. Jasno in glasno nam pokaže, kako življenja ne zanima, če ti je uspelo zapolniti tudi zadnjo minuto svojega časa, če si turizem doživljal edinole kot obiskovanje tega ali onega muzeja, ne da bi vsaj enkrat skušal tujca na cesti pogledati v oči.

Pred kratkim sem v pogovoru provocirala s stavkom "manjšina bi morala odtegniti nekaj sredstev kulturi in jih več nameniti sociali", v kar sem prepričana. Naša endogena hiperaktivnost, udeleženost pri tem in onem, nas je v času v določeni meri odtujila od skrbi za človeka. Vnebovpijoče je že dejstvo, da v vseh teh desetletjih nismo kot skupnost nikoli imeli za pomembno vzpostavitev nekega omrežja socialnih storitev, od oskrbe na domu ostarelim do pošolske oskrbe otrok, s kosilom in pomočjo pisanja nalog vred. Vse to ostaja na grbi posameznikov in organizacij, ki za svoje delovanje dobivajo tu pa tam nekaj javnega denarja, za manjšinsko skupnost pa je še vedno bolj pereče debatirati o jeziku na športnih treningih, kot pa o konkretnem načrtu omrežja storitev, ki bi npr. pomagala cel dan zaposlenim staršem otrok v slovenskih šolah.

Slovenski raziskovalni inštitut

Nagrade za zaključena diplomska in podiplomska dela

Slovenski raziskovalni inštitut (SLORI) razpisuje nagrade za zaključena diplomska in podiplomska dela (diplome prve stopnje oz. diplome druge stopnje, magisteriji in doktorati). Razpis je namenjen interesentom, ki so do zapadlosti razpisa opravili diplomski oz. podiplomski študij na družboslovnih področjih, s katerimi se večinoma ukvarja SLORI.
Višino nagrad določi Upravni odbor SLORI-ja za vsako leto posebej. Z nagradami namerava SLORI obenem spodbujati mlade in perspektivne diplomirane strokovnjake, ki izhajajo iz slovenske skupnosti v Italiji, k študijskemu izpopolnjevanju in raziskovalnemu delu oziroma sodelovanju s Slovenskim raziskovalnim inštitutom pri specifičnih raziskovalnih projektih.

ITALIJA	SLOVENIJA	VIŠINA NAGRADE	ŠTEVILO NAGRAD	SKUPNI ZNESEK
3-letna diplomska naloga	Diplomska naloga	200 evrov	5	1.000 evrov
4 ali 3+2-letna diplomska naloga	Magistrska naloga	500 evrov	6	3.000 evrov
Doktorska naloga	Doktorska naloga	2.000 evrov	3	6.000 evrov

Razpisni pogoji 2007
Na razpis SLORI-ja v letu 2007 za nagrade zaključenih diplomskih in podiplomskih del se lahko prijavijo slovensko govoreči italijanski državljani, ki so v akademskih letih 2004/2005 in 2005/2006 diplomirali / magistrirali / doktorirali na univerzah v Italiji, Sloveniji in drugih državah in ki se prepoznavajo s slovensko skupnostjo v Italiji.
Izmed prejetih prijav bo Znanstveni svet SLORI-ja predlagal Upravnemu odboru kandidate oziroma diplomska in podiplomska dela, za katere bo sodil, da predstavljajo pomemben ali svež doprinos k poznavanju tematik slovenske skupnosti v Italiji, njene družbene strukture, funkcije v sklopu njenega naselitvenega ter širše družbenega prostora, njenih razvojnih procesov na družbenokulturnem in družbenopolitičnem področju, medetničnih odnosov, identitete in jezikovne prakse, izobraževanja in komunikacije oziroma s področja vseh tistih tematik, za katere je SLORI tradicionalno zainteresiran.
Ob oddaji prijavnega obrazca morajo kandidati v zaprti ovojnici z oznako "Razpis SLORI za univerzitetne naloge 2007" priložiti še :
a) fotokopijo osebnega dokumenta, iz katerega je mogoče razbrati kandidatove osebne podatke, državljanstvo in kraj stalnega bivanja;
b) kopijo diplomske / magistrske / doktorske naloge;
c) kratko predstavitev obdelane tematike, razlogov za njeno izbiro in pomena dela za slovensko skupnost v Italiji diplomske naloge, magisterija oz. doktorata z lastnoročnim podpisom in datumom (v obsegu največ ene tipkane strani).
Naloge (diplomske, magistrske, doktorske) bo SLORI nagradil z zgoraj navedenimi denarnimi zneski.
SLORI bo lahko poskrbel tudi za publikacijo del, ki so primerna za objavo (v nespremenjeni ali predelani obliki, posamezno ali skupinsko) v posebni zbirki SLORI, na osnovi priporočil Znanstvenega sveta ter sklepa Upravnega odbora SLORI-ja, ki bo upošteval število nalog in njihovo pomembnost na osnovi razpoložljivih finančnih sredstev.
Upravni odbor SLORI-ja lahko v primeru nižjega števila prijavljenih kandidatov oz. neprimernosti / neskladnosti nalog z razpisom poviša posamezne nagrade ali pa preostala sredstva uporabi za publikacijo nalog oz. zneske prenese na naslednje študijsko leto.
Izbor izbranih prošenj in nalog bo opravljen predvidoma v 60 dneh od datuma zapadlosti.
Razglasitev nagrajencev za leto 2007 bo na Dnevu raziskovalcev, 28. septembra 2007 v Gorici.
Prijavne obrazce z razpisnimi pogoji lahko interesenti dobijo v Narodni in študijski knjižnici (NŠK) v Trstu (ul. S.Francesco 20/I), v Slovenski ljudski knjižnici D. Feigel v Gorici (Corso Verdi 51), na sedežu društva I. Trinko v Čedadu (ul. IX Agosto 8), na sedežu društva Planika v Ukvah (ul. Pontebba 28) in na sedežu Slovenskega raziskovalnega inštituta (SLORI), Trst, Trg Giotti 1, tel. 040 636663, trst@slori.it, kjer nudimo tudi dodatne informacije, ali na spletni strani www.slori.org.
Rok oddaje prijavne dokumentacije je 2.7.2007 na sedežu SLORI ali po pošti (s priporočenim pismom, oddanim najkasneje 2.7.2007).

Ob 150-letnici osnovne šole v Štandrežu

Slovesno odkritje plošče na pročelju šolske stavbe

Od petka, 1. junija, dalje se slovenska osnovna šola v Štandrežu lahko upravičeno ponaša z lepo marmornato ploščo z dvojezičnim napisom "Državna šola s slovenskim učnim jezikom Fran Erjavec", katere postavitev je gmotno podprl štandreški rajonski svet, osnutek zanjo pa pripravil učitelj in umetnik Silvan Bevčar. Prva izmed prireditev, ki bodo obeležile 150-letnico štandreške osnovne šole, je bila prav pred šolsko stavbo predpoldne 1. junija. Na slovesnosti se je zbralo kar nekaj domačinov in malčkov iz bližnjega vrtca ter uglednih gostov, med katerimi naj zabeležimo prisotnost deželnega odbornika Mirka Špacapana, predsednika goriškega SSO Janeza Povšeta, ravnateljice NSŠ Ivan Trinko iz Gorice Elizabete Kovic in seveda ravnateljice iz goriškega ravnateljstva Mirke Brajnik ter predstavnika rajonskega sveta Marjana Breščaka. Učenca Maria Milanese in Rubin Sclauzero sta za uvod povedala, kako so šolarji ponosni, da obiskujejo štandreško šolo, ki letos slavi tako častitljivo obletnico in od leta 1980 nosi ime po Franu Erjavcu, izredno tankočutnem poznavalcu živali. Prav iz tega njegovega opusa so prebrali nekaj odlomkov o mački, svinji, puranu... Potem pa je nastopil svečani trenutek: gospa Ivana Nanut, poznana kot Vanka Črna, ena izmed najstarejših, čilih domačink, ki je v daljnih 20. letih prejšnjega stoletja tudi sama hodila v štandreško šolo, je odkrila ploščo, ob kateri bo vsakdo že na pročelju videl, po kom je poimenovana osnovna šola. O pomembnosti imena je pred blagoslovom izrekel nekaj misli štandreški župnik Karel Bolčina: "Že v Stari zavezi beremo, da je bil dogodek imenovanja novorojene osebe izredno dejanje, povezano s posebnim obredom in bogoslužjem. Ime je pomenilo in pomeni še danes osebnost.
Brezimenskost ali kakor radi rečemo s tujo besedo anonimnost, je lastnost osebe, ki se skriva pred svojo stvarnostjo in zapira vrata svojega srca zunanjemu svetu. Takemu človeku po pravici lahko rečemo strahopetec in pokvarjenec. Ne samo ljudem, tudi živalim, rastlinam in predmetom dajemo posebna imena, da jih označujemo in jim dajemo določen smoter: našo šolo smo imenovali po velikem pisatelju in naravoslovcu Franu Erjavcu, ker želijo biti tudi naši učenci plodoviti pisatelji in podkovani naravoslovci. Če danes blagoslavljamo obeležje, ki nas bo vedno spominjalo, da je tudi naša šola dragocen delež v pestrem mozaiku naše vasi, opravljamo to dejanje zato, da bi učenci in učitelji, osebje in gostje vedno čutili Božjo roko nad svojo modrostjo in veselje v medsebojnih odnosih." Nato je podelil Božji blagoslov, "ki naj prepoji vse stene in podove, strope in vhode šolske stavbe, da bodo v njih in med njimi skupno rastli znanje in ljubezen, marljivost in duhovnost, odpuščanje in radoživost".
Prisrčno domače slavje so sklenili šolarji vseh petih razredov, ki so pod taktirko Martine Hlede zapeli svojo štandreško himno, ki jo je pred leti zložil učitelj Ivo Bolčina.

Foto DP

IK

Kmalu javna tribuna Zbora za republiko o temi Sproščena Slovenija

Ostre polemike najbolj pomembnih političnih osebnosti v državi

Kot da je duh politike ušel iz steklenice, tako je ta prisotna vsepovsod v družbi in državi. Premier Janez Janša namenja težke besede in obdolžitve predsedniku Slovenije dr. Janezu Drnovšku in prejšnjemu državnemu poglavarju Milanu Kučanu,predvsem zaradi njunih odzivov in mnenj o akciji vlade, ki odkriva domnevne zlorabe in nezakonitosti v delovanju Slovenske obveščevalnovarnostne agencije. Predsednik vlade izjavlja, da razkritja močno bremenijo voditelje ali navdihovalce levice, kar bi bila predvsem sedanji in nekdanji predsednik države, zaradi česar je treba delovanje Sove pregledati do kraja. Dr. Janez Drnovšek, Milan Kučan, pa tudi predsednik zveze borcev Janez Stanovnik pa odgovarjajo, da afera škoduje državi, odnosom v družbi ter mednarodnemu ugledu Slovenije v zelo pomembnem in občutljivem obdobju, ko se ta pripravlja na predsedovanje EU.

Čedalje več je zahtev, da je treba mučno afero, v kateri je glavni subjekt Slovenska obveščevalnovarnostna agencija, končati, parlament in javnost pa seznaniti z ugotovitvami o zlorabah, nezakonitostih in morebitnih krivcih. To tem bolj, ker so bili v središču Ljubljane odkriti prostori, v katerih so domnevno skupaj delovali slovenski, nemški in menda tudi angleški tajni agenti. S primerom je premier Janez Janša seznanil tudi nemško kanclerko Angelo Merkel.

Spremljevalec in ocenjevalec splošnih in posebej političnih razmer pa kljub ostrim polemikam med najvišjimi predstavniki oblasti in strastem, ki jih spodbujajo posamezna javna občila, bodisi leve ali pa desne usmeritve, ne more pritrditi mnenju, da se je v Sloveniji naselil strah ter da v državi ni več sproščenosti, kakršna je sicer značilna za demokratično družbo. V politiki se sicer dogaja marsikaj, posebej med strankami, ki se pripravljajo na bližnje volitve predsednika države, toda življenje tako imenovanih navadnih ljudi poteka normalno in nemoteno, v gospodarstvu pa država dosega uspehe, kakršnih ni še nikoli prej. Ni slučajno, da bo Zbor za republiko, kot organizacija civilne družbe, imel 12. junija javno tribuno o temi Sproščena Slovenija. Potekala bo ob tretji obletnici prve javne tribune, ki jo je pripravil Zbor za republiko.

Sicer pa je bilo v Sloveniji v prejšnjih dneh tudi nekaj drugih pomembnih in koristnih dogodkov na raznih področjih. Predsednik države dr. Janez Drnovšek je obnovil stike s poslanci v parlamentu in se z njmi posvetuje o kandidatu za novega guvernerja Narodne banke. Oblikuje se soglasje, da bi to postal dr. Marko Kranjec, znani finančni strokovnjak in prvi finančni minister v novi slovenski državi. Državni zbor je v tako imenovanem prvem branju sprejel predlog zakona o vojaški službi. Z njim bi zagotovili status slovenskega vojaka, pripadnikom oboroženih sil pa povišali plače, ki so zdaj sramotno nizke. Načelnik generalštaba slovenske vojske generalpodpolkovnik Albin Gutman je ob razpravi v parlamentu o vojaški službi povedal, "da naj bi naša država leta 2012 imela 8.500 poklicnih vojakov in častnikov ter okrog 5.500 pogodbenih rezervistov. Slovenska vojska pa bo tudi v prihodnje sodelovala v različnih misijah. Leta 2012 bo lahko od 400 do 500 pripadnic in pripadnikov vojske sodelovalo na različnih operacijah zunaj Slovenije, v okvirih Nata, EU in Organizacije združenih narodov. Na misije v tujino bodo pošiljali samo visoko usposobljen in ustrezno opremljen kader. Zagotovo pa bomo še naprej izvajali temeljno poslanstvo Slovenske vojske, to je zagotavljanje najvišje stopnje vojaške varnosti državljank in državljanov Slovenije."

Nastala je prva polemika med Lojzetom Peterletom, kandidatom za novega predsednika države, in Borutom Pahorjem, ki bo morda tudi kandidiral za najvišjo funkcijo v Sloveniji. Peterletov volilni štab je ostro zavrnil trditev Boruta Pahorja, "da sam pripada liberalni in napredni politični tradiciji, Peterle pa tradicionalni in konservativni." Predstavnik Liste za Slovenijo Ivo Boscarol je poudaril, "da Peterleta podpirajo strankarsko neopredeljeni ljudje. Prepričani smo, da je prav Lojze Peterle tisti predsedniški kandidat, ki odseva izraz naprednih sil."

Pot do sožitja med Novo Gorico in Gorico bo naporna in dolga

Slovenska občila niso obširneje poročala o izidih krajevnih volitev v občinah Gorica in Devin-Nabrežina. Prebivalci ob meji z Italijo pa so bili presenečeni in osupli zaradi volilne zmage desničarskih strank, predvsem pa tega, da so zanje, očitno predvsem v občini Devin-Nabrežina, glasovali tudi mnogi Slovenci. Novi goriški župan Ettore Romoli je na TV Primorka sicer dejal, da si bo prizadeval za sodelovanje med Gorico in sosednjima občinama Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba, s čimer bi nadaljeval delo in zelo uspešna prizadevanja prejšnjega župana Vittoria Brancatija. Žal pa je novi župan Ettore Romoli svoja zagotovila o sodelovanju razvrednotil z izjavo, da bo Nova Gorica zanj zmeraj le Nuova Gorizia. Samo tako bo, pravi , izgovarjal uradno ime mesta. Goriški župan bi s takim stališčem in obnašanjem lahko povzročil težave ali celo kak incident, ko bi se oz. se bo sestal z novogoriškim županom Mirkom Brulcem.

Marijan Drobež

Vpisati jih bo mogoče v zemljiško knjigo

Več kot 6.000 Slovencev poseduje nepremičnino na Hrvaškem

Na Hrvaškem so začeli izvajati zakon o vzajemnosti med svojimi državljani in državljani Slovenije pri nakupu nepremičnin. Ministrstvo za zunanje zadeve v Zagrebu je z diplomatsko noto sporočilo, "da slovenski državljani lahko v prihodnje kupujejo nepremičnine na Hrvaškem pod istimi pogoji kot hrvaški državljani v Sloveniji." Olajšan je tudi postopek legaliziranja oz. registracije tistih nepremičnin, ki so jih Slovenci v sosednji državi kupovali v prejšnjih letih, vendar jih niso mogli vpisati v zemljiško knjigo. Neuradne ocene kažejo, da ima več kot 6.000 slovenskih državljanov v lasti hrvaško nepremičnino.

V Sloveniji sicer vlada veliko zanimanje za nakup bodisi parcele, stare hiše, ki bi jo preuredili v počitniške namene, ali kakšnega drugega objekta. Po anketi, ki jo je izvedel ljubljanski časnik Dnevnik, "naj bi kar tretjina Slovencev želela kupiti nepremičnino na sosednjem Hrvaškem, vendar so cene previsoke." Mojmir Jančič, lastnik agencije za nepremičnine Portun v Rovinju pričakuje, "da bodo Slovenci v prihodnje nepremičnine bolj kupovali v hrvaški Istri. Povpraševanje je vsakodnevno. Iščejo pa predvsem hiše, stanovanja in parcele v vrednosti od 50.000 do 100.000 evrov. Slovenci najbolj povpraševajo po nepremičninah ob obali, po večini na območju Umaga in Novigrada. So dobri kupci, v glavnem pa iščejo apartmaje in stanovanja, ki niso večja od 50 kvadratnih metrov."

Kljub sprostitvi trgovanja z nepremičninami med Hrvaško in Slovenijo pa so postopki v tem prometu še zmerom dolgotrajni, zahtevni in zapleteni. Tujci imajo lahko na Hrvaškem (seveda na temelju recipročnosti) v lasti le eno počitniško hišico oz. zazidljivo parcelo, ki ni večja od 1.500 kvadratnih metrov. Prepovedana je gradnja ali obnova obstoječih zgradb v zazidljivih področjih znotraj pasu sto metrov od obale. Za omenjene in druge posege si morajo tujci priskrbeti do 30 pisnih dovoljenj oz. soglasij, postopki za tako pridobitev pa trajajo skoraj leto dni.

M.

Nadaljujejo se dela na hitri cesti prek Rebrnic

Italijanski družbi začeli kopati predore

Italijanski družbi Vidoni in Oberosler sta začeli s kopanjem 300-metrskega predora Barnica in še enkrat daljšega predora Tabor na zadnjem delu devetkilometrskega odseka hitre ceste čez Rebrnice. V skladu s tradicijo so oba predora že blagoslovili, botra, poslanka Eva Irgl, pa je na začetku predora Tabor odkrila kip sv. Barbare, zavetnice predorskih delavcev. Promet po celotnem odseku hitre ceste bo stekel marca prihodnje leto, je ob tem zagotovil predsednik uprave Darsa Rajko Siročič.

Družbi Vidoni in Oberosler sta bili za vrtanje predorov nad Podnanosom izbrani kot najugodnejša ponudnika na javnem razpisu. Sprva sta imeli kar nekaj težav, saj sta v prvih korakih podcenili pristop, ki ga Dars zahteva pri gradnji, a sta že ujeli ritem, je novinarjem pojasnil Siročič. Direktor družbe Vidoni, Giuliano Vidoni, je ob tem poudaril, da nameravajo pri gradnji spoštovati vse tehnične in varnostne zahteve, ki jih zahtevajo tovrstni projekti.

Po Siročičevih besedah v predorih dnevno napredujejo dela med štiri in šest metrov, kar pomeni, da bo skupno 1,8 kilometra predorskih cevi prebitih do konca leta. Na Darsu imajo nekaj težav z javnim naročilom za elektro-strojna dela v predoru, saj eden od ponudnikov zahteva revizijo, a bo promet po hitri cesti prek Rebrnic stekel spomladi leta 2008, je zagotovil Siročič. Zaradi tehničnih zahtev bo najverjetneje najprej odprta smer proti Vipavski dolini, je še dodal.

Ta avtocestni odsek, ki bo povezal notranjost države in severno Primorsko, pomeni velik napredek za Vipavsko dolino in Goriško, pa je na današnji slovesnosti, ki sta se je udeležila tudi poslanca Josip Bajc in Danijel Krivec, poudarila Irglova. Gradnjo hitre ceste čez Rebrnice že od začetka spremljajo težave zaradi drsenja terena, za kar so bili potrebni različni podporni ukrepi. Kar štirje od devetih kilometrov ceste, ki se od začetne do končne točke spusti za pol kilometra, tako potekajo po osmih viaduktih ter skozi po dva predora in pokrita vkopa.

Investicijska vrednost enega izmed najdražjih odsekov na slovenskem avtocestnem križu je sicer 201,38 milijona evrov, pri čemer je petino denarja z ugodnim kreditom zagotovil eden izmed italijanskih avtocestnih koncesionarjev.

STA

Kratke

Čez pet desetletij naj bi v Ljubljani vročina tri tedne znašala 40 stopinj Celzija

Tudi v Sloveniji strokovne organizacije z zaskrbljenostjo obravnavajo podnebne spremembe, ki nastajajo zaradi segrevanja ozračja. Zavzemajo se za hiter sprejem ukrepov, s katerimi bi upočasnili nadaljnje slabšanje razmer. Gre predvsem za zmanjšanje uporabe

energije, znižanje izpusta plinov in drugih virov energije v ozračje, omejitev javne razsvetljave in za druge ukrepe. Dr. Matjaž Ravnik, z inštituta Jožef Stefan v Ljubljani, je podnebne spremembe komentiral z opozorilom, "da bo čez petdeset let, ko bodo posledice podnebnih sprememb še očitnejše, v Ljubljani vročina tri tedne znašala 40 stopinj Celzija. To nas čaka, z vsemi posledicami za okolje."

Festival Anabdi v Kopru

Središče Rotunda, primorski družbeni center iz Kopra, je minuli teden priredil kulturno umetniški Festival Anabdi. Za sodelovanje na festivalu so razpisali literarni in likovno - fotografski natečaj ter k sodelovanju povabili različne znane goste in glasbene skupine. Sodelovali so glasbeniki Tinkara Kovač, istrska skupina Vruja, Ana Dežman in Elda Viler, gostje festivala pa so bili koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak, ki je govoril o kruhu in njegovem pomenu v Svetem pismu, naš urednik Jurij Paljk, ki je sodeloval s pesmimi in zapisi o kruhu, v Krstilnici sv. Janeza Krstnika ob koprski stolnici se je namreč minuli petek udeležil tudi literarnega večera, ki ga je lepo vodila pesnica Ines Cergol, večera na katerem so podelili najboljšim priznanja. Sodelovali so tudi etnologinja Rožana Koštial, zgodovinar Alberto Pucer, igralka Lucija Čirovič in še veliko drugih.

Pripravili so tudi razstavo, različne delavnice, ulične predstave, predavanja, pester program za otroke, kjer so se ljudje spoznavali preko ustvarjalnosti in zabave. Letošnji, že tretji festival Anabdi je bil posvečen kruhu.

V slovenski vojski kar 1.110 žensk

Ministrstvo za obrambo in poveljstvo slovenske vojske sta uspešni v prizadevanjih, da bi tudi ženske vključevali v sestav oboroženih sil. Gre za težnjo in usmeritev, ki ju izvajajo tudi v drugih demokratičnih državah v Evropi, med njimi tudi v Italiji. Slovenska vojska ima po najnovejših podatkih skupaj 7.245 pripadnikov, od tega pa je 1.110 žensk. Pripadnice nežnega spola odhajajo tudi v mirovne misije, ki jih slovenska vojska opravlja v državah, kjer obstajajo krizne razmere, tako na Kosovo ter v Bosno in Hercegovino.

Kar zadeva odnos do vojakinj in pogoje, v katerih živijo, navajamo, da ob vstopu v oborožene sile, prav tako kot vojaki, poleg bojne, službene in slavnostne uniforme dobijo spodnje perilo in toaletne potrebščine. K slavnostni in službeni uniformi sodita tudi krilo in torbica. Ženska z najvišjim činom v slovenski vojski je podpolkovnica.

Mladinska knjiga postala lastnik podjetja Grafika Soča

Založba Mladinska knjiga, ki je v svoji dejavnosti največja v Sloveniji, je kupila 98-odstotni delež novogoriškega podjetja Grafika Soča in s tem postala lastnica. Za nakup je plačala tri milijone evrov. Nakup je potrdil tudi Urad za varstvo konkurence. Soča v Novi Gorici zaposluje 120 ljudi, ima lastno tiskarno in v določenem obsegu nadaljuje tradicijo nekdanje založniške dejavnosti na Goriškem. Ustvari okoli 7,7 milijona prihodkov letno.

Pričakujejo, da bo Grafika Soča v povezavi z Mladinsko knjigo lahko v prihodnje še bolj uspešno poslovala na področjih grafične in tiskarske dejavnosti ter knjigotrštva in papirništva na Goriškem.

GRAFIKA SOČA
grafična dejavnost in knjigotrštvo d.d.

V Tolminu tretja predstavitev Trinkovega zbornika

V tolminski knjižnici Cirila Kosmača so 31. maja predstavili zbornik Mons. Ivan Trinko (1863-1954), spodbujevalec spoznavanja in dialoga med kulturami, ki je izšel z letnico 2006 v Čedadu in ga je izdalo Kulturno društvo Ivan Trinko. Zbornik so že predstavili v Benečiji in v Ljubljani. V Tolminu sta o njem spregovorila urednika Lucia Trusgnach in Michele Obit, kot avtorji treh od osemnajstih prispevkov, objavljenih v slovenščini in italijanščini, pa Živa Gruden, Lojzka Bratuž in Drago Samec.

Opravičilo in popravek

V prejšnji številki našega časnika je v zadnjem odstavku članka z naslovom Na Gotenici je bilo podzemno območje za komunistično vodstvo Slovenije prišlo do napake, za katero se bralcem opravičujemo. Napisano je bilo, "v tamkajšnjh gozdovih je bilo po kapitulaciji Italije, 8. septembra 1943, nastanjeno politično in vojaško vodstvo osvobodilnega boja in revolucije, po vojni pa so tam uprizorili poboje kočevskih gozdov." Pravilno bi seveda moralo biti zapisano, "da so tam uprizorili poboje slovenskih domobrancev."

Tudi v Sloveniji veliko žensk, ki vodijo pomembne gospodarske družbe

Med petdesetimi najvplivnejšimi poslovnimi ženskami šest zelo uspešnih

V Sloveniji je v navadi izbiranje najboljših, najvplivnejših in najbolj uspešnih posameznikov na raznih področjih, zlasti v gospodarstvu. Tako izbirajo najboljše direktorje, pa tudi ženske, ki prednjačijo marsikje, tudi v poslovnem svetu. Kapital, revija za naložbo denarja, je tako v novi številki izbrala in objavila seznam najvplivnejših žensk v gospodarstvu. Predstavili so jih kot ženske "z vizijo, pogumom in vztrajnostjo, ki v večinoma moškem svetu še kako krojijo usodo pomembnih podjetij." Po tehtnem premisleku so jih med njimi izbrali šest, za katere še posebej velja, da so ženske z vizijo, pogumom in vztrajnostjo. Ob vsem tem pa so tudi izjemno uspešne. V vsakem primeru pa so lahko najboljša popotnica in vzpodbuda vsem tistim v Sloveniji, ki se v poslovni svet šele podajajo.

Na seznamu šestih najbolj uspešnih žensk je najprej predstavljena dr. Alenka Žnidaršič-Kranjc, predsednica uprave prve pokojninske družbe. V Postojni je bila direktorica podjetja Transavto, od koder so jo, pravi, "dobesedno pregnali." Sedaj vodi pokojninsko družbo, ki ima hčerinske družbe na Kosovu, v Albaniji, Ukrajini, Romuniji, Makedoniji in Srbiji. Dejavnost bodo razširili še v štiri druge države. O sebi pravi, da je "trmasta, vztrajna, pogumna, imam pa vedno prav. Sicer bi rada bila luštna in prijetna gospa, vendar sem po drugi strani prepričana, da takšne gospe ostanejo v analitski službi ali v računovodstvu in jih družba ne spusti naprej."

Pogumna, vztrajna in z jasno vizijo je tudi Cvetka Selšek, ki je v SKB banki že polnih šestnajst let, na njenem vrhu pa zadnjih osem. Po očetu, ki je bil direktor enega celjskih podjetij, je podedovala odnos do dela. Pravi, "da jo delo resnično napolnjuje. Več kot delam, več imam energije." Na življenje gleda kot na nekaj zelo preprostega. "Bolj ko si preprost, tem lažje ga živiš. Lahko si na visokih položajih, vendar če ostaneš zvest sebi in pošten do drugih, potem je to pot, ki je lahka in preprosta. Ob tem kaže zaupati vase in iti naprej."

Cvetka Selšek

Hilda Tovšak, glavna direktorica gradbenega podjetja Vegrad poudarja, da jo moški zelo spoštujejo, predvsem zato, ker je tudi sama delavec." Vodim z lastnim vzgledom. Vedo, da sem vzdržljiva, pridna, odkrita, da imam jasno postavljene cilje. Mislim, da je v Sloveniji premalo takih, ki bi znali dobro voditi podjetja."

Prof. dr. Danica Purg je direktorica poslovne šole Bled. "To delo mi je pisano na kožo; vodenje ljudi, stiki s profesorji, stalno učenje, medtem ko organiziraš in poslušaš svoje predavatelje, je izjemna priložnost za to, da narediš nekaj za svojo domovino. In menedžment je prav gotovo tisto področje, od katerega je odvisen nadaljnji razvoj gospodarstva in profesionalizacije vseh najmanjših por v gospodarstvu in družbenem življenju." Izjemen čut za družbo in okolje je podedovala po svojem očetu.

Na omenjenem seznamu šestih najbolj uspešnih žensk je nadalje Romana Pajenk, predsednica uprave mariborske Probanke. Po njenem mnenju in pridobljenih izkušnjah je vsak čas primeren za materializacijo dobrih idej, samo biti morajo zares dobre in vanje mora biti vložene dovolj veliko pozitivne energije. In še življenjski moto, ki ga jemlje za pomemben del uspeha: "Ne samo pozitivni pristop, tudi nasmeh mora biti vedno prisoten."

Glavna direktorica gospodarske družbe Trimo v Trebnjah na Dolenjskem je že petnajst let Tatjana Fink, ki se je tudi uvrstila med šest "Naj poslovnih žensk". Tudi njo odlikujejo jasna vizija, pogum in vztrajnost. Vse te lastnosti in tudi drugi dejavniki so družbo, ki je bila še pred poldrugim desetletjem majhno podjetje, pod njenim vodstvom pripeljali v sam svetovni vrh v panogi. "Imam izredno srečo, da imam toliko energije," pravi. Sedaj se v Trimu ukvarjajo z mnogimi projekti. V Dubaju, denimo, gradijo tovarno kontejnerjev, sicer pa so poslovno prisotni v več kot petdesetih državah.

M.

Športna igra pomembna za razvoj turizma

Bled zibelka golfa v Sloveniji

Sodeč po usmeritvah in programih za razvoj slovenskega turizma, v državi ne bodo več pospeševali tako imenovanega množičnega turizma, ampak tistega za manjše število obiskovalcev, ki bi v Sloveniji porabili tudi več denarja. Na vrhu takih prizadevanj naj bi bil tako imenovani elitni turizem, v katerem imajo pomembno vlogo predvsem igrišča golfa.

Najdaljšo tradicijo pri tem ima zagotovo golf igrišče na Bledu, ki je zibelka golfa v Sloveniji. To je tudi igrišče, ki je najtesneje povezano s turizmom. Prekrasno je tudi igrišče na Otočcu, ki ga bodo obogatili z devetimi novimi luknjami. Obiskovalcem je zelo pri srcu tudi igrišče na Mokricah, priljubljena pa so tudi golf igrišča na Ptuju, Zlatem Griču in v Olimju. Tudi Arboretum je zelo lepo urejeno igrišče, kjer igro lahko končaš v treh urah. Golf igrišče v Lipici ima privržence in nasprotnike. Marjan Hribar, generalni direktor Direktorata za turizem na ministrstvu za gospodarstvo poudarja, "da slovenska igrišča krasi velika raznolikost, kar je tudi osnovna značilnost našega turizma. Golfisti so po mojem mnenju enostavni ljudje in dobri gostje. Nikakor ne mislim, da gre za turiste, ki potrošijo največ. Gre pa za ljubitelje dobre kulinarike, ki želijo odkrivati nekaj novega in se ob tem tudi zabavati. Seveda pa se nadaljujejo tudi razprave o tem, kakšna je sprejemljivost golfa v Sloveniji."

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - **Predsednik** dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - **Poštni tekoči račun** 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.
Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 5. junija, ob 14. uri.

In memoriam

Znanemu tržaškemu gostincu Sergiu Alessiu v slovo

Pred kratkim nas je, vsaj tiste, ki smo ga poznali in cenili, doletela žalostna vest, da je na poti v svoj gostinski lokal nepričakovano umrl gospod Sergio, kot smo ga imenovali tisti, ki smo ga poznali.

Sergio Alessio se je rodil leta 1938 v kraju Giurizzani blizu Umaga. Že v mladih letih se je izučil gostinskega poklica v znanem tržaškem bifeju Pri Ferdiju. Potem je prevažal pivo Villacher po tržaških gostilnah. V polovici 70. let je odprl svoj obrat Osteria da Sergio najprej v ul. Ginnastica. Tu se je uveljavil s svojimi znamenitimi "panini" kot eden prvih v Trstu. Potem se je preselil na bližnjo ulico Rossetti in odprl "paninoteco" za mlade in starejše goste. Že takrat smo ga spoznali kot študentje in cenili njegovo odprtost, predvsem pa ljubeznivost. Bil je eden tistih italijanskih gostincev, ki nas je, slovenske študente, ki smo sledili njegovim selitvam, vedno pozdravljal po slovensko, vedno, tudi in predvsem v časih, ko to ni bilo lahko. Odprt in gostoljuben je bil naš Sergio!

Od leta 1986 je upravljal bife "Ai Cavai" na strateški ulici Palestrina, med ulicama San Francesco, Donizetti, NŠK in sodiščem. Tu se je študentom, odvetnikom, sodnikom, uradnikom in delavcem prikupil s svojo mortadelo in pršutom, z obloženimi kruhki, s "polenovko na bel način", s toplimi in hladnimi sendviči raznih krajevnih in znanih italijanskih delikates ter z dobrim točenim in ustekleničenim vinom. S svojim nasmejanim, robatim, a obenem prijaznim nastopom se je priljubil tudi Slovencem in zato ni bilo naključje, če smo se v njegovem lokalu večkrat znašli, ne da bi se prej dogovorili, da "se dobimo pri Sergiotu" ali pa kar preprosto: "Gremo kasneje h Sergiotu h Konjem?"

Imel nas je rad, iskreno, tudi zato, ker smo vedno in povsod sledili njegovim premikom, nekdanje študente namreč. To je cenil, zvestobo namreč in pa dejstvo, da smo se nanj navezali, kot se je on na nas navezal. Tega ni pokazal, a je bil njegov nasmeh zgovoren, ko si vstopil v njegov lokal. Včasih se je pripetilo, da nas po nekaj mesecev ni bilo in takrat, ko smo se spet pojavili, je bil njegov nasmeh še bolj širok. Mimogrede je navrgel: "Vse v redu, fantje?" in nas je seveda osebno postregel, hiter in odličen, kot je pač bil, vedno in povsod.

Leta 1999 se je odločil za življenjski podvig, odkupil je in povsem obnovil stari Bife da Benedetto zraven Trga Oberdan in potovalne agencije Aurora. Tu si dobil kraški teran, "špric" z radensko, dober kozarec briškega ali kraškega vina, vse naštete hladne in tople jedi, od jote do sardonov, golaža in drugih tržaških specialitet, predvsem pa si vedno dobil njegovo prijaznost in njegov nasmeh.

Na zidovih je ostala ikonografija, ki ga je spremljala po vsej njegovi tržaški gostinski odisejadi: črno-bele in barvne slike Triestine, starih boksarskih šampionov, kot sta Giovanni Raicevich ali Nino Benvenuti. V tej galeriji pa so tudi slovenske krušarice, tržaška burja, Piščanci in tudi lep okrašen napis na steklu, posvečen "kraškemu teranu".

Še pred kratkim sva zavila z mlajšimi kolegi "k Sergiotu na panin", tudi tokrat naju je pričakal s slovesnim: "Dober dan, ragazzi!"

Sergio Alessio, ki nazdravlja z ženo Annamario

Vedno tako in vedno je bil nasmejan, nikdar servilen, a vedno ustrežljiv, velik gostinec in velik človek!

Iskreno sožalje ženi Annamarii, sinu Alexu, ki s sodelavci nadaljujeta Sergiovo gostinsko in svojsko družabno poslanstvo, in hčeram Eriuci, Susanni in Cristini.

Davorin in Jurij

Obračun ob koncu košarkarske sezone

Bor Radenska uspešen, Jadran Mark pa nazadoval

Poletje je pred vrati, prvenstva v moštvenih panogah se končujejo in končne odločitve nam ponujajo priložnost, da potegnemo obračun o posameznih tekmovanjih. V moški košarkarski državni C ligi sta v skupini C v minuli sezoni nastopala Bor Radenska in Jadran Mark. Borovci so po desetem mestu v rednem delu dosegli obstanek v prvem krogu dodatnih tekem za rešitev, prav zloglasni play-out pa je bil usoden za jadranovce, ki so izpadli iz lige, potem ko so bili po 26 tekmah rednega dela predzadnji.

Na Stadionu 1. maja v Trstu so lahko tudi letos zadovoljni z doseženim. Res je, da so se v preteklih dveh sezonah prebili v najboljšo osmerico, ki se je potegovala za napredovanje, toda letošnja sestava ekipe je bila precej drugačna. Pogumno so se odločili za mešanico petih starejših igralcev in petih čisto mladih fantov, medtem ko so imele skoraj vse ekipe v C ligi po šest izkušenih mož. Standardna peterka je bila sicer uigrana, saj je igrala skupaj že tretje leto, štirje igralci pa celo četrto sezono zapored. Varovanci odličnega mladega tržaškega trenerja Menguccija, ki ga po štirih uspešnih sezonah v tretjeligaški konkurenci zdaj snubi že marsikdo v deželi, so celo leto viseli med play-offom in play-outom. Dejansko pa se je zanje prvenstvo končalo po scenariju, ki so ga pričakovali in si ga v bistvu želeli. V play-outu so namreč uveljavili prednost domačega igrišča in izločili Muggio, ki je nato obsodila jadranovce na nazadovanje.

Najbolj pozitivna nota v Borovem taboru je bil nastop mladih. Skupinica mladincev je pokazala izjemno resnost in na igrišču že igrala odgovorno vlogo, zlasti je zablestel nadarjeni Peter Sosič. Med starimi pa sta fantastično sezono izpeljala strelec Stefano Babich in orjaški center Štefan Samec. Borovci so na domačih tleh vsakič privabili res veliko število gledalcev.

Drugače je bilo v goriškem Kulturnem domu, kjer je Jadran dosledno nadaljeval po poti, ki jo je ubral pred nekaj leti. Tudi letos je namreč nastopil v postavi izključno slovensko govorečih košarkarjev, medtem ko je imel na primer Bor v deseterici tri italijanske igralce. V rednem delu je peterka trenerja Gerjeviča osvojila sedem zmag in tako pristala na trinajstem mestu.

Nekateri igralci so potrdili, da so precej podvrženi poškodbam, kar se v zadnjih letih ponavlja in močno vpliva na storilnost v igri med sezono. K temu moramo dodati še dejstvo, da je med sezono zaradi selitve iz službenih razlogov zmanjkal Andrej Gnjezda, po stažu in izkušnjah prvi igralec moštva. Odsotnost je še poglobila težave pod košema, kar je v igri Jadrana še najbolj bodlo v oči skupaj s skromnim strelskim potencialom v napadu. Tudi pri Jadranu je treba poudariti pomemben delež mladih v ekipi, ki je bila podobno strukturirana kot Borova. Stalno je zavzeto trenirala in tudi igrala skupina mladincev, med katerimi je izstopal briljantni osemnajstletnik Saša Ferfoglia.

Po rezultatih v vseskozi deficitarni sezoni so tako kot prejšnje leto Jadranovi košarkarji iskali rešitev v drugem krogu play-outa, kjer pa se je izkušnja končala klavrno z visokim usodnim porazom v Žavljah in izpadom v C2 ligo. V zadnjih petih letih nastopanja v C1 ligi je Jadran vselej pristal v zadnjem krogu dodatnih tekem za rešitev z najslabšim izhodiščem. S tako zasedbo ti včasih lahko uspe (trikrat jim je), a se lahko tudi zalomi, kot se je zgodilo letos.

Prihodnje leto bo torej slovensko košarko na državni ravni predstavljal le Bor Radenska, Jadran Mark pa se vrača v deželno konkurenco. V obeh taborih je nekaj veteranov na pragu športne upokojitve, tako da bo poudarek še v večji meri na mladih silah.

HC

KOŠARKA

Play-off moške D lige: CUS Videm - Breg Minimax 91:63. Bregu se ni posrečil prestop v C2, saj sta napredovala Aviano in videmski CUS.

KARATE

Pri Briščikih je bil v nedeljo 17. Pokal Zgonik v priredbi našega društva Shinkai Karate Klub. Nastopilo je skoraj dvesto tekmovalcev iz Furlanije Julijske krajine, Veneta in slovenske Primorske. Člani domačega društva so osvojili veliko odličij, med člani je črn pas Elia Hrovatin zasedel prvo mesto. Med ekipami je bila prva reprezentanca slovenskih primorskih društev, Shinkai pa je bil četrti. Preireditev je vsestransko uspela.

Deseta številka Pastirčka

Naj živijo brezskrbne počitnice!

Prav kmalu bo še poslednjič zazvonil šolski zvonec in začele se bodo počitnice, polne lepih in veselih dni na morju, v hribih ali pa kar v domačem kraju. Pozabljen bo ves šolski trud in učne ure. Dolge in brezskrbne počitniške urice želi vsem bralcem in zvestim dopisnikom urednik Pastirčka Marijan Markežič, ki v isti sapi priporoča otrokom, naj ne pozabijo na priljubljenega prijatelja tudi v poletnih dneh in naj si zabeležijo vsa zanimiva doživetja in jih pošljejo na uredništvo ter seveda naj ne pozabijo tudi na risbice za naslovno stran Pastirčka 2007/2008. Junijsko številko preseva osvežujoče počitniško ozračje: Junij gre čez trate; / do jeseni zlate / srečno, katehet, ko vidimo se spet! pravijo stihi Berte Golob. Kako pusto in prazno je poleti šolsko poslopje pa pripoveduje pesmica Poleti V. T. Arharja. Tudi dopolnjevanka Marije Perdih je ubrana na izletniške strune in želva Mici se odpravlja na počitnice in prosi, naj ji otroci pomagajo pospraviti v kovček primerne stvari. Navihani Pacek, ki je izpod peresa Walterja Grudine celo šolsko leto zabaval učence, pa se boji, da ne bi učiteljice zamešale ocen in bi zaradi

njih ne izdelal razreda! Tri lepe deklice v zgodbici v verzih Zlate Volarič se vozijo po morju, dve prosita Boga za srečno plovbo, tretja pa pravi, da jenajlepše doma. Da je v okolici doma veliko lepot in zanimivosti, je prepričan tudi stric Maks, ki je svoja nečaka, Pastirčka in Tjašo, popeljal na Sabotin, od koder je čudovit razgled na Sv. Goro, Alpe, morje, Kras, Vipavsko dolino, Gorico in Solkan. Na njem raste značilno rastlinstvo, saj se tu srečujejo dinarsko, submediteransko in predalpsko območje. Poleg tega je na Sabotinu veliko ostalin iz prve svetovne vojne, kaverne so očiščene in dostopne, na vrhu so tudi cerkvica sv. Valentina in razvaline samostana ter romarske hišice. Po nasvetu vodnika strica Maksa, Marijana Markežiča, se še Pastirčkovi prijatelji odpravite na ogled te razgledne točke. Če pa boste odšli v gozd, ne bodite kot izletniki iz pripovedi Marize Perat, ampak odnesite smeti s seboj in ne trgajte rožic, raje jih občudujte! Zakaj se ježi in veverice ne poročajo med sabo, razkriva ljudska povest Jež in veverica. Da prepovedani sadež ni najslajši, pa bo bralce poučila zgodbica Sosedova Jablana Katarine Czerny ob lepi ilustraciji Danile Komjanc, ki je tudi v junijsko številko natrosila cel kup svojih domiselnih risb, ki dopolnjujejo zapise. Od otrok se poslavlja prijatelj PeCe, ki je z Olgo Tavčar sestavil internetni kviz, da bi bralci preverili pridobljeno znanje v računalništvu. Poleti je veliko časa za lenarjenje, pa tudi za branje knjig. Barbara Rustja je izbrala Frana Milčinskega in njegove humorne spise z Butalci na čelu, da bodo počitniški dnevi obžarjeni s smehom. Junijska številka prinaša še Zanimivosti od tu in tam, navodila, kako pripraviti iz lepenke vetrnico, da se bo vrtela v vetru, opis rdeče paprike, nekaj razvedrilnih in poučnih zank in seveda štiri strani Pastirčkove pošte, katerim so dopisniki zaupali svoje vtise ob družinskih doživetjih, nastopih itd. Krasijo jo seveda živopisane risbice, polne vedrine in hrepenenja po naravi, soncu, skratka, po Božjem stvarstvu, ki ga je občudovala tudi sv. Hema. Ona je zapustila bogato plemiško življenje in ustanovila benediktinski samostan Krka na Koroškem. Kratek oris njenega življenja je napisala Bernarda B., ilustracijo pa v toplih barvnih odtenkih izdelala Paola Bertolini Grudina. Prijetno branje, miren oddih in na svidenje v jeseni!

IK

Učenci iz Števerjana in z Repentabra v Medani

V Brdih z Alojzom Gradnikom

Minilo je 40 let, od kar je umrl naš pesnik Alojz Gradnik. Ob tej pomembni obletnici smo učenci števerjanske in repentabrske osnovne šole, ki sta po njem poimenovani, organizirali šolski izlet v Medano.

Ob 9. uri smo z avtobusom odpotovali v Slovenijo. Ustavili smo se najprej v Solkanu pri železniški postaji in si ogledali Vecchietov mozaik na skupnem trgu obeh Goric. Tu smo se tudi fotografirali in si izmenjali darilca. Ogledali smo si staro lokomotivo, ki je na ogled v bližini postaje. Po kratki malici smo se vrnili na avtobus in se odpeljali proti Goriškim Brdom. Zavili smo na solkanski most, s katerega smo si lahko ogledali najstarejši slovenski železniški kamniti most, pod katerim je letelo celo vojaško letalo. Učiteljica nam je povedala, da je bil most zgrajen pred 1. svetovno vojno, ko je bila pri nas Avstrija. Med obema svetovnima vojnama je bil porušen in za tem obnovljen.

Po dveh, treh ovinkih smo se znašli visoko nad smaragdno reko Sočo in pod lepim Sabotinom. Po polurni vožnji smo dospeli v Medano. Tu stoji namreč Gradnikova rojstna hiša, ki je bila popolnoma obnovljena. Gradnikova bogata zapuščina je predstavljena v več tematskih sklopih, in sicer Gradnik kot sodnik, kot mlad literat, kot pesnik z vsemi doslej izdanimi pesniškimi zbirkami, Gradnik prevajalec, Gradnik kot zasebnik, mož in oče.

Razdelili smo se v dve skupini in si postopoma ogledali vse prostore. Najbolj zanimivo je gradivo v prvem nadstropju. Tu so shranjene fotografije iz njegovega zasebnega življenja. Ogledali pa smo si tudi predmete, ki jih je uporabljal sam pesnik, in sicer pisalno mizo s pripomočki, kjer so nastajale njegove stvaritve in prevodi. Zanimiva je tudi njegova zbirka metuljčkov, saj nikoli ni nosil kravate. V vitrini so ohranjeni tudi drugi predmeti, ki dokazujejo, da je pesnik rad odhajal na oddih v naravo.

Po tem zanimivem ogledu smo se sprehodili še do medanskega pokopališča, kjer smo obiskali še Gradnikov grob. Nanj sta učenki Ana in Astrid položili lovorjev venec s slovenskimi trakovi. Učenca Matija in Jernej pa sta posadila rožmarin. S tem smo se oddolžili našemu dragemu briškemu pesniku.

Osnovni šoli Alojz Gradnik Števerjan-Repentabor

Mednarodni beach volley turnir med Goricama

Borderland: svetovna elita pri nas!

Konec tedna bo na skupnem trgu obeh Goric, kot smo doslej imenovali trg pred Svetogorsko železniško postajo, na slovenski strani se od nedavnega imenuje Trg Evrope, velik mednarodni športni dogodek, ki ga pripravlja Športni beach volley klub Mist iz Nove Gorice, katerega vodi Uroš Stanič. Prav Stanič je prišel v spremstvu Benija Kosiča, lastnika znane športne trgovine K2 iz Gorice, v uredništvo napovedat odmevni dogodek, ki so mu dali naziv Borderland. Nekaj osnovnih informacij pripenjamo spodaj.

KAJ POMENI BORDERLAND:

1. dogodek, ki bo zapisan v zgodovino;
2. mega turnir odbojke na mivki, ki bo v dveh državah hkrati;
3. zabavo za prebivalce Gorice in Nove Gorice

KAJ?

Mednarodni turnir odbojke na mivki za moške in ženske ekipe, koncerti, delavnice, modne revije, zabava...

ZAKAJ?

Z namenom oživitve skupnega trga, z namenom povezovanja obeh Goric, z namenom druženja, z namenom zabave, z namenom športnega duha,...

KJE?

Lokacija je izjemna, celotno dogajanje bo na območju novonastalega skupnega trga. Igrišče za odbojko na mivki pa bo postavljeno tako, da bo ena polovica v Italiji in druga v Sloveniji...

KDAJ?

Prireditev bo potekala kar dva dni, in sicer v petek, 8., in soboto, 9. t.m., s pričetkom ob 16.00 uri.

KDO?

Na turnirju bo sodelovalo 12 parov, ki sicer (vsaj večina) nastopajo v svetovni seriji (Beach volley World tour), in sicer 6 moških in 6 ženskih. Za najboljša mesta se bodo borile dvojice iz različnih držav (Italija, Slovenija, Francija, Avstrija in Hrvaška)

ČASTNI AMBASADOR mednarodnega turnirja je

MATEJ ČERNIC iz Gabrij, član italijanske odbojkarske reprezentance in dobitnik srebrne Olimpijske medalje iz Aten 2004. Poleg olimpijske medalje je Matej osvojil tudi zlato medaljo na evropskem prvenstvu leta 2003.

Matej Černic

Seveda bo tudi uvodni koncert, in sicer bo Miran Rudan pel v petek ob 20. uri.

Vabljeni!

Razmišljanje med haloškimi vinogradi

Majhne in velike stvari

"Zdaj pa nekaj dni brez elektronske pošte in brez računalnika", sem pomislila, ko sem zadnjič ugasnila svoj notesnik, med zadnjimi pripravami na štiridnevno potepanje po Halozah. Bilo mi je nekako žal, saj se človek, kot vsa ostala živa bitja, podzavestno boji vsake spremembe in se tesno oklepa ustaljenih navad.

Pomlad pa je vabila in kmalu sem potovalko odložila v precej osamljenem kmečkem turizmu, v sobi brez televizije in brez internetne povezave. Razkošje prenovljene zidanice sredi vinogradov je bil samo lesen balkon s pogledom na Haloze in na čredo ovac, ki je dan in noč neutrudno mulila tisto malo zelenja, ki je pognalo sušni vigredi navkljub. In začelo se je tavanje po Halozah in Zagorju, iskanje izgubljenih domačij in pravljičnih podob sredi pokrajine, kjer po mojem še vedno živijo vile. Ljudje dandanes potujejo v oddaljene dežele ali letujejo ob morju; če bi hotela pisati potopis o Halozah, bi se marsikdo prezirljivo namuznil. Lastnik naše zidanice, prijeten in vesel možakar srednjih let, je moje misli samo potrdil, saj je povedal, da Slovenci sem sploh ne zahajajo. »Edini sem v občini, ki oddaja sobe, turistične takse pri nas sploh nimamo. No, drugače pa sem radi zahajajo tujci. Nekaj jih ima tu v Cirkulanah samo izhodišče za izlete v Maribor, Ljubljano in Varaždin, drugi pa zahajajo sem predvsem zaradi hrane in vina.«

Haloze, zelena dežela polsladkih belih vin, pa niso lepe samo zaradi kmečkega gostinstva: lepa je pokrajina, lepi so bujni visokorasli gozdovi in domačije na obronkih, lepi so vinogradi, ki rišejo poteze na obrazu Haloz, lepi so griči, tako okrogli in igrivi na obzorju, kot bi jih narisal naivec. Haloze so lepe zaradi svoje arhitekture, zaradi razkropljenih naselij na vrtoglavih pobočjih, zaradi belih cerkvic, narisanih na modrini, zaradi cest, ki se vzpenjajo in spuščajo in vijugajo, da se nazadnje izgubijo v tišini. Tako lepa je ta pokrajina v naročju pomladi, da bi človek zavriskal, pa vendar tako domača in preprosta, kot bi nam že od otroštva pripovedovali o njej. Morda prav zato malokdo zahaja sem: ljudje iščejo eksotične pokrajine in adrenalinske užitke. Ko se vrneš z dopusta, moraš prijateljem pripovedovati o velikih stvareh, Haloze pa so tiha dežela majhnih lepot in nežnih tihožitij.

Na večer, ko sem se vračala, je bilo prezgodaj za v posteljo in ostal je samo balkon. Sonce je vsak dan zahajalo za najbolj oddaljenim vinogradom in mrak je počasi legal na Haloze, tako da sem lahko opazovala, kako so se na bližnjih gričih druga za drugo prižigale luči. Ljudje so zapirali okna, pogledali k živini, postorili še zadnje na vrtu. Večer se je odvijal kot v kmečki pripovedi, Haloze so se odpirale kot knjiga, ki jo nekdo piše že stoletja, in murni so v toplem večeru peli kot za stavo. Drugje povsod tišina, samo po okoliških gozdovih so se začele oglašati nočne ptice, sove in skovirji pa so se skrivnostno podili v temi in njihove zategle klice je bilo slišati po vseh bližnjih obronkih. Zvezde, na tisoče, in veter so risali nebo pravljične noči in ljudje so prepustili Haloze vilam in škratom. Bila je že globoka noč, ko sem pogledala na uro in ugotovila, koliko časa že sedim na balkonu. Neverjetno! Še nikoli nisem toliko časa preživela na spletu in že leta zvečer zdolgočaseno zaspim ob vsaki televizijski nadaljevanki. Noči na Halozah pa nisem hotela ugasniti: samo še malo, sem si rekla vsakič, ko sem pomislila, da bo treba leči k počitku, in čakala, da se utrne zvezda in pade v objem vinogradov.

Te male stvari sem ljubila v otroštvu: s slamico sem lovila murne, uživala v čarobnem objemu poletnih noči, gledala zvezde in prisluškovala neznanim bitjem, ki so se lovila v temi. Še sedaj se spominjam, kako sem kot otrok ljubila travnike, koliko je bilo popoldnevov, ko sem sanjala v objemu gozdov in kolikokrat sem poslušala skrivnostno oglašanje čuka in ugibala, kateri je glas slavčka. Včasih gledam otroke, ki živijo v moji soseščini, in se sprašujem, če še imajo take majhne skrivnosti. Njihov dan je poln najrazličnejših dejavnosti. Vsakič, ko grem k prijateljici, sedi njena hčerka pred računalnikom in gleda risanke na cedejih. »Ali niso prekrasne, poglej kakšne barve,« me prepričuje mama, ko gledam v ekran, mala pa

mi pripoveduje zgodbo, ki jo zna verjetno že na pamet.

Poznam pa tudi otroke, ki so jim starši prepovedali igranje na travnikih, češ da so travniki nevarni. Take otroke, ki se niso smeli nikoli kotaliti v travi in so se lahko žogali samo na asfaltu. Take otroke, ki so že zjutraj sedeli pred televizijo in so se po balkonu vozili z velikimi električnimi avtomobili, čisto takimi, kot bi bili pravi. Nekoč sem, kot vzgojiteljica, te otroke peljala v gozd in mislila, da bodo tu presrečni. Ampak oni niso bili veseli, niso se razkropili naokoli, niso plezali po drevesih, niso gradili hišic pod smrekami, niso spletali venčkov. Samo gledali so me in me prosili, naj gremo že domov, ker jim je dolgčas, saj tu ni ničesar, kar bi lahko počeli.

Sama imam rada napredek, veselim se dela z računalnikom in mislim, da nam sodobna tehnologija in sodobni način življenja nudita res veliko. Poleg teh velikih stvari pa imam rada tudi svoj svet drobnih, majhnih stvari, takih, ki so čisto preproste in čisto enostavne in so lepe od vekomaj. Ko uživam v objemu toplih haloških noči, mislim, da sem pravzaprav srečna, srečna, ker spadam v tisto generacijo, ki sta ji bila dana blaginja in izobilje, a se je vendar naučila ceniti tudi majhne stvari. Včasih si še zdaj, ko sem odrasla, zaželim sladoleda, nikoli pa ga ne odvržem ali pustim na mizi. Ostal je čaroben okus tistih časov, ko sem ves mesec hranila denar, da sem zbrala trideset lir in sem potem lahko vsa srečna šla v najbolj znano tržaško slaščičarno in si za tisti denar kupila najmanjšo kepico mlečnega sladoleda. Kot otrok sem imela svoje male zaklade: majhno žogico iz gume, školjke, želod ter stekleno vazo z murni ali pikapolonicami. In največji praznik je bil, ko sem bila toliko odrasla, da sem šla lahko zvečer do bližnjega gozda in dolgo v noč poslušala pravljične glasove ter gledala v nebo. In imela sem prve zvončke in pozneje še vijolice, z očetom, ki ga sedaj ni več, pa sva skrbno čuvala skrivnost o kresnicah, ki sva jih v poletnih nočeh iskala po grmovju v našem predmestju. In še sedaj, ko je od tega minilo toliko let, me prevzame nemir, ko zadiši po senu ali se v zgodnji pomladi oglasijo prvi murni in rdeče zacveti mak na polju.

Na tisoče je takih majhnih stvari, na tisoče je skritih kotičkov, kjer še živijo vile, in bogat je, kdor pozna vse te male skrivnosti in se jih veseli. Brez teh majhnih stvari je naše življenje prazno in dnevi postanejo enolični, pa četudi živimo v času potrošništva in blaginje.

Suzi Pertot

Srednjeevropski kongres o paliativni medicini v Avianu

Starejši bolniki z rakastimi obolenji zaslužijo več pozornosti!

Bolnišnica CRO v Avianu je znana po tem, da tam zdravijo in obenem raziskujejo rakasta obolenja, poleg tega pa posvečajo veliko skrb preučevanju paliativnih metod. V ta namen tudi prirejajo od časa do časa mednarodne posvete, ki vsakokrat prinesejo kaj novega. Ob letošnjem vsedržavnem dnevu onkološkega bolnika je bil svojevrsten kongres, ki je imel posebno znanstveno, pa tudi človeško vrednost. Šlo je za drugi srednjeevropski posvet o paliativnem zdravljenju. V petek, 18. maja, je bil govor o bolečinah in utrujenosti ostarelih; več kot 20 izvedencev je pri tem razpravljalo o diagnozi in možnih terapevtskih pristopih. Soboto, 19. maja, so posvetili bolnikom z linfomi, ki jih zdravijo v Avianu; v nedeljo, 20. maja, pa je potekala pobuda z naslovom *Odnos, ki zdravi. Odnos zdravnik-bolnik: resurz, ki ga je treba odkriti.* Kongres je bil tokrat posvečen prof. Vittoriu Micheleju Ventafriddi, Furlanu, ki velja za očeta paliativnega zdravljenja v Italiji, poleg tega pa je član vsedržavnih, evropskih in svetovnih ustanov, ki se ukvarjajo z lajšanjem bolečin.

V Italiji ima opravka z rakastimi obolenji okrog dva milijona prebivalcev, v avianskem centru se jih letno zdravi okrog osem tisoč. Tipičen rakasti bolnik je danes starejša oseba, ki ima poleg tega še kakšno drugo bolezen (povečan krvni pritisk, obolelosti srca, diabetes itd.), saj 57% malignih tumorjev odkrijejo prav pri osebah, ki so starejše od 65 let. Tudi zaradi tega je pomembno raziskovati in razvijati primerne terapevtske strategije, da bi jim zagotovile čim boljšo kakovost življenja.

Prof. Ventafridda in dr. Spazzapan

Pomembne so torej tudi spremljevalne terapije, ki lajšajo bolečine.

Pri omenjenem kongresu, ki je vzbudil precej zanimanja, je imel pomembno besedo in vlogo goriški rojak dr. Simon Spazzapan z onkološkega oddelka CRO in obenem odgovorni zdravnik v hospicu Via di Natale. Nadvse pomembno je pravilno oceniti utrujenost, ki se pojavi zlasti pri starejših bolnikih zaradi rakastih obolenj, pa tudi zaradi posebnih zdravil, ki jih prejemajo, je povedal. Dejstvo je tudi, da so bolečine pri teh bolnikih še hujše zaradi drugih patologij, ki po navadi spremljajo starejše osebe, zaradi česar je zdravstvena slika njihovega trpljenja še bolj zapletena. Zavedati se moramo, da so prav ostareli še posebno podvrženi rakastim boleznim zaradi vse šibkejšega imunitarnega sistema in daljšega izpostavljanja rakotvornim dejavnikom. Če so hude bolečine prisotne pri 70% rakastih bolnikov, se odstotek pri ostarelih zviša na 80% primerov. V terapiji bolečin se največ uporabljajo - tudi v naši deželi - opiati, čeprav starejši s težavo prenašajo njihove stranske učinke. Tudi zaradi tega je bil kongres posebno zanimiv, saj so se na njem soočali strokovnjaki iz Milana, Ljubljane, Celovca in Aviana, da bi skupaj prišli do raziskovalnega protokola na podlagi posamičnih izkušenj. Skupaj so skušali doumeti, kateri farmakološki postopki so v tej življenjski dobi najbolj učinkoviti in katere ostareli najlažje prenašajo. Posvet je želel osvestiti zdravstveno osebje, tako zdravnike kot bolničarje, prav o tem, da je važno primerno ocenjevati prav vsak simptom starejšega bolnika in se z njim soočati na najboljši način.

Posebno poglavje je utrujenost, ki močno bremeni starejše rakaste bolnike, saj ti pogosto tožijo, da jim je veliko breme še najmanjša vsakdanja gesta, kot npr. se počesati ali klicati koga po telefonu. Glede tega simptoma sicer manjka znanstvena literatura, je še povedal dr. Spazzapan, je pa res, da prof. Umberto Tirelli iz Aviana že več časa uspešno raziskuje to področje; njegove študije so prve na tem področju. Znano je, da tumor izloča toksine, ki oškodujejo organizem in povzročajo anemijo, da različne terapije povzročajo utrujenost, prav tako moteno spanje in slaba prehrana. In vendar se je doslej premalo naredilo na raziskovalni ravni, da bi učinkovito posegli na to področje. Klinične študije so bile doslej opravljene zlasti na mlajših bolnikih. Čas je, je dodal dr. Spazzapan, da se izkušeni raziskovalci, ki se ukvarjajo s starejšimi bolniki, soočijo tudi s tem problemom in na podlagi svojih izkušenj zberejo najprimernejše napotke.

Kot smo že poročali, se je mednarodni posvet končal s koncertom Mešanega pevskega zbora Podgora, ki ga vodi dr. Mirko Špacapan, in zbora Cromatiche Armonie iz Aviana. Dr. Simon Spazzapan se ob tej priložnosti izrecno zahvaljuje vsem slovenskim pevcem in zborovodji, ki so s svojo prisotnostjo na najlepši način kronali uspelo pobudo.

DD

Trbiž / SKS Planika

Prisrčno srečanje z otroki

Ob koncu letošnjega šolskega leta je SKS Planika priredilo srečanje z otroki, ki med šolskim letom obiskujejo tečaje slovenskega jezika, z gojenci Glasbene matice, Glasbene šole Tomaža Holmarja in njihovimi starši. Srečanje je bila priložnost, da je SKS Planika predstavilo staršem dosežene rezultate na kulturnem in jezikovnem področju, saj sta učiteljici slovenščine na kratko predstavili opravljeno delo med šolskim letom.

Tečaj slovenščine je obiskovalo petindvajset otrok, razdeljenih po znanju in starosti v tri študijske skupine. Isti otroci so s pomočjo mentorjev oblikovali tudi letošnji dan slovenske kulture, ki je bil februarja na Trbižu.

Staršem so predstavili tudi poletni program središča, ki predvideva kot vsako leto raziskovalni tabor, seminar slovenskega jezika na slovenski obali in razne delavnice. Poleg omenjenega se bosta dve gojenki udeležili tudi poletne šole slovenskega jezika, ki bo potekala julija v Ljubljani. Srečanje so popestrili gojenci glasbene šole Tomaža Holmarja, ki so pripravili za zbrane goste zakjučno akademijo. Tudi glasbena šola uspešno deluje in ima trenutno trinajst gojencev. Šola in središče bosta sredi junija ponudila glasbeno delavnico, istočasno pa ima šola na programu tudi preverjanje znanja in izpite. Prireditvi je prisostvoval Jure Žmauc iz Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

R.B.